

IV. ULUSAL ECZACILIK EĞİTİMİ VE AKREDİTASYON KONGRESİ

29 ŞUBAT - 1 MART 2024

ECZACILIK EĞİTİMİ PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRME VE
AKREDİTASYON DERNEĞİ (ECZAKDER)

GAZİ ÜNİVERSİTESİ ECZACILIK FAKÜLTESİ

**"ÖĞRENCİSİNDEN ÖĞRETİM ÜYESİNE ECZACILIK EĞİTİMİNDE
AKREDİTASYON FARKINDALIĞI"**

BİLİMSEL SEKRETERYA

Prof. Dr. Benay CAN EKE
Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı
Tandoğan ANKARA

Prof. Dr. Gonca ÇAKMAK
Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı
Yenimahalle ANKARA

 eczakkongre@yahoo.com

 www.eczakkongre.com

IV. ULUSAL ECZACILIK EĞİTİMİ VE AKREDİTASYON KONGRESİ

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Konferans Salonu
29 Şubat - 1 Mart 2024

29 Şubat 2024

09.00-10.00

Açış Konuşmaları

Müzik Dinletisi

Prof. Dr. M. Seçkin ÖZDEN

Eczacılık Eğitim Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER) Başkanı, Kongre Başkanı

Prof. Dr. İlkay ERDOĞAN ORHAN

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Kongre Başkanı

Prof. Dr. Erden BANOĞLU

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı

Ecz. Cem ABBASOĞLU

Ankara Eczacı Odası Başkanı

Ecz. Arman ÜNEY

Türk Eczacılar Birliği Başkanı

Dr. Asım HOCAOĞLU

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK) Başkanı

Prof. Dr. Musa YILDIZ

Gazi Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ümit KOCABIÇAK

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) Başkanı

10.00-11.20

OTURUM 1: Akredite Eczacılık Fakültesi Mezunlarımıza Kamu ve Özel Sektör İşverenlerinin Bakışı

'Akredite eczacılık fakültelerinin öğrencilerine işe alım ve pozisyon sağlama konularında; özel kurumlarda ya da kamu kurumlarında pozitif bir ayrımcılık ya da farkındalık var mı? Olmalı mı? Akredite fakültelerin öğrencileri işyerinde fark ediliyor mu? sorularına çeşitli otoritelerin bakışı ve tecrübe aktarımı yoluyla yanıt aranacaktır.'

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Gürcü KOÇ, Dr. Sami TÜRKOĞLU

10.00-10.20	Prof. Dr. Mustafa Necmi İLHAN 'Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ve Eczacılık Eğitimi Programları'
10.20-10.40	Prof. Dr. Feyza ARICIOĞLU 'TYÇ Logosunun Diplomalarda Yer Almasının Avantajları'
10.40-11.00	Prof. Dr. Serdar ÜNLÜ 'İlaç Endüstrisi ve Eczacılık Eğitimi'
11.00-11.20	Uzm. Ecz. Vedat EĞİLMEZ 'İlaç Endüstrisinin Eczacıya Bakışı'
11.20-12.00	Poster Bildirileri (Kongre Giriş Alanı)
12.00-13.00	Yemek Arası
13.00-14.00 PANEL 1: Eczacılık Eğitimi Akreditasyonunda Staj Yönetiminin Değerlendirilmesi ve Paydaşları <i>'Eczacılık Fakültelerinin akreditasyon değerlendirmelerinde önemli bir başlık olarak sıkça öneri getirilen, fakültelerin sürekli iyileştirme başlıklarında yer alan konu 'stajlar ve yönetimi'dir. Stajların her bir aşamasının, meslekle ilgili güncel değişimlerle de şekillenmesi gerekliliği, konunun sürekli gözlem altında olmasının nedenidir. Bu dinamik yapının paydaşları ile tartışılması sürdürülebilirlik bakış açısı için de önemlidir.'</i> Panel Moderatörleri: Prof. Dr. Mutlu AYTEMİR, Prof. Dr. Yusuf ÖZTÜRK	
Katılımcılar:	Prof. Dr. Meriç KÖKSAL AKKOÇ Prof. Dr. Sedef KIR Dr. Ecz. Ali Rıfat GÜLPINAR Dr. Ecz. Mehtap SAYDAM Uzm. Ecz. Gamze KORUBÜK Ecz. Ahmet ÇAKAN Ecz. Caner AKDOĞAN Mert MERCİMEK, Lisans Öğrencisi
14.00-14.20	ARA
14.20-16.00 OTURUM 2: Ulusal Sağlık Bilimleri Eğitimi Akreditasyon Kuruluşlarının Aralarındaki İletişim, Etkileşim ve İş Birlikleri <i>'Sağlık Eğitimi akreditasyon kuruluşlarının uluslararası girişimlerdeki izledikleri sürecin yanı sıra diğer ulusal sağlık akreditasyon kuruluşları ile iletişimleri, etkileşimleri ve iş birlikleri paylaşılacaktır. Ayrıca, bu tür ulusal ve uluslararası etkileşimlerin sağladığı yararları odaklanılacaktır.'</i> Oturum Başkanları: Prof. Dr. M. Seçkin ÖZDEN, Prof. Dr. Benay CAN EKE	

14.20-14.40	Prof. Dr. Figen ÇİZMECİ ŞENEL 'Sağlık Bilimleri Eğitimi Alanındaki Akreditasyon Kuruluşlarının Yükseköğretim Akreditasyonu Ekosistemine Katkısı'
14.40-15.00	Prof. Dr. İskender SAYEK 'TEPTAD'ın Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları ile Etkileşiminde İzlediği Yol'
15.00-15.20	Prof. Dr. Dilek ÖZMEN 'HEPDAK'ın Uluslararası ve Ulusal Akreditasyon Kuruluşlarıyla İş Birliği'
15.20-15.40	Prof. Dr. Afsun Ezel ESATOĞLU 'SABAK İyi Uygulamaları'
15.40-16.00	Prof. Dr. Rıfki HAZIROĞLU 'Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Akreditasyonunda Tek Sağlık Konsepti Açısından İş Birliği Olanakları'
16.00-16.20	ARA
16.20-17.40	OTURUM 3: Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları ve ECZAKDER (Eş zamanlı çeviri) 'ECZAKDER'in uluslararası akreditasyon kuruluşlarına yönelik ele aldığı öncelikli konular, girişimler, izlediği süreç ele alınacaktır. Bu süreçte kısıtlayıcı durumlar ve çözüm önerileri tartışılacaktır. Dünya çapında yerleşik otoritelerin görüşlerine yer verilecektir.' Oturum Başkanları: Prof. Dr. Aysun PABUÇCUOĞLU, Prof. Dr. Sibel SÜZEN
16.25-16.50	Dr. Janet P. ENGLE 'Assuring Quality of Pharmacy Education through Programmatic Accreditation'
16.50-17.15	Dr. Franci DEMSAR 'Quality Assurance in Higher Education'(çevrim içi)
17.15-17.40	Dr. Josse R. THOMAS 'Job and Career Opportunities in the Pharmaceutical Industry' (çevrim içi)
17.40-18.40	Dr. Josse R. THOMAS 'Meet the Expert in the Pharmaceutical Industry', (çevrim içi öğrenci paneli)
	Poster Bildirileri (Kongre Giriş Alanı)

1 Mart 2024

09.00-10.20

OTURUM 4: Yakın Coğrafyamızda Eczacılık Eğitimi Akreditasyonunda Olası İş Birlikleri

'Yakın coğrafyada yer alan akredite ya da akredite olmayan eczacılık fakültelerindeki temsilciler, eğitimde akreditasyona bakış açılarını, akreditasyon konusundaki çabalarını, farkındalıklarını ve akreditasyondan beklentilerini anlatacaktır. Ayrıca, Türkiye'de geçirilen dernekleşme süreçlerinden ve iş birliklerine yönelik görüşlerden söz edilecektir.'

Oturum Başkanları: Prof. Dr. İlkey ERDOĞAN ORHAN, Prof. Dr. Mustafa ASLAN

09.00-09.20

Prof. Dr. Sema BURGAZ *'ECZAKDER'in Dernekleşme Süreci ve Geldiği Noktada Kazanımları, İş Birlikleri ile İlgili Görüşleri'*

09.20-09.40

Dr. Ibukun Ayoola ORESENYA *'Pharmacy Education in Nigeria and Accreditation System'*

09.40-10.00

Dr. Kamala BADALOVA *'International Accreditation of Pharmacy at Azerbaijan Medical University. International Accreditation - A Factor in Improving the Quality of Education: Approaches and Prospects'*

10.00-10.20

Dr. Diafruz KHUDOYQULOVA KABILDJANOVNA *'Accreditation of Pharmacy Education in Uzbekistan' (çevrim içi)*

10.20-10.40

ARA

10.40-12.00

OTURUM 5: İlaç Endüstrisinin Eczacılık Eğitimindeki Paydaşlığı

'İlaç endüstrisinin eczacılık eğitimine verdiği katkı ve karşılıklı beklentiler konuşulacaktır. Akredite fakültelerin ilaç endüstrisindeki farkındalığı sorgulanacaktır.'

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Füsün ACARTÜRK, Prof. Dr. Erdal CEVHER

10.40-11.00

Dr. Ecz. Başbuğ ÖKE *'Geleceği Şekillendirecek Trendler'*

11.00-11.20

Dr. Ecz. Abdullah USLU *'İlaç Sanayiinde Endüstri 4.0 Yaklaşımı'*

11.20-11.40

Dr. Ecz. Serhat KOZLU *'Geleceğin Eczacılarına GEN Dokunuşu'*

11.40-12.00

Ecz. Bengi ORHAN KUBAT *'Bir Eczacının Gözüyle Enteral Beslenme Sektöründe Medikal Müdür Olmak'*

12.00-13.00

Yemek Arası

13.00-14.20

OTURUM 6: Eğitimde Dijitalleşmenin Eczacılık Uygulamalarındaki Açılımları

'Küresel salgın ile uzaktan eğitim ve araçları yaşamımıza daha etkin girmiş, sonrasında da geçerliliğini ve kullanılabilirliğini yitirmemiştir. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının eğitim etkinliklerinde uzaktan eğitim araçları önemli yer edinmiştir. Kullanılan yöntemler ve araçlara odaklanılacak ve eğitim kalitesine etkileri tartışılacaktır.'

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Asaf VAROL, Prof. Dr. Mesut SANCAR

12.50-13.10

Prof. Dr. Şule APİKOĞLU *'Sağlıkta Dijital Devrim'*

13.10-13.30

Doç. Dr. Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ *'Meta-Verse ve Sağlık Eğitimindeki Yeri'*

13.30-13.50

Doç. Dr. Meltem SARIAHMETOĞLU *'Geleceğin Eczacılığı: Değişim, Dönüşüm. Dünya Nereye Gidiyor?' (çevrim içi)*

13.50-14.10

Prof. Dr. Serçin KARATAŞ *'Eczacılık Eğitimi Özelinde Yıkıcı İnovasyon Olarak Yapay Zeka'*

14.10-14.20

Duygu BİR *'Lexicomp İlaç Bilgi Kaynağı'*

14.20-14.30

ARA

14.30-15.30

PANEL 2: Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Eğitim Programı Akreditasyonundan Beklentileri

"Öğrencisinden Öğretim Üyesine Eczacılık Eğitiminde Akreditasyon Farkındalığı" ile ilgili düşünceler paydaşlar tarafından paylaşılacaktır. Öğrencinin, eğitimin kalitesi ve iyileştirilmesi gibi konularla ilgili görüşü nasıl alınmaktadır? Öğrenci bu konuda kendisini paydaş hissetmekte midir, beklentileri karşılanmakta mıdır? Öğretim elemanlarının eğitim akreditasyonuna yaklaşımı nedir? Eğitimde motivasyon, ödüllendirme ile ilgili görüşleri nelerdir?'

Panel Moderatörleri: Prof. Dr. Sema BURGAZ, Prof. Dr. Gonca ÇAKMAK

Katılımcılar:

Prof. Dr. Gül ÖZHAN
Prof. Dr. Buket ER DEMİRHAN
Ecz. Şekip KIRBECİ
Ecz. Ayşegül ERDEM
Erdoğan Taha AKBAŞ, Lisans Öğrencisi
Esra SADAK, Lisans Öğrencisi

15.30-16.30

Poster Bildirileri

16.30-17.00

Kapanış Konuşmaları

AKREDİTASYON KONGRESİ DÜZENLEME KURULU

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Musa YILDIZ - Gazi Üniversitesi Rektörü

KONGRE BAŞKANLARI

Prof. Dr. M. Seçkin ÖZDEN - ECZAKDER Başkanı

Prof. Dr. İlkay ERDOĞAN ORHAN- Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Öğretim Üyesi

SEKRETARYA

Prof. Dr. Benay CAN EKE

Prof. Dr. Gonca ÇAKMAK

SAYMAN

Prof. Dr. Mesut SANCAR

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Aysun PABUÇÇUOĞLU

Prof. Dr. Erdal CEVHER

Prof. Dr. Füsün ACARTÜRK

Prof. Dr. Meral TUNÇBİLEK

Prof. Dr. Neşe KIRIMER

Prof. Dr. Sedef KIR

Prof. Dr. Sema BURGAZ

Prof. Dr. Sönmez UYDEŞ DOĞAN

Prof. Dr. Şule APIKOĞLU

Prof. Dr. Yasemin DÜNDAR

Prof. Dr. Fatma Nur TUĞCU DEMİRÖZ

Doç. Dr. Onur Kenan ULUTAŞ

Doç. Dr. Gizem GÜLPINAR

Dr. Ecz. N. Demet KARAHALİLOĞLU

Ecz. Cenk KES

Uzm. Ecz. Ensar Korkut KILIÇ

Uzm. Ecz. Gamze KORUBÜK

Ecz. Av. Rezzan GÜNDAY

Ecz. Şekip KIRBECİ

Arş. Gör. Ceren YETKİN

Arş. Gör. Methiye MANCAK

Arş. Gör. Seda İPEK

Arş. Gör. Ayşegül KOÇYİĞİT

Öğr. Gör. Eda AVCI

Arş. Gör. Mehmetcan BİLKAY

Elif MANSUROĞLU

Serdar DAĞAŞAN

Beyza HAYROVİÇ

BİLİMSEL KURUL

Prof. Dr. Abdulcenap CEVHERİ
Prof. Dr. Ahmet BAŞARAN
Prof. Dr. Ahmet Oğul ARAMAN
Prof. Dr. Asuman BOZKIR
Prof. Dr. Atilla AKDEMİR
Prof. Dr. Beyzagül ERKAYMAN
Prof. Dr. Bilge Hilal ÇADIRCI
Prof. Dr. Buket ALPERTUNGA
Prof. Dr. Bülent ERGUN
Prof. Dr. Bülent SARAÇ
Prof. Dr. Cengiz SARIKÜRKÜ
Prof. Dr. Ebru KALE
Prof. Dr. Eda KUMCU
Prof. Dr. Elif İpek SATAR
Prof. Dr. Emine AKALIN
Prof. Dr. Erdal CEVHER
Prof. Dr. Erden BANOĞLU
Prof. Dr. Feyyaz ONUR
Prof. Dr. Gül BAKTIR
Prof. Dr. Gülaçtı TOPÇU
Prof. Dr. Gülay ŞEREN
Prof. Dr. Gülbek UÇAR
Prof. Dr. Gülbin ÖZÇELİKAY
Prof. Dr. Güliden Zehra OMURTAG
Prof. Dr. Güniz KÜÇÜKGÜZEL
Prof. Dr. Hakan BOYUNAGA
Prof. Dr. Hande GÜRER ORHAN
Prof. Dr. Hasan VARDİN
Prof. Dr. Hatice Kübra ELÇİOĞLU
Prof. Dr. Hayrettin Ozan GÜLCAN
Prof. Dr. Hülya AKGÜN
Prof. Dr. İhsan ÇALIŞ
Prof. Dr. İsmail Tuncer DEĞİM
Prof. Dr. Kadir BATÇIOĞLU
Prof. Dr. M. Betül YERER AYCAN
Prof. Dr. M. Orhan PÜSKÜLLÜ
Prof. Dr. Mehmet AKYÜZ
Prof. Dr. Mehmet TANOL
Prof. Dr. Meriç Köksal AKKOÇ
Prof. Dr. Mert ÜLGEN
Prof. Dr. Murat GÜNEY
Prof. Dr. Mustafa ASLAN
Prof. Dr. Mustafa YILDIZ
Prof. Dr. Mutlu AYTEMİR
Prof. Dr. Muzaffer ELMAS
Prof. Dr. Müberra KOŞAR
Prof. Dr. Nazmi ÖZER
Prof. Dr. Necmiye CANACANKATAN
Prof. Dr. Nesrin GÖKHAN KELEKÇİ
Prof. Dr. Nilüfer TARIMCI
Prof. Dr. Ömer KILIÇ
Prof. Dr. Öztekin ALGÜL
Prof. Dr. Pınar ATUKEREN
Prof. Dr. Rümeyza DEMİRDAMAR
Prof. Dr. Serdar DURDAĞI
Prof. Dr. Seval YILMAZ
Prof. Dr. Sevdâ SÜZGEÇ SELÇUK
Prof. Dr. Sevdâ ŞENEL
Prof. Dr. Sevim ROLLAS
Prof. Dr. Sibel SÜZEN
Prof. Dr. Şeref DEMİRAYAK
Prof. Dr. Şermin TETİK
Prof. Dr. Ufuk KOCA ÇALIŞKAN
Prof. Dr. Ufuk ÖZGEN
Prof. Dr. Yalçın ÖZKAN
Prof. Dr. Yavuz BAĞCI
Prof. Dr. Yavuz Kürşad DAŞ
Prof. Dr. Yavuz YARDIM
Prof. Dr. Yücel KADIOĞLU

ÖNSÖZ

Yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon birçok açıdan değerlidir. Kalite güvencesi ve akreditasyon süreçleri, eğitim kurumlarının ve programlarının kalitesini artırmak için etkili bir araçtır. Bu süreçler, eğitim standartlarını belirlemekte, değerlendirilmekte ve iyileştirme fırsatları sunmaktadır. Kaliteli eğitim sunan kurumlar ve programlar, öğrencilerin memnuniyetini artırmakta ve akademik başarılarını desteklemektedir. Ayrıca kalite güvencesi ve akreditasyon, öğrencilere güvenilir ve nitelikli eğitim aldıkları konusunda güvence sağlar. Akredite edilmiş eğitim kurumları ve programları, uluslararası alanda daha fazla tanınma ve saygınlık kazanır. Bu da mezunların uluslararası işgücüne ve eğitim görmek isteyen uluslararası öğrencilere daha cazip hale gelmesini sağlamaktadır. Diğer yandan akreditasyon, işverenlere eğitim kurumlarının ve programların belirli standartları karşıladığını ve mezunların gereken beceri ve bilgiye sahip olduğunun garantisidir. Kalite güvencesi ve akreditasyon süreçleri, eğitim kurumlarının ve programlarının sürekli olarak kendilerini geliştirmesine ve iyileştirmesine olanak tanımaktadır. Geri bildirimler ve değerlendirme sonuçları, kurumların en iyi uygulamaları benimsemesine ve zayıf noktalarını geliştirmesine yardımcı olur. Sonuç olarak, yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon, eğitim kalitesinin artırılması, öğrenci başarısı ve memnuniyetinin sağlanması, uluslararası rekabet gücünün artırılması, işveren güveninin kazanılması, sürekli iyileştirme ve kamu güveninin sağlanması gibi birçok önemli fayda sağlamaktadır. Bu nedenle, eğitim kurumları ve programlarının kalite güvencesi ve akreditasyon süreçlerine katılması ve bu standartları karşılaması önemlidir.

Bu bağlamda, Yükseköğretim Kalite Kurulunun (YÖKAK) paydaşı akreditasyon kuruluşları ve bu kuruluşlar arasında tanınırlığı ile önemli bir yere sahip olan Eczacılık Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER), eğitim akreditasyonunda ulusal ve uluslararası standartlara uygun çalışmalar yürütmektedir. Ulusal Eczacılık Eğitimi Akreditasyon Kurulu (ECZAK) ve tüzel kişilik kazanmak amacıyla kurulan ECZAKDER, eczacılık eğitimi programları için sürekli olarak akreditasyon, değerlendirme ve bilgilendirme yapmak suretiyle, ülkemizdeki eczacılık eğitiminin kalitesinin artırılmasını sağlamaktadır. Ulusal düzeyde eczacılık eğitimindeki ihtiyaçları tespit etmek ve paydaşlarımız ile istişare etmek, eczacılık eğitimindeki son ulusal ve uluslararası güncellemeleri paylaşmak, kalite güvencesi ve akreditasyon konusundaki farkındalığı tüm paydaşlarımız arasında artırmak amacıyla 4. Ulusal Eczacılık Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi 29 Şubat-01 Mart 2024 tarihlerinde Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi ev sahipliğinde Ankara'da yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Siz paydaşlarımıza kongremize katılımınızdan dolayı içtenlikle teşekkür ederiz. Sizlerin katkıları ve aktif katılımı sayesinde kongremiz büyük bir başarıyla tamamlandı. Bu önemli etkinliği gerçekleştirmemizde bize destek olan herkese şükranlarımızı sunarız. Kongremize değerli katkılar sunan tüm konuşmacılarımıza, oturum başkanlarımıza ve panelistlerimize minnettarız. Ayrıca, araştırmalarını ve çalışmalarını paylaşan poster sunum katılımcılarımıza da teşekkür ederiz. Katılımcılarımızın canlı katılımı, etkinlik boyunca gerçekleşen tartışmalar ve sunumlar, kongremizin bilgi paylaşımı ve ağ oluşturma açısından zengin bir deneyim olmasını sağladı.

Kongremize gösterdiğiniz ilgi ve desteğinizden dolayı bir kez daha teşekkür eder, bir sonraki kongrede de sizleri aramızda görmekten mutluluk duyarız.

Saygılarımızla,

Prof. Dr. Meryem Seçkin ÖZDEN

Kongre Başkanı
ECZAKDER Başkanı

Prof. Dr. İlker ERDOĞAN ORHAN

Kongre Başkanı
Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi

IV. ULUSAL ECZACILIK EĞİTİMİ VE AKREDİTASYON KONGRESİ KONGRE BİLDİRİ ÖZETLERİ

Sözlü Sunumlar: S 01 – S 02

Poster Sunumlar: P 01 – P 38

S01

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ve Eczacılık Eğitimi Programları

Mustafa Necmi İLHAN

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri, Halk Sağlığı, Ankara

mnihan@gazi.edu.tr

S02

TYÇ Logosunun Diplomalarda Yer Almasının Avantajları

Feyza ARICIOĞLU

*Marmara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık Meslek Bilimleri Bölümü,
Farmakoloji Anabilim Dalı, İstanbul*

faricioglu@marmara.edu.tr

İlaç Endüstrisi ve Eczacılık Eğitimi

Serdar ÜNLÜ

Ali Raif İlaç Sanayii, AR-GE Direktörü, İstanbul
sunlu@aliraif.com.tr

Ülkemizde eczacılık fakültelerinin akreditasyonu çerçevesinde yoğun çalışmalar sürdürülmektedir.

Eczacılık Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER) Akreditasyon Çalışmaları Eczacılık Fakültelerinin akreditasyonu çerçevesinde;

- Değerlendirme standartları belirlenmiş ve akreditasyon denetimleri sırasında uygulamaya konulmuştur.
- Eğitim çıktılarının iyileştirilmesi, geliştirilmesi, güncel yaklaşımların uygulamaya konulması ve desteklenmesi konuları da denetimlerde dikkate alınmaktadır.

Eczacılık Fakültelerinin misyonlarının uygunluğu:

«Bir farmasötik ürünün tüm gelişim basamaklarına hizmet verebilen ve hasta odaklı eczacılık uygulamalarını, kişinin sosyal bedensel ve ruhsal uyumunu dikkate alarak gerçekleştiren eczacılar yetiştirmek»

ilkesine bağlı kalarak değerlendirilmektedir.

Türkiye, bilimsel, teknolojik altyapısı ve insan kaynakları bakımından uluslararası standartlarda, yüz yıllık geçmişi olan, güçlü ve yüksek üretim kapasiteli bir eşdeğer ilaç endüstrisine sahiptir. Ülkemizde lisanslı veya fason olarak referans ilaç üretimi ya da ithalatı yapılmakla birlikte, endüstrimizin temel faaliyet alanını eşdeğer ilaçlar oluşturmaktadır. Dünyada kendi ilaç ihtiyacını karşılayabilen sayılı ülkelerden birisi Türkiye'dir.

Türkiye'deki ilaç araştırma geliştirme çalışmaları, ilaç endüstrisinde tedaviye sunulmuş moleküllerin 2-3'lü kombinasyonlarını, farklı dozaj formlarını ya da eşdeğer ürünleri geliştirmek yönünde yapılmaktadır.

Yeni bir molekül bulmak, yeni bir ilaç geliştirme araştırmaları üniversitelerimizde laboratuvar çapında yoğun olarak yapılmakla birlikte ilaç endüstrisinde bu yönde araştırma maalesef çok ilgi görmemektedir.

Ülkemiz ilaç sektöründe eşdeğer ürün araştırma geliştirme çalışmalarında görev alabilecek eczacılık fakültesi mezunlarının sahip olmaları gereken donanımlar çalışma alanları oldukça çeşitlilik göstermekle birlikte bu donanımlara genel olarak sahip eczacılık fakültesi mezunları ilaç sektöründe çok kısa sürede önemli görevlere gelebilmekte ve üstün düzeyde hizmet verebilmektedir.

FARMASÖTİK TEKNOLOJİ ARAŞTIRMA GELİŞTİRME BİRİMİ ÇALIŞMALARI

- Daha önce uluslararası büyük ilaç şirketleri tarafından bulunan, etkinliği güvenirliliği kanıtlandıktan sonra tedaviye sunulan ve patent ile korunan referans (orijinal) ilaçlara eşdeğer(jenerik) ilaç formülasyonu geliştirme, üretim prosesini geliştirme ve proses validasyonu çalışmaları yapılmaktadır.
- Proses validasyonu sırasında üretilen ürünlerden bir seri ile Biyoeşdeğerlik çalışmaları yaptırılmaktadır.

FARMASÖTİK TEKNOLOJİ ARAŞTIRMA GELİŞTİRME BİRİMİNDE ÇALIŞMAK İÇİN GEREKLİ BECERİLER

- Temel farmasötik teknoloji bilgileri ve bu bilgileri kullanabilmek,
- Araştırma Geliştirme çalışması yapılacak etkin maddeye ait formülasyon patentlerini araştırıp değerlendirebilmek ve patent ihlal etmeyen çözüm önerileri getirebilmek,
- Formülasyon ve üretim için gerekli teknolojik değerlendirmeyi yapabilmek ve uygun teknolojiyi seçip kullanabilmek,
- Etkin maddenin kimyasal yapısını, kimyasal ve fizikokimyasal özelliklerini araştırabilmek, bilgileri değerlendirebilmek ve kullanmak,
- Yardımcı madde seçimini etkin maddenin özelliklerine göre değerlendirebilmek,

- Bitmiş ürün stabilitesi izleme konusunda bilgi sahibi olmak (bozunma kinetiği vb.)
- Bitmiş ürün özelliklerini öngörebilme ve uygun analitik yöntem seçiminde ilgili birimle iş birliği yapabilmek,
- Farmasötik gelişim konusunda gerekli teknik mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak ve farmasötik gelişim raporu hazırlayabilmek,
- Bitmiş ürünün biyoeşdeğerlik çalışmaları öncesinde ve sonrasında değerlendirmesini yapabilmek.

ANALİTİK ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE KALİTE KONTROL BİRİMİ ÇALIŞMALARI

- İlaç formülü geliştirme çalışmaları üst düzeyde analiz çalışmaları yapılmadan başarılı olamaz.
- Geliştirilen formüller ile üretilen ilaçların güvenilirliği valide analiz yöntemleri ile ortaya konabilir.
- Güvenilir analiz yöntemi geliştirmeden güvenilir ilaç formülü geliştirmek söz konusu değildir.
- Analitik düşünme becerisi,
- Farmakope ve diğer kaynakları kullanma becerisi,
- Analiz yapabilmek için teorik bilgi birikimine ve bu bilgileri kullanabilme becerisine sahip olmak,
- Özellikle enstrümantal analiz yöntemleri olmak üzere klasik analiz yöntemleri hakkında bilgi sahibi olmak,
- Analitik cihazları tanımak, çalışma prensiplerini bilmek, tercihen bu cihazları kullanabiliyor olmak,
- Analitik yöntemler konusunda ulusal ve uluslararası düzenlemeleri bilmek ve uygulama becerisine sahip olmak,
- İlaç hammaddesi ve bitmiş üründe bulunması kaçınılmaz olan safsızlıkları kimyasal açıdan değerlendirebilmek,

TEKNİK DOKÜMANTASYON BİRİMİNDE ÇALIŞMAK İÇİN GEREKLİ BECERİLER

- Biyoeşdeğerlik çalışmalarını organize etmek, başlatmak, sonuçlarını yorumlamak ve ICH düzenlemeleri gereği tüm teknik dokümantasyonu hazırlamakla görevli birimimizdir.
- Tercihen Farmakoloji bilim dalında yüksek lisans veya doktora düzeyinde eğitim almış olmak,
- Biyoyararlanım ve biyoeşdeğerlik kavramlarına hakim olmak, ulusal ve uluslararası regülasyonlar hakkında bilgi sahibi olmak,
- İlaçların farmakokinetik ve farmakodinamik özellikleri konusundaki literatür bilgilerini değerlendirebilmek,
- Ruhsat dosyasında sunulması gerekli olan teknik dokümantasyon hakkında bilgi sahibi olmak ve hazırlayabilmek.

RUHSATLANDIRMA BİRİMİNDE ÇALIŞMAK İÇİN GEREKLİ BECERİLER

- Bir ilacın sağlık hizmetine sunulabilmesi için, önce ruhsatının alınması gerekmektedir.
- Ülkemizde ilaçların ruhsatlandırma işlemleri 19.01.2005 tarihinde yürürlüğe giren Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği hükümlerine göre yapılmaktadır.
- Yenilenen kılavuzları ve yönetmelikleri takip etmek en önemli hususu teşkil etmektedir.

ECZACILIK FAKÜLTESİ MEZUNLARIMIZDAN DİĞER BEKLENTİLERİMİZ

- Farmakovijilans alanında uzmanlık: Son yıllarda en çok aranan uzmanlık alanı
- Biyoteknolojik ilaç üretimi ve/veya analizi konusunda bilgi ve beceri donanımı.
- Yabancı dil bilgisi olmazsa olmaz donanım

İlaç Endüstrisinin Eczacıya Bakışı

M. Vedat EĞİLMEZ

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası, 34415, İstanbul

vedat.egilmez@ieis.org.tr

Eczacılık mesleği ve İlaç Endüstrisi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de birbirini tamamlayan iki unsurdur. Geçmiş senelerde Eczacılık Fakültesi mezunlarının mesleklerinin diğer faaliyet alanlarına yönelmeden direkt olarak toplum eczanesi açmaya daha hevesli olmaları dolayısıyla ilaç endüstrisine daha az yöneldiklerini söyleyebiliriz. Bunun bir sonucu olarak ülkemizde ilaç endüstrisinde istihdam sayısının elli bine yaklaştığı halde bunun içerisinde eczacı sayısının ise binikiyüz civarında olduğunu söyleyebiliriz (Yaklaşık 2.5%). Amerika Birleşik Devletleri'nde bir ilaç firması tarafından yapılan bir araştırma, eczacıların ABD' nin farmasötik işgücünün 6,8% 'ini temsil ettiğini, ancak şirkette hayati bir rol oynadıklarını gösterdi ¹. Avrupa'da endüstriyel alanda çalışan eczacı sayısının toplam çalışan sayısına oranının ise çok yakın olduğu bilinmektedir (6,17%) ². Önümüzdeki yıllarda gerek endüstri ihtiyacındaki artış ve gerekse eczacıların toplum eczanesi açma şartlarındaki kısıtlamalar nedeniyle bu oranın ülkemizde de artacağını öngörebiliriz.

İlaç endüstrisinde başlıca Ar-Ge, Ruhsatlandırma, Medikal, Pazarlama-Satış, Farmakovijilans, Klinik Araştırmalar, Kalite Güvence ve Kalite Kontrol Lab.ları gibi bölümleri tercih eden eczacılar için giderek büyük önem kazanan Biyoteknoloji, İş Geliştirme, Farmakoekonomi gibi konularda da lisans üstü çalışmalarla kendilerini yetiştirmelidirler. Keza Pazarlama-Satış konusunda başarının temel unsurlarından olan MBA (İşletme Yönetimi Yüksek Lisansı) kazanımının fakültenin yer aldığı Üniversite içerisinde ilgili fakülte ile karşılıklı sağlanması mezunların sektöre hazır halde gelmelerini sağlayacak bir fırsatı doğuracaktır.

ECZAKDER tarafından Eczacılık eğitiminin değerlendirilmesi ve akreditasyona tabi tutulması hiç şüphesiz eğitimin kalitesini artıracak unsurların en başında gelmektedir. Ancak endüstrinin ihtiyaçlarının karşılanması açısından bu unsurun tek başına yeterli olduğu düşünülmemeli ve bu ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak müfredat sık sık gözden geçirilmeli, günün gereksinimlerini karşılar hale getirilmesi yönünde sürekli çaba harcanmalıdır.

S05

Sağlık Bilimleri Eğitimi Alanındaki Akreditasyon Kuruluşlarının Yükseköğretim Akreditasyonu Ekosistemine Katkısı

Figen ÇİZMECİ SENEL

*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Klinik Bilimler, Ağız, Diş
ve Çene Cerrahisi, Ankara*

figencizmecisenel@aybu.edu.tr

Dünya’da sağlık bilimleri alanında yüksek öğretimde “Akreditasyon” sistemin temel bileşenlerinden birisi olarak kabul edilmektedir. 1787’de Association of American Universities’in kurulmasıyla konuşulmaya başlanan yüksek öğrenimde akreditasyon ekosisteminin ilk kuruluşlarının başında American Medical Association yer almaktadır. İlerleyen süreçte; sağlık bilimleri alanında faaliyet gösteren kuruluşlar yüksek öğretimde akreditasyon ekosisteme yön vermeye devam etmiştir. Türkiye’de 2011 yılında faaliyete başlayan TEPDAD yüksek öğretim akreditasyonu alanında ülkenin ikinci kuruluşu olmuştur. Sağlık bilimlerinde ilk akreditasyon 2011 yılında 6 tıp fakültesinin akreditasyonu ile gerçekleşmiştir. 2015 yılında YÖKAK’ın kurulmasıyla akreditasyon çalışmaları hız kazanmıştır ve bugün Türkiye’de Sağlık Bilimleri alanında 6 ulusal, 1 uluslararası akreditasyon Kuruluşu hizmet vererek ekosisteme katkı sağlamaktadır.

Sağlık bilimleri alanında yüksek öğretim akreditasyonu, eğitim programlarının belirli standartlara uygunluğunun değerlendirmesiyle bir kalite güvencesi sağlamak ve bir program veya kurumun, ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığının artmasına ve mezunların uluslararası düzeyde rekabet avantajına sahip olabilmesine yardımcı olmaktadır. Bunların yanında, işveren güveninin sağlanmasına katkı sağlamak, öğrencilere zengin araştırma fırsatları sunmakta ve diğer akredite kurumlardaki paydaşlarla ağ kurularak vizyonun geliştirilmesini ve yenilikleri teşvik etmektedir. Son olarak sürdürülebilir kalite iyileştirilmesi ilkesi sağlık alanında kurumların ve programların kalite standartlarına uygunluğunun devamlılığını teşvik ederek eğitim kalitesinin sürekli olarak iyileştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

S06

**TEPTAD'ın Uluslararası Akreditasyon Kuruluşları ile Etkileşiminde
İzlediği Yol
İskender SAYEK**

*Tıp Eğitimi Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEPDAD), Yönetim
Kurul Başkanı*

info@tepdad.org

TEPDAD 2010 yılında “tıp eğitimi programları için akreditasyon, değerlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaparak Türkiye ve dünyadaki tıp eğitiminin kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Uluslararası etkinliklerinin temelinde Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu (DTEF) ile olan ilişkilerinin yansıması vardır. 2013 yılında DTEF'nin dış değerlendirmesinden geçmiş ve 10 yıllık tanınırlık almıştır. ECFMG'nin 2024 yılından itibaren DTEF tarafından tanınan akreditasyon kuruluşlarının akreditasyonundan geçmeyen tıp fakültesi mezunlarının USMLE Sınavlarına alınmayacağını açıklaması ile uluslararası talepler doğrultusunda sınır ötesi program akreditasyonu yapmaya başlamıştır. Önce Lübnan'da Lebanese American Association ile protokol yaparak uluslararası ilk program akreditasyonunu yapmış ve daha sonra Katar, Kuveyt, Oman ve Filistin'de program akreditasyonları yapmıştır. Lübnan dışındaki ülkelerde yerel akreditasyon kuruluşları ile temasa geçmiş ve kurum ziyaretlerinde bu kuruluşlarda değerlendiricileri katmıştır. Uluslararası tanınırlığı DTEF'unun Tıp Eğitimi Kongrelerinde, ABD Tıp Fakültesi Birliği toplantılarında deneyimlerini paylaşması ile sağlamıştır. Bugüne dek tamamlanmış uluslararası program akreditasyonu 10 farklı kurumda tamamlamıştır. Dört kurumda süreç devam etmektedir. Bu süreçte farklı bir deneyim yaşamış, Dünya örnekleri görme fırsatı yakalamış, uluslararası tanınırlığını arttırmış ve sürekli nitelik geliştirme olanağı bulmuştur.

S07

HEPDAK'ın Uluslararası ve Ulusal Akreditasyon Kuruluşlarıyla İş Birliği

Dilek ÖZMEN

*Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK),
Yönetim Kurulu Başkanı*

info@hepdak.org.tr

SABAK İyi Uygulamaları

Afsun Ezel ESATOĞLU

Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü,

Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu (SAK) Başkanı

a.ezel.esatoglu@health.ankara.edu.tr

SABAK 18 Mayıs 2015 tarihinde kurulmuştur. Halen YÖKAK tescilli olan ulusal 24 akreditasyon derneğinden birisidir. Bünyesinde 14 farklı sağlık bilimleri meslek grubu vardır. Halen bunlardan 10 meslek için 6 yıldır akreditasyon hizmeti verilmektedir. Halen 70 programa akreditasyon verilmiştir, ancak bunlardan bir kısmı reakreditasyon olduğu için halen farklı meslek gruplarından 49 adet lisans programı akredite edilmiş durumdadır.

SABAK, The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE), Haziran 2021'de tam üyelik için başvurmuş ve 13 Temmuz 2021'de kabul edilerek tam üyelik almıştır. Uluslararası akreditasyon kuruluşu olan kurum ile ilişkiler devam ettirilmektedir; Uluslararasılaşma Komitesi üyeleri 1-4 Haziran 2021 tarihlerinde INQAAHE tarafından çevrimiçi yapılan INQAAHE Conference kapsamındaki 4 farklı workshopa katılmıştır. Her yıl yapılan toplantılar izlenmektedir.

SABAK 1. Uluslararası Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon (SABAK) Kongresi 17-19 Ekim 2019 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Kongreye 7 uluslararası konuşmacı katılmıştır. Bu konuşmacılar ile iletişim devam ettirilmektedir. Kongreye TÜSKA, TÜRKAK, TOBB, MYK, YÖKAK gibi kuruluşlardan, çeşitli akreditasyon derneklerinden (VEDEK, ECZAKDER, TEPEAD, HEPDAK) katılım olmuştur. Akreditasyon dernekleri ile farklı mecralarda iletişim sürdürülmektedir.

SABAK, sağlık bilimleri alanında akreditasyon hizmeti verdiği meslek alanları için, bu alanlarda faaliyet gösteren meslek dernekleri ile (AKDENİZ SİD, CGE-DER, DKTD, ERGOTERAPİ DER., ODYOLOJİ ve KONUŞMA B.DER-OKSUD, SOSYAL HİZ. OKUL. DER., TÜRKİYE DİYETİSYENLER DER. TÜRK EBELER DER., TÜRKİYE FİZYOTERAPİSTLER DER.), akreditasyon faaliyetleri konusunda görüş alışverişi yapmak amacıyla yıllara sari toplantılar gerçekleştirmektedir.

SABAK, yıllar içerisinde akreditasyon dernekleri tarafından yapılan ve çağrıldığı tüm kongrelere katılım sağlamıştır. Ayrıca, kuruluş aşamasında ZİDEK, SPORAK, İAA ve STAR deneklerine destek olmuştur.

SABAK, akredite ettiği programlardan elde ettiği geri bildirimler ile iyi uygulamaları izlemektedir. Bu sunumda yıllar içerisinde gözlenen iyi uygulamalar SABAK alt ölçütleri başlıkları ile sunulacaktır.

S09

Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Akreditasyonunda Tek Sağlık Konsepti Açısından İş Birliği Olanakları

Rıfki HAZIROĞLU

Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (VEDEK) Yönetim Kurulu Başkanı

vedek@vedek.org.tr

Bilindiği üzere tek sağlık konsepti insan sağlığı, hayvan sağlığı ve çevre sağlığı sac ayaklarının üzerine inşa edilen bir kavramdır. Bu kavrama erişilebilmesinin anahtarı ise sağlık bilimleri alanında uzman kişilerin daimî bir koordinasyon, iletişim ve iş birliği içinde faaliyet göstermeleridir. Anılan iş birliğinden verim alınabilmesi; ilk etapta insan, hayvan ve çevre sağlığı için çalışan tüm meslek gruplarında eğitim kalitesinde yüksek bir standardın yakalanmasına bağlıdır. Sağlık bilimleri eğitim programlarının akreditasyon süreçleri ise bu yüksek standardın sağlanmasına yönelik çalışmaların temel yapı taşıdır. Akreditasyon kuruluşları arasındaki iletişim ve koordinasyonun geliştirilmesi ve birlikte çalışma kültürünün yerleşmesi ise, tek sağlık konseptine erişim noktasında yadsınamaz bir gereklilik ve ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

S10

Assuring Quality of Pharmacy Education through Programmatic Accreditation

Janet P. ENGLE

PharmD, PhD (Hon), FAPhA, FCCP, FNAP, Accreditation Council for Pharmacy Education, Chicago, Illinois, USA, Executive Director

University of Illinois at Chicago College of Pharmacy, Chicago, Illinois, USA Professor Emeritus

American Pharmacists Association, Washington, DC, USA, Past President

jengle@uic.edu

Pharmacy education has sustained many changes as practice models for pharmacists have expanded to include direct patient care to assure optimal therapeutic outcomes and meet the health care needs of society. As pharmacy education evolves, quality assurance measures are important tools to have in place to assure the development of an adequately educated pharmacy workforce. The Accreditation Council for Pharmacy Education (ACPE) Standards 2016 require that pharmacy graduates be well prepared to enter advanced pharmacy practice experiences, provide direct patient care in a variety of settings and contribute as a member of a collaborative interprofessional team. This session will discuss the rationale for assessing quality in pharmacy education as well as ACPE's role both in the US and internationally.

Objectives:

- Describe the role of accrediting bodies in assuring the quality of pharmacy degree programs
- Describe methodologies for assessing quality in pharmacy education via the accreditation process
- Discuss the importance of quality assurance measures in pharmacy education
- Describe the ACPE accreditation process in the US and internationally

S11

Quality Assurance in Higher Education

Franci DEMSAR

The Director of the Slovenian Quality Assurance Agency for Higher Education

Franci.Demsar@nakvis.si

Higher education has a long tradition, from the first Bologna University to the thousands of universities educating students today. The common characteristic of higher education development is striving for academic autonomy in order to pursue excellence in its endeavors. In 1999, the Bologna Declaration initiated a process of establishing the European Higher Education Area with main common principles. A year before, the first study on university rankings was published, which later became the Shanghai rankings. A comparison of these two approaches will be discussed and explained. The roles of ENQA/EQAR and CEENQA will be highlighted, and the experiences of the Slovenian Quality Assurance Agency will be presented.

S12

Job and Career Opportunities in the Pharmaceutical Industry

Josse R. THOMAS

Member of the Clinical Trials Board of the Belgian Health Care Knowledge Centre

jrt_be@yahoo.com

There is a wealth of job and career opportunities for talented professionals in life sciences in the pharma, biotech, and medtech industry; often poorly known to young graduates.

This presentation is meant to give a brief overview of the many possibilities, especially for (post-) graduates in pharmaceutical sciences.

Part one will discuss job opportunities along the drug/product life cycle: in discovery research, in non-clinical and clinical development, and during commercialization. While in R&D a sound scientific background is essential, more commercial competencies and skills are needed to successfully market biopharmaceuticals and medical devices.

Part two will overview possibilities in overarching supportive functions (e.g. regulatory affairs, quality management, pharmacovigilance, medical/scientific writing, project planning), as well as in more general business management roles (e.g. business intelligence, portfolio management, business development, and even human resources, information technology, finance and legal affairs).

The final part will focus on career perspectives in the pharmaceutical industry and beyond: what is needed for a successful start, some thoughts about career development, and potential career paths within this fascinating sector with a huge employment potential.

ECZAKDER'in Dernekleşme Süreci ve Geldiği Noktada Kazanımları, İş Birlikleri ile İlgili Görüşleri

Sema BURGAZ

*Eczacılık Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
(ECZAKDER), Ankara*

sema.burgaz@gmail.com

Eczacılık mesleği, Birleşmiş Milletler (BM), Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve diğer sivil toplum kuruluşları tarafından kilit sağlık işgücü olarak kabul edilmektedir. Eczacının sağlık hizmetleri alanındaki rolünün giderek daha fazla tanınması ve yaygınlaşması nedeniyle eczacılık uygulamaları ve eğitimi küresel olarak önemli bir değişim geçirmektedir. Çünkü eczacılar, ilaçların geliştirilmesi, üretimi ve güvenli dağıtımının yanı sıra, bireylerin ilaçları güvenli ve etkili kullanımı, hastalıkların önlenmesi, salgınlar ve depremler gibi felaket ve kriz durumlarında daha çok sorumluluklar almaktadırlar. Bu nedenle bu hızlı değişime uyum sağlayacak bilgi, beceri ve yetkinlikleri de kazanmalıdır. Uluslararası Eczacılık Federasyonu (FIP), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), eczacılık eğitiminin dünya çapında eşit kalitede olması için öncelikle küresel kalite güvence sistemlerine ihtiyaç olduğunu kabul etmişlerdir.

Yükseköğretim kurumlarında kalite güvencesinin en önemli amacı; öğretim programlarına kayıtlı öğrencilerin hedeflenen yeterliliklere (mesleki bilgi, beceri ve yetkinlik) ulaşabilmesinin güvence altına alınmasıdır. Kalite güvence sistemi ve bunun en önemli parçası olan akreditasyon, tüm paydaşların katkısını içine alan bir kültürdür. Türkiye'de program akreditasyon faaliyetleri ulusal ve uluslararası bağımsız akreditasyon kuruluşları tarafından gönüllülük esasına göre yapılmaktadır.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) verilerine göre Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sayıları 60'a ulaşan (59) eczacılık fakültesi bulunmaktadır. Ancak bu fakültelerde programlar açıldıktan sonra YÖK'ün programlarla ilgili görev yapan düzenli bir denetim mekanizması bulunmamaktadır. Bu nedenle eczacılık fakültelerinde uygulanan eğitim programlarının ulusal ve uluslararası düzeyde kalite güvence standartlarına sahip olup olmadığının ortaya konulması gerekmektedir.

Eczacılık Fakültesi Dekanları Konseyi (ECZDEK), eczacılık eğitiminde kalite güvencesinin sağlanması amacıyla, bağımsız ve katılımcı bir kurumsal yapılanma sürecini 2011 yılında Ulusal Eczacılık Eğitimi Akreditasyon Kurulu (ECZAK) Yönergesini oluşturarak başlatmış ve ECZAK kurulmuştur. ECZAK tüzel kişilik kazanmak amacıyla 2014 yılında Eczacılık Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği'ni (ECZAKDER) kurmuştur. Aralık 2014 yılında YÖK tarafından tanınmış ve takiben Yüksek Öğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından değerlendirilerek 26 Aralık 2025 tarihine kadar yetkilendirilmiştir. 2023 yılı itibarıyla 20 Eczacılık Fakültemizin Eczacılık Lisans (Türkçe) Programlarına ECZAKDER tarafından 14 tam akreditasyon ve 6 tane koşullu akreditasyon verilmiş bulunmaktadır. ECZAKDER'in misyonu çerçevesinde, ülkemizdeki tüm eczacılık fakültelerinin bu sürece katılmaları ve sonuçta eczacılık lisans eğitiminde standardizasyonun sağlanması en önemli hedefimizdir. Ulusal akreditasyon kuruluşları ile yakın işbirliğinin yanı sıra, derneğimiz, Eylül 2022 tarihinde de Orta ve Doğu Avrupa Yükseköğretimde Kalite Güvence Ajansları Ağı (CEENQA) üyeliğine kabul edilmiştir. Derneğimizin uluslararası düzeyde tanınan saygın bir akreditasyon kuruluşu olmak konusundaki çabalarımız devam etmektedir.

1. Özden, M.S.: Eczacılık Eğitiminde Kalite Güvencesi ve ECZAKDER, 25 Aralık 2023, Gaziantep Eczacı Odası Öğrenci Kongresi ; <https://www.eczakder.org.tr>
2. Özden, M.S.: Ulusal Sağlık Profesyonelleri Eğitimi Akreditasyonu: İyi Uygulama Örnekleri, 20-22 Eylül 2023, Ankara, ; <https://www.eczakder.org.tr>

S14

Pharmacy Education in Nigeria and Accreditation System

Ibukun Ayoola ORESENYA

Department of Pharmacognosy, Faculty of Pharmacy, Gazi University, Ankara

ayoola.ibukun@gmail.com, ibukunoresanya@gazi.edu.tr

Nigeria is the most populous black nation with more than 200 million people. Nigeria is a very diverse nation with more than 300 languages but three major ethnic groups. Hence, the official language in Nigeria is English. All forms of education, from Primary to University levels, are taught in English. There are 25 Public and seven private universities that offer Pharmacy as a course, generally with Departments including Clinical Pharmacy, Pharmacognosy, Pharmaceutical Microbiology, Pharmaceutical Chemistry, Pharmaceutics and Industrial Pharmacy, Pharmacology, and Toxicology.

The National Universities Commission (NUC) in Nigeria is responsible for granting approval for all academic programs run in Nigerian universities, and they ensure quality assurance of all the academic programs. The Pharmacists' regulatory body is also called the Pharmacists' Council of Nigeria (PCN). Both NUC and PCN independently carry out routine accreditation of the institutions to assure quality. These regulatory bodies inspect the staff list, staff development programs, examination report sheets, course distribution for each session, and laboratory equipment, among other things.

Pharmacy education in Nigeria is generally for five years and more product-oriented; however, nowadays, PCN is trying to make pharmacy education also patient-oriented, where students will have hospital internships apart from community pharmacy internships.

International Accreditation of Pharmacy at Azerbaijan Medical University. International Accreditation - A Factor in Improving the Quality of Education: Approaches and Prospects

Kamala BADALOVA¹, Eldar GARAYEV¹, Kamandar YAGUBOV²

¹*Azerbaijan Medical University, Pharmaceutical Toxicology and Chemistry department, Baku, Azerbaijan*

²*Azerbaijan Medical University, Pharmacology Department, Baku, Azerbaijan*

kamala.badalova@mail.ru

Modern society is going through a stage of post-industrial development, marked by the special role of education and science, in which knowledge, educated people and ideas become the key strategic resource necessary to achieve excellence in all spheres of life.

Education and science are what create competitiveness and labor productivity. The specificity of higher education at the present stage is that it sets the standard for competitiveness, readiness to generate and implement innovations in various spheres of life.

Higher Education in the era of globalization is full of opportunities, challenges and issues.

Higher Education helps people acquire knowledge and skills and learn to express thoughts clearly both orally and in writing. With higher education, people have a better understanding of abstract concepts and theories, and a much more realistic view of both their own community and the world at large.

A characteristic feature of modern higher education is its gradualism. It allows people with different basic training, having different financial and cognitive capabilities, to receive the level of education in a certain field of knowledge that corresponds to the creative capabilities of the individual and allows them to maximize their potential.

International accreditation is the most widespread and effective model for ensuring the quality of education in the world. It allows itself to qualitatively assess the level of its activities and implemented educational programs, obtain objective information about untapped opportunities, potential and development prospects - broad integration into the global educational space and access to the external market of educational services.

The history of higher pharmaceutical education in Azerbaijan starts from 1938.

In addition to Azerbaijani citizens, students from Turkey, Iran, Syria, Angola, Nigeria, Sudan, Iraq, Afghanistan and other countries studies and receives the knowledge in different field pharmacy at the faculty.

Training of students in Educational Program 050806 "Pharmacy" is carried out in accordance with the current legislative and legal acts of the Republic of Azerbaijan, consistent with the Strategic Development Plan of AMU, with the mission, vision and strategy of the university.

After completing studies at the university in EP 050806 "Pharmacy" and passing the initial accreditation procedure in the specialty "Pharmacy", career opportunities open up for graduates in the trade and production sectors of the pharmaceutical sector of the economy for positions such as pharmacist, pharmacy manager, validation specialist in pharmacy, quality of specialist in pharmacy, analytical chemist, pharmacognosist, pharmacist-toxicologist, food safety, doping control and forensic expert, specialist in the development of new medicines, etc.

Higher pharmaceutical educational program at Azerbaijan Medical University has been accredited by the Independent Agency for Accreditation and Rating in 2022.

Our mission is to provide medical education in accordance with international standards, the requirements of the time and all ethical standards, conduct innovative research, improve people's well-being and contribute to the development of healthcare in Azerbaijan by providing quality medical services; to participate in social projects that contribute to the health of society based on international science and technology, open to high quality, development and change at every stage of the drug, vaccine and medical device research and development process.

Vision of Pharmacy faculty of Azerbaijan Medical University is to be leading faculty in its field that provides quality pharmaceutical education with an innovative approach, ensures time, financial and labor productivity in drug, vaccine and medical device research and development, has knowledge, skills.

Accreditation of Pharmacy Education in Uzbekistan

Diafruz KHUDOYQULOVA KABILDJANOVNA

Head of The Department of Control Quality of Education, Phd, Associate Professor

khudoyqulova1982@gmail.com

State accreditation and attestation of higher education institutions in the Republic of Uzbekistan is held and implemented according to the statute on the theme "State accreditation and attestation of state educational institutions and private educational organizations" approved by Regulation of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan also joint decisions of the Ministry of Higher education, Science and Innovation.

Accreditation consists of state recognition of the activity of educational organizations in accordance with state educational standards and state educational requirements and educational programs, as well as giving their graduates the right to submit information documents of an approved model.

Accreditation of educational organizations consists of the following stages:

preparation for the certification process;

certification of educational organizations and analysis of its results;

making a decision on the accreditation of educational organizations based on the results of attestation;

determining measures to eliminate deficiencies identified during the certification process;

control the implementation of the measures developed based on the results of attestation.

The main principles of attestation are as follows; independence, objectivity, transparency, justice, periodicity.

S17

Geleceği Şekillendirecek Trendler

Başbuğ ÖKE

Eczacıbaşı İlaç Pazarlama, Genel Müdürü

basbug.oke@eczacibasi.com.tr

Sağlık sektöründe yaşanan hızlı teknolojik gelişmeler ve bireylerin değişen ihtiyaçları, gelecekteki sağlık trendlerini birlikte şekillendiriyor. Dijital sağlık hizmetleri, uzaktan hasta takibi gibi teknoloji tabanlı çözümler, sağlık hizmetine erişimi kolaylaştırıyor ve hasta deneyimini geliştiriyor. Ayrıca yapay zeka ve veri analitiği sayesinde hastalık taraması, teşhis, tedavi planlaması ve hasta uyumunu daha etkin hale geliyor.

Genomik tıp ve kişiselleştirilmiş tedaviler, hastalıkların bireysel genetik yapıya göre daha etkin bir şekilde tedavi edilmesini sağlıyor.

İlaç sektöründe ise, dijital teknolojilerin benimsenmesiyle birlikte ilaç araştırma ve geliştirme süreçleri hızlanıyor. Yapay zekâ ve veri analitiği, ilaç keşfi ve geliştirme süreçlerinde önemli bir rol oynayarak, daha etkili ve kişiselleştirilmiş tedavilerin ortaya çıkmasına olanak sağlıyor.

Gelecekte, bu trendlerin daha da ön plana çıkması ve sağlık hizmetlerinin ve ilaçların daha erişilebilir, etkili ve sürdürülebilir olması bekleniyor.

İlaç Sanayiinde Endüstri 4.0 Yaklaşımı

Abdullah USLU

Nobel İlaç Gebze Ar-Ge/Biyoteknoloji Direktörü

abdullah.uslu@nobel.com.tr

Endüstri 4.0'ın amacı

Endüstri 4.0 temel olarak Bilişim Teknolojileri ile Endüstriyi bir araya getirmeyi hedefliyor. Endüstri 4.0 dönüşümünün en önemli bileşenlerinden olan Endüstriyel Nesnelerin İnterneti (Internet of Things) teknolojisi, operasyonel ve analitik uygulamalar ile birlikte üretimin daha yüksek kalitede olmasını ve verimli hale gelmesini sağlar.

Tüm cihazların birbiriyle bilgi ve veri alışverişi için kullanıldığı, her türlü araç gerece entegre edilmiş, sensör ve işleticilerle donanmış, İnternet bağlantılı akıllı elektronik sisteme Siber-Fiziksel Sistemler ismi verilmektedir.

Üretim sürecinde fabrikalardaki makinelerde siber-fiziksel sistemlerin kullanılması demek insanlardan neredeyse bağımsız olarak kendi kendilerini koordine ve optimize ederek üretim yapabilecek akıllı fabrikalar demektir. Eğer Endüstri 4.0 stratejisi gerçekleşirse üretim süresi, maliyetler ve üretim için ihtiyaç duyulan enerji miktarı azalacak, üretim miktarı ve kalitesi artacaktır.

İlaç Sanayiinde Endüstri 4.0

İlaç Sanayiindeki yeni teknolojik gelişmeler siber-fiziksel sistemlerin kullanılmasına olanak vermektedir. İlaç Sanayiinde ki yeni cihazlar sensörler ile donatılmış ve internete bağlanabilen cihazlardır. Bunun yanı sıra Raman spektrofotometresi. Near Infrared gibi cihazlarda yaşanan gelişmeler ise üretim prosesinin sürekli izlenebilirliğine (Proses Analitik Teknoloji- PAT) olanak sağlamaktadır.

Tüm bu gelişmeler verimlilik artışına, maliyetlerde azalmaya ve kalitenin sürekli izlenerek, ilaçta gerçek zamanlı salım vermeye (Real Time Release) olanak verecektir.

Geleceğin Eczacılarına GEN Dokunuşu

Serhat KOZLU

GEN İlaç ve Sağlık Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş., 06930, Sincan/Ankara

s.kozlu@genilac.com

Gen İlaç ve Sağlık Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (GEN) karşılanmamış sağlık ihtiyaçlarını karşılamak hedefiyle 1998 yılında kurulmuş yerli sermayeye sahip bir ilaç şirkettir. GEN'in, ASO Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan 43.000 m² alana sahip GMP sertifikalı üretim tesisinin kuruluşuyla steril ve nonsteril üretim alt yapısıyla, Ankara'da, ilaç endüstrisine önemli bir tesis kazandırılmıştır.

GEN'in başlıca faaliyet konusu, farklı dozaj formlarında beşeri ilaç imalatının yanı sıra temasta olduğu global partnerleri ile ithalat ve ihracat alanında faaliyet göstermektir. Özellikle, nadir görülen hastalıkların tedavisinde ve bu hastalıklara bağlı olarak gelişen fonksiyon bozukluklarının giderilmesinde kullanılan ilaçlarıyla tanınırlığını arttırmaktadır.

GEN, daha önce yapılmayan yapma stratejisi doğrultusunda, yetkin ve deneyimli kadrosuyla karşılanmamış sağlık ihtiyaçlarına ve tedavisi zor hastalıklara sahip hastalara ve yakınlarına yardım etme kararlılığını sürdürmektedir. İnovatör firma olma yolunda çalışmaları olan ve Ar-Ge faaliyetlerine son derece önem veren GEN'in, Ar-Ge Merkezinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından akredite edilmesi ile etkin ve verimli faaliyetler yürütülen sürdürülebilir bir sistem kurulmuştur.

Üretim ve Ar-Ge faaliyetlerinin yanı sıra Üniversite-Sanayi iş birliği ve eğitim konularında da yenilikçi ve öncü yaklaşımlara önem verilmektedir. Üniversite-Sanayi iş birliği; üniversitelerdeki bilgi birikimi, teknoloji ve araştırma altyapısının sanayi ortamında somutlaştırılarak bir çıktıya dönüştürülmesi ve bu çıktının da ticarileştirilerek ülke ekonomisine katkı sağlayan bir ürün veya uygulamaya dönüşmesi için son derece önemli bir konu olup; destek programlarının da kapsamında yer almaktadır. Bu kapsamda GEN tesisinin, ülkemizin akademik donanımı yüksek üniversitelerinin de bulunduğu Ankara'da yer alıyor olmasının avantajını bulundurmaktadır. İlave olarak üniversitelerde eğitim gören lisans öğrencilerinin staj olanağı bulabileceği ve TÜBİTAK 2209 gibi programlarla ile endüstri paydaşlığının sağlanabileceği bir kuruluş olmuştur.

Bu akış ilaç sektöründe üst düzey bilgi sahibi olması amacıyla ilaç üretimi, güvenli ve etkin kullanımı konularında kapsamlı bir eğitim sürecinden geçen eczacılık fakültesi öğrencilerine de olumlu yönde katkı sağlayabilmektedir. Birçok eczacı adayı, lisans öğrencileri, üniversitede aldığı bilgi birikimini meslek yaşamında ve özellikle endüstriyel eczacılık alanında nasıl ve ne şekilde kullanacağını bilememekte ve dolayısıyla gelecekteki kariyerine yön verme konusunda belirsizlikler yaşamaktadır. Tam da bu noktada, GEN, tesisinin kapılarını geleceğin eczacılarına açarak GMP onayına sahip üretim tesisinde kendilerine gerçek bir endüstri deneyimi yaşatma imkanını sunmaya karar vermiştir; lisans sürecinde edinmiş oldukları akademik alt yapının ilaç imalatı ve ilaç endüstrisinde birebir karşılık bulabildiğini gözlemleme fırsatı oluşturmuştur.

Bu kapsamda üniversiteler ile imzalanan protokoller doğrultusunda müfredat dersi olarak yer alan "UniGen" programı ile eczacılık öğrencileri henüz mezun olmadan taze bilgi donanımları ile birlikte teorik ve pratik deneyimlerle endüstri ortamını görmekte ve geleceğe dair daha net kararlar verebilmektedir. Bu durum ayrıca, eczacı adayı lisans öğrencilerine üniversite-sanayi iş birliği çerçevesinde gelecekte daha verimli proje fikirleri üretmelerine de katkı sağlaması beklenmektedir.

S20

**Bir Eczacının Gözüyle Enteral Beslenme Sektöründe Medikal Müdür
Olmak**

Bengi ORHAN KUBAT

Medikal Müdür, Danone/ Nutricia, İstanbul

bengiorhan2@gmail.com

Sağlıkta Dijital Devrim

Prof. Dr. Şule APIKOĞLU

Marmara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, İstanbul
suleapikoglu@gmail.com

Sağlık hizmetleri dijital bir devrim geçiriyor. COVID-19 salgını ile tüm küresel sağlık altyapısı yeniden yapılandırılmaya başlandı. Bu da beraberinde dijital dönüşümün hızla entegrasyonu gerekliliğini doğurdu.

Yapay Zekâ (AI), büyük veri, teletıp, robotik çözümler, Nesnelerin İnterneti (IoT), iletişim için dijital platformlar (DC), dijital veri yönetimi çözümleri (blok zincir), dijital görüntüleme gibi kavramlar artık sağlık hizmetlerinin tüm alanlarına girerek hem sağlık çalışanlarına destek vermekte hem de hastaların daha kapsayıcı, daha hızlı ve daha yüksek kalitede sağlık hizmeti almalarını sağlanmakta. Sağlık hizmetlerinde dijitalleşmenin, hastalığın önlenmesinden tedavinin uygulanmasına kadar geniş bir yelpazedeki sonuçları iyileştirmesi beklenmekte. Böylece hem küresel hem de ulusal düzeyde kaynaklar daha verimli kullanılabilir ve yaşlanmakta olan toplumlara daha etkili bir sağlık bakımı sürdürülebilir şekilde sunulabilecektir.

Dijital devrimden en iyi şekilde yararlanıldığında klinik çalışmalardan edinilen kanıtların rehberliğinde yürütülen ve genel olarak çok sayıda insana kanıta-dayalı standart bakım sağlamaya yönelik olan günümüz tıp uygulamaları daha fazla kapsayıcı olacaktır.

Birey için kişiye özel tedaviler oluşturma zor ve pahalı olduğu günümüz sisteminde dijitalleşme kişiselleştirilmiş tedavi alanında yepyeni bir yaklaşımı mümkün kılacaktır. Demografik özelliklere, bireysel yaşam tarzlarına, hastalık profillerine ve farklı bakım ihtiyaçlarına cevap veren bir sağlık sistemi daha az insanı geride bırakacaktır. Dijital teknolojilerdeki gelişmelerle birlikte, kişiselleştirilmiş sağlık bakım sunumu artarken, sağlık bakım maliyetleri düşmeye devam edecektir.

Artık sağlık bakımının ürün-temelli bir modelden dijital teknolojiyle güçlendirilmiş hasta- merkezli hizmetlere odaklanması gerektiği açıktır. Sağlık bakım ekibinin kilit öğelerinden olan eczacılar ve eczacılık hizmetlerinin de dijital dönüşüme geç kalmadan dahil olması gerekmektedir. Bu oturumda hasta bakımının geleceği olan dijital teknolojideki bu sismik gelişime neden yetişmemiz gerektiğini konuşacağız.

S22

Meta-Verse ve Sağlık Eğitimindeki Yeri

Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ

*Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Anabilim Dalı, 06500, Ankara*

mutlutahsin@gazi.edu.tr

Sağlık eğitiminde metaverse'in sağladığı sanal ve artırılmış gerçeklik teknolojileri bir dizi yenilikçi uygulamayı mümkün kılmaktadır. Örneğin, metaverse, öğrencilere cerrahi müdahalelerin, tıbbi prosedürlerin ve acil durum senaryolarının simülasyonunu yaparak pratik becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. Ayrıca, insan anatomisi ve fizyolojisi gibi karmaşık konuları daha iyi anlamalarını sağlamak için öğrencilere interaktif ortamlar sunar. İletişim becerileri ve ekip çalışması, sağlık profesyonelleri için önemlidir; metaverse ise bu becerilerin geliştirilmesini sanal ortamlarda sağlar. Mental sağlık eğitiminde, öğrenciler farklı duygusal durumları deneyimleyerek terapi süreçlerini daha iyi anlayabilirler. Hastalık tanı ve tedavi eğitiminde ise metaverse, öğrencilere çeşitli hastalıkların tanı ve tedavi süreçlerini simüle etme imkânı sunar. Tüm bu örnekler, metaverse'in sağlık eğitiminde öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmelerini ve uygulamalarını sağlamada kritik bir rol oynadığını göstermektedir.

Geleceğin Eczacılığı: Değişim, Dönüşüm. Dünya Nereye Gidiyor?

Meltem SARIAHMETOĞLU

Toplum Eczanesi, Kanada

meltems@gmail.com

Geleceğin Eczacılığı: Değişim, Dönüşüm... Dünya nereye gidiyor?

Dijital ve teknolojik ilerlemeler mesleğimizi yeniden şekillendiriyor. Bu sunum, eczacılığın dijital manzarasındaki yenilikleri, zorlukları ve fırsatları özetliyor ve Kanada özelinde yeni uygulamalardan örnekler sunuyor.

Eczacılık Pratiğini Yeniden Şekillendiren Temel Yenilikler ve Uygulamalar

- Dijital eczane yönetim programları
- Elektronik Sağlık Kayıtları (ESK): Entegre ESK sistemleri, hasta bakımını ve sağlık

çalışanları arasındaki işbirliğini kolaylaştırıyor. Eczacının hasta bilgilerine aracısız ve eş zamanlı ulaşmasını sağlıyor.

- Tele-eczacılık ve Uzaktan Hasta İzleme: Bakım engellerini aşarak hizmetleri uzak bölgelere genişletiyor.
- Yapay Zeka ve Makine Öğrenimi: İlaç keşfi, tedaviyi kişiselleştirme ve ilaç güvenliğini artırıyor.
- Blok Zinciri Teknolojisi: Şeffaflık ve güvenlik sağlıyor, hata oranını azaltıyor

Dijital Eczacılık Çağında Fırsatlar

- Hasta Merkezli Bakım Modelleri: Hasta katılımını teşvik ederek, kişiselleştirilmiş dijital sağlık çözümleri ile hastaların bakımını ve ilaç uyuncunu geliştirmek, sağlık sonuçlarını artırmak.
- Mesleki İşbirliği: Dijital platformları kullanarak sorunsuz iletişim ve işbirliği sağlamak, disiplinler arası bakımı teşvik etmek, bakım koordinasyonunu artırmak ve hasta bakımını optimize etmek.
- Sürekli Mesleki Gelişim: Hayat boyu öğrenmeyi benimseyerek ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanmak, kanıta dayalı bakım sunmak ve eczacılık uygulamasında pozitif değişiklikler yapmak için gerekli bilgi ve becerilere sahip olmak.

Dijital Eczacılık Çağında Zorluklar

- Veri Gizliliği ve Güvenliği: Hasta bilgilerini koruma ile ilgili yasal düzenlemelerin teknolojik ilerlemenin gerisinde kalması
- Dijital Ayrımcılık: Eşitsizlikleri azaltmak için dijital sağlık araçlarına adil erişimi sağlama
- Yasal Düzenlemeler: Gerekli kural ve düzenlemelerin zamanlı implementasyonu

Eczacılık Eğitimi Özelinde Yıkıcı İnovasyon Olarak Yapay Zeka

Sercin KARATAS

*Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Bölümü, 06500 Ankara*

sercin@gazi.edu.tr

Yapay zekânın eğitimdeki rolü, öğrencilere daha etkili, kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunma yeteneğiyle öne çıkıyor. İlaç etkileşim analizleri, hasta öngörüsü ve farmakolojik özelliklerin analizi gibi konularda yapay zekâ destekli eğitim materyalleri, öğrencilerin pratik becerilerini güçlendirirken aynı zamanda sektördeki güncel gelişmeleri de yakından takip etmelerine yardımcı oluyor. Ancak, bu inovasyonlar beraberinde çeşitli zorlukları da getiriyor. Yapay zekâ temelli eğitim, geleneksel öğrenme yöntemlerinden ayrıldığı için adaptasyon süreci, öğretim kadrosu ve öğrenciler için bir değişim gerektirmektedir. Ayrıca, etik sorunlar, gizlilik endişeleri ve insan faktörü gibi kritik meseleler de göz ardı edilmemelidir. Sonuç olarak, eczacılık eğitiminde yapay zekânın yıkıcı inovasyon olarak kullanılması, sektördeki değişimi hızlandırabilir ve öğrencilere daha donanımlı bir gelecek sunabilir. Ancak, bu değişimi başarıyla yönetmek için, sektörün liderleri, eğitimciler ve öğrenciler arasında etkin bir iş birliği ve sürekli diyalog gerekmektedir.

Yıkıcı inovasyon, mevcut iş modellerini, ürünleri veya hizmetleri kökten değiştirerek, geleneksel yöntemleri alt üst eden ve yeni bir paradigmaya yol açan yenilikçi bir süreçtir. Yıkıcı inovasyon, genellikle mevcut kurumsal yapıları zorlar ve pazardaki dengeleri değiştirerek daha etkili ve verimli çözümlere yol açar. Üretken yapay zekâ, bilgi üretme, tasarım, sanat veya benzeri yaratıcı süreçlerde insana benzer bir şekilde çalışabilen yapay zekâ türüdür. Eczacılık eğitiminde üretken yapay zekâ, öğrencilere ve eğitimcilerle özelleştirilmiş ve etkileşimli eğitim materyalleri üretebilme yeteneğiyle ön plana çıkar. Ancak, bu yenilikçi yaklaşımın “yıkıcı inovasyon” olarak adlandırılabilmesi için Paradigma Değişikliği, Kişiselleştirilmiş Eğitim, Pratik Becerilerin Güçlendirilmesi, Sektörel Gelişmelerin Yakından Takibi, Değişim ve Adaptasyon Gerekliliği ve Etik gibi faktörlerin göz önünde bulundurulması gerekir. Bu sunumda, eczacılık eğitiminde yapay zekânın yıkıcı inovasyon olarak rolünü ve bu değişimle başa çıkma stratejilerini daha detaylı bir şekilde ele alınmaya çalışılmıştır.

S25

Lexicomp İlaç Bilgi Kaynağı

Duygu BİR

Gemini Bilgi Teknolojileri A.Ş., Pazarlama Müdürü

dbir@geminibilgi.com.tr

Toplum Eczacılığına Küresel Bir Bakış

Ş. Kırbeci¹, **Ş. Apikoğlu**^{1,2*}, M. Sancar^{1,2}, B. C. Eke^{1,3}, S. Kır¹, F. Acartürk¹, S. Burgaz¹, M. S. Özden^{1,4}

¹Eczacılık Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER), Ankara

²Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34854, İstanbul

³Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06560, Ankara

⁴Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06510, Ankara

*sule.rabus@marmara.edu.tr

Küresel olarak toplum eczacılığı alanı sürekli bir değişim içindedir. Bu değişime hem sağlık sistemlerinin hem de hastaların değişen ihtiyaçları, COVID-19 pandemisinin etkisi, öz bakım alanındaki eğilimler, yeni teknolojilerin ve dijitalleşmenin ortaya çıkışı, profesyonel hizmetler ve ücretlendirme modellerindeki yenileşim ve toplum eczanelerinin birinci basamak sağlık hizmetlerinde rolünün artması gibi faktörler neden olmaktadır.¹

Uluslararası Eczacılık Federasyonu (FIP)'nin vizyonu; herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve uygun fiyatlı ilaç ve sağlık teknolojilerinden ve bunun yanı sıra eczacıların diğer sağlık çalışanları ile iş birliği içinde sağladığı farmasötik bakım hizmetlerinden yararlandığı bir dünyadır. Bu nedenle FIP, küresel anlamda meslekî uygulamaları ve düzenlemeleri araştırmak ve de eczacılık işgücü geliştirme hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla üye kuruluşlarıyla periyodik olarak küresel anketler yapmaktadır. Bu çalışmalarda FIP 'in eczacılık işgücü kapasitesini tanımlamak için kullandığı standart ölçüm birimi 'eczacı yoğunluğu (10.000 nüfus başına düşen aktif çalışmakta olan eczacı sayısı)'dur; bu ölçüm Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve diğer kurumlar tarafından da sıklıkla kullanılmaktadır.

Uluslararası Eczacılık Federasyonu küresel eczacılık işgücü verilerini 2006 yılından bu yana düzenli olarak araştırmakta olup, 2018 yılında, 2006 ile 2016 yılları arasında eczacılık işgücü bilgilerini içeren 'Küresel Eğilimler Raporu'nu yayınlamıştır.^{2,3} Bu rapor, bölgesel farklılıklar ve ülke düzeyindeki ekonomik göstergelerle eşleştirilen cinsiyet dağılımı ve işgücü kapasite artışı da dahil olmak üzere küresel ve ulusal eğilimleri izlemeye yönelik ek analizler içermektedir.

FIP, küresel çalışmalarında genel olarak DSÖ'nün bölgesel gruplandırmalarını (Amerika, Avrupa, Doğu Akdeniz, Güneydoğu Asya, Batı Pasifik ve Afrika bölgeleri) esas almaktadır. Bu farklı bölgelerden alınan verilere göre eczacılık işgücü kapasitesinde küresel bir artış görülmektedir. 2006 ve 2016 yılları arasında işgücü kapasitesindeki en yüksek mutlak değişiklik Doğu Akdeniz ve Avrupa bölgelerinde görülmüştür.

FIP, 2020 yılında bir anket çalışması daha yapmış ve 'Toplum Eczacılığı Küresel Raporu 2021' başlığı ile yayınlamıştır. Bu çalışma için, Kasım 2020 ile Ocak 2021 tarihleri arasında farklı ülke ve bölgelerden 118 kuruluş ankete katılmaya davet edilmiş olup, %67'lik bir yanıt oranı ile 79 kuruluştan bilgi alınabilmiştir.¹ Çin Eczacılar Birliği (CPA), anket soru formunun Çin'deki toplum eczacılığını yeterince tanımlanmasına olanak sağlamadığını belirterek ankete katılmayı reddetmiştir. Rapor, araştırmaya katılan 79 ülke ve bölge verileri sayesinde dünya çapında en güncel bilgileri sunmaktadır.

Toplum Eczacılığı Küresel Raporu 2021, FIP'in 2016 raporu üzerine inşa edilmiştir. Bu rapora göre 10.000 nüfus başına düşen ortalama eczacı yoğunluğu 8,54'tür. 2016 ve 2020 anketlerinin her ikisinde de ilgili bilginin sağlanabildiği 41 ülke ve bölge verisi incelendiğinde 10.000 nüfus başına düşen ortalama eczacı yoğunluğunun bu sürede %8,5'lik bir artışla 8,02'den 8,70'ye çıkmış olduğu görülmektedir. Aynı raporda 10.000 nüfus başına düşen ortalama toplum eczacısı yoğunluğu 5,14 olarak bildirilmiştir ve 2016 ve 2020 anketlerinin her ikisinde de ilgili bilginin sağlanabildiği 42 ülke ve bölge verisi incelendiğinde 10.000 nüfus başına düşen ortalama toplum eczacısı yoğunluğunun bu sürede %12,1'lik bir artışla 4,63'ten 5,19'a çıkmış olduğu görülmektedir.^{1,4}

FIP 2021 raporu, bazı bölgelerde toplum eczanelerine ve eczacılara erişim ve hasta güvenliği konusundaki sorunları da ortaya koymaktadır. Zira eczacı yoğunluğu bakımından DSÖ bölgeleri arasında önemli farklar bulunmaktadır. Gelir düzeylerine göre değerlendirildiğinde, işgücü kapasitesindeki farklılıklar daha da belirginleşmektedir. Avrupa bölgesi ile yüksek ve orta gelirli ülkelerde eczacı yoğunluğunda artış görülürken, diğer bölgelerde düşüş görülmesi, dünya genelinde işgücü kapasitesinin dengesiz bir gelişim gösterdiğine işaret etmektedir. Diğer yandan örneklem içinde en yüksek toplum eczacısı yoğunluğuna sahip ülkelerin Mısır, Moğolistan ve Hindistan gibi düşük-orta gelirli ülkeler olması gerçeği de eczacı yoğunluğuna etki eden çoklu faktörlerin varlığına işaret etmektedir.

Avrupa bölgesindeki eczacı yoğunluğu (7,23) Afrika bölgesine göre (0,95) yedi kat daha fazladır. Ayrıca, yüksek gelirli ülke ve bölgelerdeki ortalama eczacı yoğunluğu (6,66), düşük gelirli ülkelerdekinden (2,29) yaklaşık üç kat daha fazladır; bu durumun halkın toplum eczacıları tarafından sağlanan mesleki hizmetlere erişiminde ve ilaçların bilinçli kullanımının sağlanması konusunda önemli bir etkisi vardır. Düşük gelirli ülkelerde 10.000 nüfus başına 2,29 eczacı ve sadece birden az eczane düştüğü tespit edilmiştir. Bu durum, bu ülkelerde eczanelere ve dolayısıyla ilaçlara, eczacılık hizmetlerine ve eczanelerden sağlanan birinci basamak sağlık hizmetlerine zamanında erişimin oldukça düşük olabileceğini göstermektedir. Afrika bölgesinde gözlemlenen ortalama yoğunluk, çalışmaya katılan ülkeler ortalamasının oldukça altında olup, bu durum, bölgedeki sağlık sistemlerinin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için eczacı işgücünde uzun süredir bilinen yetersiz kapasiteye işaret etmektedir. FIP 2021 raporunda 10.000 nüfus başına düşen ortalama toplum eczanesi sayısında 2016'dan beri %11,2'lik bir artış olduğu bildirilmiş, güncel toplum eczanesi yoğunluğu 2,78 (50 ülke verisi) olarak kaydedilmiştir.^{1,4} Hasta bakımı ve eczacılık hizmetleri sağlama kapasitesinin bir ölçütü olan toplum eczanesi başına düşen toplum eczacısı sayısı ise bu örnekte 1,88 olarak bulunmuştur. Bu sayı Afrika ve Güneydoğu Asya bölgelerinde 1'in altında olup, bu durum bazı eczanelerin eczacı olmadan faaliyet gösterdiğini düşündürmektedir. Türkiye'de ise 10.000 nüfus başına düşen eczacı sayısının 2006'da 3,31'den 2016'da 4,3'e yükselmiş olduğu görülmektedir. FIP tarafından sürdürülen bu araştırma ve bilgi paylaşımının, toplum eczacılığı ile ilgili çalışmalarda ve FIP Kalkınma Hedefleri ile birlikte, değişen sağlık hizmetleri ve tüketici bağlamında eczacılığın geliştirilmesi için ilham kaynağı olduğunu ve işgücü planlama politikaları yönünden çok değerli olduğunu söylemek mümkündür. Bu ankette ayrıca küresel olarak toplum eczacılığı hizmetlerinin kapsamı da araştırılmış ve şu dört hizmet ve faaliyet kategorisinde veriler elde edilmiştir: 1.Tedavinin başlatılması, sürdürülmesi veya değiştirilmesi ile ilgili klinik karar almayı içeren hizmetler; 2.Eczane ortamı dışında ilaç ve farmasötik bakım sağlanması; 3.Hastalık taraması; 4.İlk yardım/acil bakımın sağlanması. Tedavinin başlatılması, sürdürülmesi veya değiştirilmesine ilişkin klinik karar vermeyi içeren hizmetler kategorisinde, acil kontraseptiflerin dağıtımında önemli bir role sahip olan ülkelerin oranı yüksektir (%76; 60 ülke verisi). Bazı ülkelerde eczacılar reçete edilen tedaviyi yeniden düzenleme (%32; 25 ülke verisi), yardımcı reçeteleme (%16; 20 ülke verisi) veya bağımsız reçeteleme (%13; 16 ülke verisi) yapmaya başlamıştır. Bu uygulamalar, ülkelerin üçte birinden fazlasında (%37; 29 ülke verisi) uygulanmakta olan ilacın terapötik eşdeğerini verme uygulamasına ek katkı sunmaktadır. Terapötik eşdeğerini verme, bir ilacın mevcut olmadığı veya hasta için uygun olmadığı durumlarda kullanılan bir uygulama olup, bir ilacın, ilgili hastalığın tedavisinde kullanılan, benzer etkilere ve aynı endikasyona sahip başka bir ilaçla değiştirilmesini ifade eder. Hizmetlerin diğer önemli bir bölümü, eczane ortamı dışında ilaç ve farmasötik bakım sağlanmasıdır. Ülke veya bölgelerin %68'inde eve ilaç teslim hizmetleri mevcutken, %54'ünde bakım evlerinde ilaç ve hizmetler sağlanmakta ve %51'inde ise evde bakım ve ilaç değerlendirmesi yapılmaktadır. Bu hizmetlerin pandemi sırasında artmış olmasının muhtemel olduğu belirtilmektedir. Hastalık taraması şeklinde yapılan eczacılık uygulamaları açısından, bu ankette HIV ve COVID-19 testleri sorulmuştur. Eczanede HIV testi 15 ülke veya bölgede (%19) gerçekleştirilebilirken, COVID-19 testi 14 ülkede (%18) resmi onay almıştır. Son olarak, eczaneler 43 ülke ve bölgede (%54) ilk yardım/acil bakım hizmetleri sunabilmektedir. Bu hizmet aynı zamanda toplum eczanelerinin halkın gözünde birinci basamak sağlık merkezleri olma rolünü de güçlendirmektedir. Bu rapor bulguları, DSÖ'nün 2030 yılı için küresel sağlık işgücü eksiklikleri (çoğunlukla düşük gelirli ülkeleri etkileyen) ve artan talep (çoğunlukla yüksek gelirli ülkeler tarafından) konusundaki tahmin ve beklentileri bağlamında küresel, bölgesel ve ulusal ilaç işgücü planlaması için kritik öneme sahiptir. Sonuçta, bazı ülkelerde 10.000 nüfus başına düşen eczacı yoğunluğunun az olmasının, eczacıların topluma verdiği danışmanlık hizmetlerine ulaşılmasında, ilaçların eczacı gözetiminde dağıtımında ve kullanılmasında güçlükler yaratacağını söylemek mümkündür. Gelecekte eczanelere erişimdeki sorunlar nedeniyle, sağlık ve eğitim politikalarında, toplum eczacılığına yönelik işgücü planlama politikalarının yeniden oluşturulmasının, beklentilerin karşılanmasında önemli bir rolü olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar:

- 1-International Pharmaceutical Federation-FIP (2021) Community pharmacy at a glance: Regulation, scope of practice, remuneration and distribution of medicines through community pharmacies and other outlets, The Hague, The Netherlands, FIP.
- 2-Global Pharmacy Workforce and Migration Report. The Hague: International Pharmaceutical Federation; 2006. Available at: <http://fip.org/files/fip/publications/PharmacyWorkforceMigration.pdf>
- 3- International Pharmaceutical Federation (FIP). Pharmacy Workforce Intelligence: Global Trends Report. The Hague: The Netherlands, International Pharmaceutical Federation, 2018.
- 4- FIP's latest global report on community pharmacy published The Hague, The Netherlands, 23 July 2021.

P02

Eczacılık Staj Eğitiminin Web Tabanlı Yazılım İle Yönetimi Ve İzlenmesi

M.Z. Arun*, B. Bozkurt, S. Coşkun, S. Karadağlı, H. Karadeniz, S. Karavana, G.İ. Kaya, G. Sözer, S. Tuncay

Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Staj Komisyonu, Bornova, İzmir

* mehmet.arun@ege.edu.tr

Eczacılık programında yer alan stajlar öğrencileri eczacılık uygulamaları ile tanıştırır. Eczacı aday öğrencilerin staj süreçlerini etkin şekilde tamamlamaları eczacılık eğitimi ve eğitimciler için önem taşımaktadır. Ege üniversitesi Eczacılık Fakültesi Staj komisyonu Staj-IV staj eğitimlerinin izlenmesi, değerlendirilmesinin dijitalleşme ile daha etkin sağlanacağı düşüncesi ile diğer staj eğitimlerini de ileride kapsayacak bir web tabanlı yazılım geliştirilmesine başlanmıştır. İlgili yazılımın ilk olarak 2023-2024 eğitim öğretim yılında kullanılması planlanmıştır. İlgili yazılım Fakültemiz staj komisyonu bünyesinde Doç. Dr. Mehmet Arun tarafından tasarlanmış ve geliştirilmektedir. Staj yazılımı için kullanılacak veritabanı PostgreSQL sistemi üzerinde tasarlanmış ve oluşturulmuştur. Yazılımda kayıtların oluşturulması, değiştirilmesi, silinmesi ve gösterilmesi süreçleri için web servisleri Python dilinde geliştirilmiştir. Bu web servislerini kullanan öğrenciler, staj izleme komitesi üyeleri ve staj komisyonu için 3 ayrı ön yüz tasarlanmıştır. Ön yüz geliştirilmesinde Vue javascript kütüphanesinden yararlanılmıştır. Oluşturulan ön yüz ve servis, staj komisyonu üyelerince test edilmiş ve çeşitli komisyon toplantılarında değerlendirilmiştir.

Mevcut geliştirilen web yazılımında öğrencilerin kendileri için tasarlanan ara yüz üzerinden öncelikle zorunlu staj saatleri ile ilgili takvimi doldurup staj komisyonuna iletmeleri planlanmıştır. Staj komisyonunun onaylaması sonrası sistem tarafından izleme komitesine atanan öğretim üyelerinin öğrencinin staj ve ders takvimini, staj yaptığı eczane bilgilerini görüntülemesi sağlanmıştır. İzleme komitelerinin yerinde ziyaret ile ilgili formlarını bu yazılım aracılığıyla komisyona iletmeleri için yazılımda geliştirme çalışması yapılmıştır. Öğrencilerin staj süresince staj yerinde günlük yoklamalarının da bu sistem üzerinden yapılması ve komisyon ve izleme komitesi tarafından anlık olarak takip edilebilmesi sağlanmıştır.

Çalışmamızın sonucunda fakültemizde öncelikle staj-IV eğitimi sürecinin tamamen dijital hale getirilmesi ve verilerin veri tabanına kaydedilmesiyle daha etkin izleme, istatistiksel analizlerin yapılabilmesi ve staj sürecinin gerçek zamanlı olarak izlenebilir hale getirilmesi sağlanmıştır. Bu dijitalleşme sürecinin öğrencilerin staj eğitimlerini daha düzenli yönetmelerine ve eğitimcilerin öğrenci ilerlemesini daha etkin bir şekilde takip etmelerine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Geliştirme sürecimizin ileri hedefleri arasında staj eğitimindeki öğrencilerin devredebilir mesleki etkinlikleri ve staj faaliyetlerinin tamamının gerek fakülte öğretim elemanları gerekse eğitmen eczacılar tarafından izlenmesi, değerlendirilmesi yer almaktadır.

LOKMAN HEKİM ÜNİVERSİTESİ ECZACILIK FAKÜLTESİNDE AKADEMİK MENTÖRLÜK

F. S. Bağcı¹, Ö.B. Küçükşahin¹, M. Ş. Mercimek¹, D. Akay¹, M. S. Çiy¹, R. S. Akkurt¹,
K. Doğanay¹, B. Karagöz¹, Z. Arslan¹, F. Onur¹, M. S. Özden^{1*}

¹Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06510, Ankara, Türkiye

*seckin.ozden@lokmanhekim.edu.tr

Akademik Mentörlük, Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'ne YKS sınavı sonucunda ilk sıralarda yerleşen öğrencilerin, mentor olarak görevlendirilen öğretim üyelerinin bilgi ve deneyimleri ışığında yol göstericiliklerinden faydalanması için kurulan bir öğrenme ortaklığıdır. Akademik mentörlük programı bilgeliğin aktarımını ve paylaşımını merkeze alan, her iki tarafın da yeni bakış açıları geliştirdiği karşılıklı bir öğrenme ve güç birliği sürecidir. Bu sistem içinde Lokman Hekim Üniversitesi öğrencilerinin kendi potansiyellerini keşfetmelerine yardımcı olacak mentorlarıyla bir araya gelmelerini sağlayarak çalışma alışkanlıklarını geliştirmek, akademik performanslarını arttırmak, lisans yaşamına daha iyi uyum sağlamalarına yardımcı olmak ve öğrencilere vizyon kazandırmak hedeflenmiştir. Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Akademik mentörlük sistemine 2021-2022 Eğitim öğretim yılında dahil edilen ilk öğrenciler, akademik mentorları ile birlikte iş hayatına ilişkin sektörlerle ilgili bilgileri, farklı istihdam alanlarını, mesleğe yönelik önemli ipuçlarını ve farklı bakış açılarını kazanıp, mentorün profesyonel deneyimlerini özümsemi olanağı bulmuşlardır. Sistem, öğrencinin kişisel gelişimini desteklemekte ve bu gelişime yön vermektedir. Akademik mentörlük sistemi içinde öğrencilere sunulan imkanlar, Ankara genelindeki sosyal etkinliklere katılımının sağlanması amacıyla için her yıl iki sinema, iki tiyatro ve iki sergi için düzenlenme yapılması; gönüllük esasına dayalı olarak her yıl iki ulusal bilimsel etkinliğe katılım için imkan sağlanması, ayrıca öğretim üyeleri rehberliğinde yapılan bilimsel çalışmalar ve projelere katılımlarına olanak verilmesi, öğrencinin bilimsel ilgi alanı tespit edilerek o alanda çalışan akademisyenler ve ilgili üniversite laboratuvarlarıyla temasa geçilmesi, farklı öğrenim kaynaklarına ve anahtar kişilere ulaşmalarına destek olunması ve öğrenci asistanlığı vb. uygulamalarına katılmaları için yardımcı olunması şeklinde sıralanabilir. Öğrencilerin rektörlük, mütevelli heyeti ve Eczacılık Fakültesi Dekanıyla her yıl en az iki gündemli toplantı yapması planlanmıştır. Bu kapsamda Eczacılık Fakültesi öğrencileri 2021 yılı itibarıyla beş ayrı bilimsel etkinliğe ve iki sosyal etkinliğe katılım sağlamış; akademik mentorlarıyla birlikte bir ilaç fabrikasına gezi yaparak ilacın hammadde halinden bitmiş ürün olana kadarki sürecini canlı bir şekilde izlemiş, meslek terminolojisini daha iyi kavramış, ilaç sektörünü yakından görme fırsatı bulmuşlardır.

Mentör, öğrenciler için bir rehber güç olabilecek, doğru kaynaklara ulaşmada zaman kazandırabilecek ve kariyer planlamada yardımcı olabilecektir. Başarılı mentorler, kurumun uzun vadeli itibarına katkı sağlayan bireylerdir. Öğrencilerin üniversiteye yönelik perspektiflerinin, aidiyet duygusunun artışına ve üniversite kültürünün potansiyel olarak geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Akademik mentörlük sistemindeki öğrenciler, bu sistem sayesinde lisans yaşamına daha hızlı uyum sağlayabildiklerini ve mentorlarıyla birlikte yaptıkları aktiviteler sayesinde mesleğin farklı alanları hakkında bilgi edinebildiklerini belirtmiştir. Ayrıca, mentorları tarafından zaman yönetimi, çalışma becerileri gibi konularda yardım aldıklarını, ilgi alanları, güçlü ve zayıf yönleri doğrultusunda gelecek hedeflerinin belirlenmesine katkı sağlandığını bildirmiştir. Öğrenciler, hayallerindeki kariyere hazırlanmalarında ilham veren bu sistemin akademik performanslarını arttıracığına inançlarını vurgulamışlardır.

Klinik Eczacılık Uzmanının Görev ve Yetkilerinin Değerlendirilmesi: Bir Anket Çalışması

Y.E Ayhan¹, M. Dokumacı², M.Y. Bektay^{3, 4*}

¹ Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, Klinik Eczacılık Birimi, 34384, İstanbul

² İzmir Şehir Hastanesi, Klinik Eczacılık Birimi, 35040, İzmir

³ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, 34500, İstanbul

⁴ Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, 34093, İstanbul

*yunusbektay@gmail.com

Ülkemizde 2014 yılında Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun hakkında yapılan düzenleme ile eczacılıkta uzmanlık programlarının başlatılmasına karar verilmiştir. 2016 yılında yayınlanan "Eczacılıkta Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği" ile merkezi bir sınav olan Eczacılıkta Uzmanlık Sınavı (EUS) tanımlanmış ve kapsamı belirlenmiştir. İlk EUS sınavı 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir ve her sene yılda bir kere olmak üzere düzenlenmeye devam etmektedir. Günümüzde 9 eczacılık fakültesi EUS ile klinik eczacılık uzmanlık programı için asistan almaktadır. Program ile ilk mezunlar 2022 yılında verilmeye başlanmıştır. Bu süreçte uzman klinik eczacılar görev ve yetkileri belirsiz olarak farklı alanlarda çalışmalarını sürdürmüştür. 5 Aralık 2022 tarihinde Sağlık Bakanlığı Türkiye'nin çeşitli eğitim-araştırma ve şehir hastanelerinde personel dağılım cetveli ile uzman klinik eczacılar için 34 adet kadro açmıştır. Nihayetinde eczacılıkta uzmanlık kurulu (EUK) tarafından, 19/01/2023 tarihinde uzman klinik eczacıların görev ve yetkileri hakkındaki kararlar yayınlanmıştır. Bu bağlamda, atama öncesi uzman klinik eczacıların görev ve yetkilerinin mevcut yasa ve yönetmelikleri içeren eczacılık mevzuatında belirlenen eczacılara ait görev, yetki ve sorumlulukları da göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Belirlenen görev ve yetkilerin değerlendirilmesiyle ilgili ülkemizde ise henüz bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışmamızın amacı, klinik eczacılık uzmanlık öğrencilerinin ve uzman klinik eczacıların, EUK tarafından yayınlanan görev ve yetkinlikler listesi hakkında görüşlerinin araştırılmasıdır.

Çalışmamız prospektif gözlemsel çevrimiçi anket çalışması olarak gerçekleştirilmiştir. Google çevrimiçi anket sistemi üzerinden çevrimiçi olarak klinik eczacılık uzmanlık eğitimi alan eczacılar ve bu programdan mezun olmuş uzman klinik eczacı olan eczacılar ile yapılmıştır. Çalışmada kolay ulaşılabilir örneklem metodu kullanılmıştır. Çalışma kapsamında kullanılacak anket araştırmacılar tarafından literatürdeki örneklerin Türkiye ve klinik örneklemi göz önüne alınarak tasarlanmıştır. Ankette verilen ifadeler katılma dereceleri için 3'lü likert skala (1-3; *katılmıyorum-katılıyorum*) kullanılmıştır. Uygulanan anket kapsamında katılımcıların demografik bilgileri, uzmanlık eğitiminden mezuniyet durumları, kurum bilgileri, EUK tarafından yayınlanan uzman klinik eczacıların görev ve yetkileri hakkındaki görüşleri ve önerileri kaydedilmiştir. Anket güvenilirliği Cronbach alfa değeri kullanılarak ölçülmüştür.

Online anket formu, klinik eczacılık uzmanlık asistanı ve uzmanlarından oluşan 76 eczacıya gönderilmiş ve 48'i (%65,75) anketi tamamlamıştır. Katılımcıların 34'ü (%70,8) kadındır. 15 eczacı (%31,25) uzmanlık eğitimini tamamlamıştır. Eczacıların yaş medyan değeri (çeyrekler arası aralık [ÇAA]) 28'dir (26-29). Eczacıların 9'u (%18,75) Hacettepe, 7'si (%14,58) Marmara ve 7'si (%14,58) Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden çalışmaya katılım sağlamıştır. Katılımcılar, klinik eczacılık görev ve yetkileri hakkındaki görüşlerini ölçmek amacıyla uygulanan ankette, ilgili maddeleri yüksek oranda (%84,79) "uygun" olarak buldukları ve belirtilen maddelere katıldıkları görülmektedir. Katılımcılar, genel olarak (%60,4) EUK tarafından yayınlanan görev ve yetkilerinden memnun oldukları belirtilmiştir. Anketinin güvenilirlik katsayısının (Cronbach Alfa=0,793) kabul edilebilir düzeyde olduğu hesaplanmıştır.

Klinik eczacılık uzmanlık hizmetleri ve eğitiminin gelişimi ülkemizde son yıllarda hız kazanmıştır. Özellikle hastane ortamlarında hizmet sunacak uzman eczacıların görev ve yetkilerinin araştırıldığı bu çalışmada EUK tarafından hazırlanan görev ve yetkinliklere karşı uzman ve uzmanlık öğrencileri tarafından olumlu bir tutum mevcuttur. Öte yandan mevcut görev ve yetkilerle ilgili olarak katılımcılar uzman eczacının meslek pratiğini icra etmesi açısından görev ve yetki sınırların daha net şekilde belirlenmesinin gerekliliğini ifade etmişlerdir. Klinik eczacı tarafından yapılan müdahalelerin sağlayacağı

katkıların ölçümü, karşılaşılabilecek durumlarda sorumluluk paylaşımı gibi durumlarda belirsizlikler olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca yayınlanan görev ve yetkileri hakkında bazı ifadelerin pratisyen eczacının görev tanımıyla benzer olduğunu ve uzman eczacı tarafından sunulabilecek hizmetin yeterince detaylandırılmadığını belirtmişlerdir. Sonuç olarak hastane ortamlarında klinik eczacının yükleneceği görev ve sorumluluklar üst düzeyde yetkinlik gerektirmekte ve sürekli iyileştirme çalışmalarına ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle gerek uzmanlık eğitimi gerek uzmanlık hizmetleri düzeyinde, eğitimci, uzman klinik eczacı, klinisyen gibi farklı paydaşların katılımlarıyla kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Toplum Eczanelerinde Akreditasyon

***A. Çağ¹, G. Özçelikay²**

¹Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı

²Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı

aysenur.cag@lokmanhekim.edu.tr

Sağlık hizmetlerinin kaliteli olması hem toplumun hem de bireylerin beklentisi haline gelmektedir. Türkiye’de uzun yıllardır kaliteli ve güncel sağlık hizmetlerinin adil bir şekilde sunulması, etkili ve verimli bir şekilde organize edilmesi için çeşitli politikalar uygulanmaya konulmuştur. Ülkemizdeki 1., 2. ve 3. basamak kamu ve özel tüm sağlık kurum ve kuruluşları Sağlıkta Kalite Sistemi kapsamında değerlendirilmektedir.

Türkiye’de sağlık hizmetlerinde kamu ağırlıklı yapılanma görülmekle beraber özellikle hastanelerin değerlendirilmesi söz konusudur. Bununla beraber özel işletmelerde de sağlık hizmeti verilmekte ve bu kapsamda çeşitli değerlendirmelere tabi tutulmaktadırlar. Bunlar arasında birinci basamak sağlık hizmet sunucusu olarak eczanelerde bulunmaktadır. Eczanelerde verilen hizmetlerin etkili, verimli ve güvenilir olmasını sağlamak amacıyla “İyi Eczacılık Uygulamaları” ile çeşitli kalite standartları dile getirilmiştir. Bir kılavuz halinde belirtilen bu uygulamaların hem toplum eczanesi hem de hastane eczanesi olarak faaliyet gösteren eczaneleri kapsadığı ifade edilmiştir. Ülkemizdeki toplum eczanelerinde ve hastane eczanelerinde kalitenin sağlanması, kalite yönetimi üzerine çalışmalar bulunmaktadır. Bununla beraber kamu ya da özel hastanelerde akreditasyon çalışmalarında özellikle “İlaç Yönetimi” kapsamında bazı kalite standartlarının değerlendirildiği görülmektedir. Toplum eczanelerinde ise kalitenin güvence altına alındığını gösteren akreditasyon üzerine bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu çalışmada, Dünya’daki uygulamalardan yola çıkarak ülkemizde de bir eczane akreditasyonu faaliyetinin uygulanabilirliği tartışılacaktır. Bir sağlık hizmeti sunucusu olarak birinci basamakta hizmet veren eczanelerimizde kalite yönetim sisteminin varlığını ve işlerliğini gösteren akreditasyon konusunun önemine vurgu yapılacaktır. Olası bir eczane akreditasyonu programında toplum eczanelerinde belli kriterlerin incelenip değerlendirilebilmesi gereklidir.

Özel bir işletme olan toplum eczanelerinin etkili değerlendirme veya akreditasyon süreçlerine dahil olması toplum sağlığını geliştiren bir adım olacaktır. Belirlenen akreditasyon programı sayesinde etkili ve verimli bir hizmetin devamlılığı sağlanırken hasta, çalışan güvenliği ve memnuniyeti de üst seviyelere çıkacaktır.

Anahtar kelimeler: toplum eczanesi, akreditasyon, akredite, eczane, işletme.

P06

**Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık
Fakültesi Öğrenci Topluluğu:
Pharmacopolium**

D. Çelik, B. Coşkun, G. Kabasakal, M. Bayrakdar, M. Ş. Mercimek, P. P. Benice, P. Tahtacı, D. Özdemir, E. Şahin, A. Şahin, R. Ateş

Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06510, Ankara

*221210025@lhu.edu.tr

Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi bünyesinde Fakültenin kadrolu bir öğretim elemanının akademik danışmanlığında faaliyet gösteren "Pharmacopolium" adlı öğrenci topluluğu, sağlık, akademik, sosyal ve kültürel alanlarda geniş bir perspektif sunarak öğrencilere zengin deneyimler kazandırmayı amaçlayan dinamik bir platform olarak öne çıkmaktadır. Bu topluluk, üniversitenin ilk kuruluş yılından itibaren Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na bağlı olarak sağlık alanındaki tüm öğrencilere yönelik çeşitli etkinlikler düzenleyerek öğrencilerin kişisel ve profesyonel gelişimine katkı sağlamakla birlikte demokratik bir süreç olan Genel Kurul seçimleriyle belirlenen bir yönetim kurulu ve denetleme kurulu tarafından yönetilmekte olup, birlik, beraberlik, bilimsel faaliyetler ve sosyal sorumluluk projelerini hayata geçirme misyonunu taşımaktadır.

Pharmacopolium Topluluğu, "İlaç Gibi Sohbetler" konferans dizisi aracılığıyla öğrencilere sağlık temalı konularda uzman konuşmacılarla buluşma fırsatı sunmaktadır. Her yıl Ankara Eczacı Odası ile aktif iletişim ve iş birliği içinde olup Hasta Bilgilendirme Yarışmasına katılacak öğrencilerimizin seçimi için mini Hasta Bilgilendirme Yarışması düzenlenmektedir. "Bitkisel Çay Tadım Etkinliği" gibi atölyelerle ve Farmakognozi Anabilim Dalı öğretim elemanları tarafından hazırlanan senede bir kez özel formülasyon bitki çaylarının eşlik ettiği "Kış Çayı Etkinliği" ile öğrenciler arasındaki iletişimi güçlendirmeyi ve dayanışmayı artırarak fakülte içinde bir aile ortamı oluşturmayı amaçlamaktadır. Ayrıca eczacılık lisans eğitimini sadece akademik değil, aynı zamanda multidisipliner bir bakış açısıyla ele almanın önemine vurgu yaparak öğrencilere geniş bir perspektif sunmaktadır. Sosyal sorumluluk projeleri arasında, ecza dolabı olmayan bir okula ecza dolabı götürme ve eczacılık uygulamalarının sosyal medya aracılığıyla paylaşılması gibi aktiviteler bulunmaktadır. Fakülte Yönetiminin öncülüğünde öğrenciler, İlaç Firması ziyaretleri gibi ilaç endüstrisi ile ilgili deneyimler yaşayarak, öğrenimlerine pratik bir boyut kazandırmaktadır. Her sene eczacılık günleri kapsamında gerçekleştirilen kongremizde eczacılık ile ilgili birçok konuda sunumlar yapılarak öğrencilere bilimsel poster yapma şansı kazandıran "Poster Şenliği" düzenlenmektedir. Ayrıca, kozmetik, bitki çayı, aromaterapi gibi atölye çalışmalarıyla öğrencilere eczacılık uygulama alanlarını inceleme fırsatı sunulmaktadır. Her yıl yapılan ve artık gelenekselleşen kongremizde öncelikle mezunlarla öğrencileri buluşturarak deneyimlerini paylaşmaları sağlanmakta ve eczacılık alanında ufuklarını genişletmelerine olanak sunulmaktadır. Bu kongre, eczacılığı her yönüyle keşfetmek isteyen, eczacılık mesleğini icra etmekte olan eczacılar ve eczacı adayları ile ayrıca sağlık alanında eğitim gören öğrencileri, alanında uzman sağlık meslek mensuplarıyla bir araya getirmeyi hedeflemektedir. Pharmacopolium Topluluğu, gerçekleştirdikleri birçok aktivite ile Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin akademik gelişimlerine katkı sağlamalarının yanı sıra öğrencilerin eğitim-öğretim dışında kalan zamanlarını değerlendirerek sadece akademik yönden değil sosyal, kültürel veya sanatsal yönlerden de katkı sağlamayı amaç edinmiştir.

P07

Hastaların İlaç Tedavilerinin Klinik Eczacılık Bakış Açısıyla İlaçla İlişkili Sorunlar Açısından İnceleme Algoritması

Y.E. Ayhan^{1*}, M. Dokumacı²

¹Acıbadem Maslak Hastanesi, 34457, İstanbul

²Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, 35040, İzmir

*eczyunusemreayhan@gmail.com

Kronik hastalıklar, komorbiditeler ve bu hastalıkların tedavisi için birçok ilacın kullanımı ile ortaya çıkan polifarmasi, ilaçla ilişkili sorunları (İLİS) artıran risk faktörleridir. İLİS, ilaç tedavisinde arzu edilen sonuçlara ulaşılmasını engelleyen olay veya durumlar olarak tanımlanmaktadır. İLİS'in çoğunun, gerçekleşmeden önce ilaç tedavi izlemi ile öngörülmesi ve önlenmesi mümkün olmaktadır. Ayrıca, farmakoterapinin optimizasyonu sağlanarak İLİS'in sıklığı azaltılabilmektedir. Hastaların ilaç tedavisi süresince potansiyel veya mevcut İLİS'in reçete yazımının herhangi bir aşamasında tespit edilmesi, önlenmesi ve yönetiminin sağlanabilmesi için eczacıların tedaviyi inceleme algoritmasına sahip olması gerekmektedir. Bu yazıda klinik eczacılık uzmanlık pratiğinde kazanılan deneyimlerden yararlanılarak hem yatan hem de ayaktan hastaların tedavilerinin İLİS açısından inceleme algoritmasının sunulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, hastaların güncel ilaç ve hastalık anamnezinin alınması önemli bir aşamadır. İlaçlar öncelikle kullanım endikasyonu ve güncel tedavi rehberlerine uygunluk açısından değerlendirilmelidir. Sonraki aşamada hastanın sahip olduğu mevcut bir endikasyona yönelik ilaçların tedavide yer alma durumu kontrol edilmelidir. Tedavide yer alan ilaçların, eşlik eden komorbiditelerin varlığında uygunluğu (ilaç-hastalık etkileşimi) gözden kaçırılmaması gereken önemli bir husustur. Sonraki aşamada ilaçlar, potansiyel ilaç-ilaç etkileşimleri açısından güncel veri tabanları aracılığıyla kontrol edilmelidir. Yapılan bu adımlar ile; ilaç tedavisinin güncel rehberler ile uyumlu, hastadaki mevcut komorbiditelerle güvenli kullanımı ve diğer ilaçlar ile uygun kombinasyonu sağlanmış olacaktır. Bir diğer önemli husus ise ilaçların hastaya uygun bir dozda kullanımının kontrol edilmesidir. Özel hasta grupları (pediatrik, geriyatrik, böbrek ve karaciğer yetmezliği olan hastalar vb.), uygun ilaç dozu ve sıklığının belirlenmesi açısından mutlaka değerlendirilmelidir. İlaç-endikasyon uyumu sağlanmış ve uygun ilaç doz ve sıklığı belirlenmiş hastalarda ilaçlar, uygulama yolu ve yönteminin uygunluğu açısından da değerlendirilmelidir. İlaç geçimsizliklerinin önlenmesi için intravenöz yoldan uygulanacak ilaçların uygun sıvılarda çözündürülmesi gerekmektedir. Seyreltilmiş ilaç içeren sıvıların, hastaya uygun bir hız ve ilaca uygun bir damar ile uygulanması gerekmektedir. Yutma bozukluğu olan veya enteral beslenme tüpleri ile ilaç uygulanması gereken hastalarda tedavide yer alan ilaçlar, tedavi etkinliği ve güvenliğinin sağlanması açısından hastalara en uygun dozaj formu seçilmelidir. İlaç tedavisinin mevcut ve potansiyel yan etkiler açısından izlenmesi ve terapötik ilaç izleminin gerçekleştirilmesi potansiyel İLİS'in azaltılması ve ilaç tedavi etkinliğinin artırılması bakımından önemlidir. İlaç tedavi süresinin kılavuzlara göre değerlendirilmesi yeterli tedavi süresinin sağlanmasına, gereksiz ilaç kullanımının azaltılmasına ve böylece ilaç maliyetlerinin azalmasına katkı sağlayacaktır. Son olarak hastaların ilaç tedavisine uyuncu değerlendirilmeli ve uyuncu sorunu olan hastalarda ilaç/hasta eğitimi verilmesi düşünülmelidir. İLİS'in tespiti, yönetimi ve izlemini içeren bu değerlendirme sürecinin etkin bir şekilde yapılması için kanıta dayalı tıp kaynaklarının belirli bir düzeyde kullanım yeteneğinin kazanılmış olması önemli gereklilikler arasındadır. Sonuç olarak bu sıralamadaki ilaç incelemeleri ile tedavideki İLİS klinik pratiğe daha uygun bir şekilde eczacılar tarafından yönetilecektir.

P08

Eczacılık Eğitiminde İnsan Kaynakları Yönetimine Hazırlık: İş Kanunu'na Yönelik Ders İçeriği

R. Eren^{1*}, B. Sözen Şahne²

¹ *Atatürk Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı, 25100, Erzurum*

² *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı, 06100, Ankara*

*ecz.rumeysaeren@gmail.com

Eczacıların görev yaptıkları pek çok alanda işveren kimliğiyle hukuki sorumluluklarını anlamaları ve bu doğrultuda hareket etmeleri gerekmektedir. İş Kanunu kapsamında edinilebilecek bu bilgiler, eczacıların çalışanlarının haklarını korumasına ve yasal düzenlemelere uygun bir çalışma ortamı sağlamasına yardımcı olmaktadır. Son yıllarda mevzuat değişiminde hızlı bir artış olmasına rağmen; hem eczacılar için "meslek mevzuatı" konusunda düzenlenen eğitimlerin az sayıda olduğu, hem de eczacılık müfredatında İş Kanunu'na sınırlı ölçüde yer verildiği tespit edilmiştir. Eczacılık öğrencileri birer işveren adayı olduğundan, İş Kanunu'nu ile ilgili bilinmesi gerekenlere müfredatta yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada, İş Kanunu kapsamlı bir şekilde incelenerek, özellikle eczacılık fakültesi mezunlarının en önemli çalışma alanları arasında yer alan toplum eczaneleri açısından ön plana çıkan kısımları ile ilgili bir ders içeriği önerisi hazırlanmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'na göre; eczane personelinin çalışma süreleri, ücretlendirme ve izinler gibi unsurların düzenlenmesi, işverenin sorumluluğunda olup bu kurallara uyum sağlamak işletmelerin sağlıklı ve verimli bir çalışma ortamı oluşturmaya katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, İş Kanunu'nun öngördüğü belgeleme ve işçi özlük dosyası düzenlemeleri, işletmelerin yasal gerekliliklere uyumunu sağlayarak olası denetimlere hazırlıklı olmalarını sağlamaktadır.

Eczacılık lisans öğrencilerini, özellikle insan kaynakları yönetimi açısından iş yaşamına hazırlamak için İş Kanunu ile ilgili temel unsurlar ele alan bir ders içeriğine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin yasal gerekliliklere uyumunu sağlamak adına İş Kanunu'ndaki "İşçiler İçin Çalışma Saatleri, Fazla Çalışma ve Telafi Çalışması, İzin ve Tatil Günleri, Çalışma Karşılığı, Sözleşme Feshi, Tazminatlar ve Özlük Dosyaları" başlıklarına yer verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Belirtilen başlıklardan oluşan bir ders içeriğinin, aktif öğrenme yöntemleri kullanılarak öğrencilere aktarılmasının, iş yaşamında önemli avantajlar sağlayacağına inanılmaktadır.

P09

İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi

3. Ulusal Algı ve Farkındalık Kongresi

N. Kayır^{1*}, M.D. Arpa¹, G.Z. Omurtag¹

¹İstanbul Medipol Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, 34815, İstanbul

alfakon2022@gmail.com

İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi; lisans/lisansüstü eğitimdeki teorik ve pratik laboratuvar uygulamalarının yanı sıra sosyal etkinlikler, projeler ve staj imkanları ile öğrencilere üst düzey eğitim ve araştırma imkanı sağlamaktadır. Bu doğrultuda fakültenin amacı mesleki etik değerlere sahip çıkan, toplum sağlığını her daim ön planda tutan, araştırmacı, yenilikçi ve girişimci her biri nitelikli eczacılar yetiştirmektir.

İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğrencileri tarafından 2016 yılından itibaren iki yılda bir Ulusal Algı ve Farkındalık Kongresi (ALFAKON) gerçekleştirilmektedir. Kongre ile güncel bilimsel çıktıları, alanında uzman konuşmacılar ile değerlendirmek, algıları değiştirip, farkındalık yaratmak amaçlanmaktadır. Kongre öncesinde fakülte dekanı tarafından seçilen yönetim kurulu başkanı ve başkanın oluşturduğu düzenleme ekibi bilimsel ve sosyal içeriği hazırlamak için aylar öncesinden çalışmalara başlamaktadır.

3. ALFAKON, 2022 yılı Mayıs ayında 2 gün Türkçe, 1 gün İngilizce oturumlar olmak üzere toplam 3 gün gerçekleşmiştir. Kongrede; açılış konuşmalarının ardından eczacılık mesleğinin gidişatı, gelecekteki eczacılık, meslekteki güncel sorunlar, eczacılığın değerleri, çeşitli başarı öyküleri, eczacılık mevzuatı, yeni nesil eczaneler, aşılar, medyada sağlık okuryazarlığı, kozmetik güvenlik değerlendirmeleri, farmakovijilans gibi çeşitli bilimsel başlıklar konuşulmuştur. Bilimsel programın yanı sıra sosyal programlar, ödüllü yarışmalar ve 14 Mayıs Eczacılık Günü özel etkinliği gerçekleştirilerek kongre tamamlanmıştır.

Bu çalışmada ekip üyeleri kendi algılarını değiştirip farkındalıklarını artırmayı amaçlamanın yanı sıra katılımcıların bilimsel, akademik ve sosyal alanlarda algı ve farkındalıklarının oluşmasına katkı sağlamayı amaçlamıştır ve bu amacına başarılı bir şekilde ulaşmıştır.

P10

**İyileştirmeye Yönelik Paydaş Görüşleri: Eczacılık Fakültesi
Öğrencilerinin Fakültelerinden Beklentileri
Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinin Fakültedeki Eğitim ve İdari
Süreçlerin İyileştirilmesine Yönelik Önerileri**

E.S. Korkmaz^{1*}, L. Yumrukaya², B. Sözen Şahne², G. Uçar³

¹ *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, 06100, Ankara*

² *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı,
06100, Ankara*

³ *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, 06100, Ankara*

*elifsudekorkmaz0@gmail.com

Sürekli iyileştirme kapsamında paydaş görüşlerinin dikkate alınması, yürütülen faaliyetlerin kalitesinin artırılmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Eczacılık eğitiminin ana paydaşları akademisyenler ve öğrenciler de içlerinde yer aldıkları eğitim faaliyetlerini doğrudan etkileyen unsurlara yönelik olumlu ve olumsuz tecrübelerine sahiptir. Bu nedenle, eczacılık eğitiminin iyileştirilerek mesleki uygulamaların kalitesinin artırılabilmesi için her iki paydaşın tecrübeleri doğrultusunda önerilerini paylaşabilecekleri olanakların sağlanması gerekmektedir. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesinde, söz konusu geri bildirimlerin alınması için çeşitli yöntemlerle geri bildirimler alınmaktadır. 2023-2024 Akademik Yılı Güz Döneminde de aynı amaçla açık uçlu sorulardan oluşan bir geri bildirim formu hazırlanmıştır. Öğrenci geri bildirimlerini almak amacıyla akran paylaşımı yapmaya uygun şekilde çevrimiçi olarak, öğrencilerin akademik personel, idari personel ve fakülte yönetimi ile ilgili beklentilerini almaya yönelik 4 açık uçlu soru bulunan bir form paylaşılmıştır. Akademik personel geri bildirimleri ise sadece öğrencilerden beklentilerin sorulduğu bir formla Fakülte Dekanlığı aracılığıyla çevrimiçi olarak iletilmiş ve toplamda 17 öğretim elemanı yanıt vermiştir. Öğrencilerden ise, 68 öğrenci gönüllü olarak yanıt vermiştir. Öğrencilerin yanıtları, önerileri ve eleştirileri kapsayacak şekilde, 8 ana başlık altında toplanmıştır. Akademik personel beklentilerinde ise örnek öğrenci profilinin nasıl olması gerektiği, öğrencilerin akademik personel ile oluşturduğu iletişim düzleminin çerçevesi, lisans eğitiminde verilen derslere bakış açısının ne yönden olması gerektiği gibi konuları ön plana çıkarmıştır. Her iki paydaşın dile getirdiği konularda paydaşlar arasında iletişimin daha açık ve ulaşılabilir olması; ders içeriklerine, planına ve saatlerine özen gösterilmesi gibi konularda gelişim sağlanması gerektiği görülmektedir. Bu nedenle, geri bildirimler kapsamında yapılabilecek iyileştirmelerin bir takvim kapsamında hayata geçirilmesinin eğitim sürecine olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

FIP'in Eczacılık Eğitiminde Kalite Güvencesi Konusundaki Çalışmaları

D.T. Kurt^{1*}, H. T. Şen¹, Z. Şimşek¹, Ş. Terzi¹, N. Gülen¹, C. C. Çalışır¹, C. B. Kandıralı¹, S. Süzen², M. S. Özden¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06510, Ankara

²Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06560, Ankara

*damlatuna.kurt@lokmanhekim.edu.tr

Küresel olarak, eczacılık uygulamaları ve eğitimi benzeri görülmemiş değişimlerden geçmektedir. Eczacıların üstlendikleri ek roller giderek daha fazla artmakta ve değer görmektedir. Ancak birçok ülke araştırma ve geliştirmeden ilaç üretimine, dağıtımına kadar ilaç ile ilgili tüm gerekenleri yönetmek için ciddi eksikliklerle karşı karşıyadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO)), 2006 yılında, birçok ülkede sağlık sisteminde yeterli işgücü (kapasite) oluşturulmadan sağlık hizmetleri hedeflerinin gerçekleştirilemeyeceğini rapor etmiştir. Bu açıdan öncelikli hedef, yeterli ve uygun sağlık hizmetleri işgücünün yanı sıra gerekli yetkinliğe dayalı eğitim ve öğretimi sağlayacak akademik ve kurumsal altyapının geliştirilmesi olmalıdır.

Uluslararası Eczacılık Federasyonu (FIP), Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) bu konuda ister ulusal ister bölgesel olarak uygulanabilir olsun eczacılık eğitiminde kalite güvencesi (QA) konusunda iş birliğine dayalı kapasite geliştirme ve yetkinlik ihtiyacını kabul etmiştir. Kalite güvencesi (QA) sistemleri eğitim programlarının yetkinlik temelli olmasını, eczacılık uygulaması ve eğitimi için meslek çapında fikir birliği ile geliştirilen bir vizyonu yansıtmalarını, yüksek kalitede ve uygun olmasını ve ülkenin ve o ülke halkının ihtiyaçlarını karşılamasını sağlamalıdır. Ancak dünyada eczacılık eğitimine özgü ulusal kalite güvencesi (QA) sistemleri o kadar yaygın değildir. Bu nedenle FIP bünyesinde, Eczacılık Eğitiminde Kalite Güvencesi Uluslararası Forumu, eczacılık eğitiminde kalite güvencesi alanında uluslararası diyalog ve iş birliğini teşvik etmek ve kolaylaştırmak amacıyla kurulmuştur. Forum üyeleri, eczacılık eğitiminin kalite güvencesi konusunda daha fazla uluslararası fikir birliğine ihtiyaç olduğunu kabul etmiş, eczacılık eğitiminde kalite güvencesi (QA) ne etkili bir yaklaşım için gerekli olduğu düşünülen temel ilke ve unsurları belirlemek üzere bir küresel çerçeve geliştirmiştir.

Eczacılık Eğitiminde Kalite Güvencesi için Küresel Çerçeve'nin 2008 yılında birinci versiyonu tamamlanmıştır. Eczacılık Eğitiminde Kalite Güvencesi: FIP Küresel Çerçevesi 2. Baskısı 2014 de yayınlanmıştır. FIP Küresel Çerçevesi, bu tür resmi sistemlerin bulunmadığı ülkelerde kalite güvencesi (QA) sistemlerinin ve standartlarının oluşturulmasını kolaylaştırmak ve mevcut sistemleri geliştirmek için bir araç olarak sunulmaktadır.

FIP Eczacılık Eğitimi Uluslararası Forumunun on yıllık deneyimine dayanarak, 2016 yılında FIP Eğitim (FIPed) bölümünün liderliğinde, FIP eczacılık eğitimi için üç kilometre taşı geliştirmiştir: Eğitim ve İşgücü için FIP Küresel Vizyonu, FIP Farmasötik İşgücü Geliştirme Hedefleri (PWDGs) ve Eczacılık ve Eczacılık Bilimleri Eğitimi üzerine FIP Nanjing Bildirileridir.

Kalite güvencesi (QA), FIP Nanjing Bildirilerinin sekiz kümesinden biri olarak tanımlanmıştır. Kalite Güvence kümesi, gelecekteki işgücünün sürdürülebilir performansa ve uygun yeterliliklere ulaşmasını sağlamak amacıyla eczacılık eğitimindeki fırsatları belirlemek ve iyileştirmeler yapmak için temel koşulları ortaya koyarak eczacılık eğitimi geliştirmeyi amaçlamakta ve Eczacılık eğitim ve öğretiminin kalitesini güvence altına alarak eczacılık iş gücünün kalitesini ve herkesin kaliteli eğitime erişimini sağlamak için eğitim ve öğretim altyapısı, akademik kadro ve öğrencilerle ilgili asgari ulusal standartları oluşturmayı düşünmüştür.

Sonuç olarak kalite evrensel ve her alanda aranan bir özelliktir ve kalite kültürü ve kavramları özellikle eczacılık mesleği için çok önemlidir. FIP Eczacılık ve eczacılık bilimi eğitim ve öğretiminin kalite güvencesine yönelik adil, etkili ve şeffaf politika ve prosedürlerin uygulanmasını geliştirmekte ve desteklemektedir.

KAYNAKÇA:

1-World Health Organization. The world health report 2006: working together for health. © World Health Organization 2006.

- 2-A Global Framework for Quality Assurance of Pharmacy Education. International Pharmaceutical Federation Pharmacy Education Taskforce. 2008.
- 3-Quality Assurance of Pharmacy Education, the FIP Global Framework 2nd Edition | 2014
- 4-Fip Statement of Policy, Quality assurance of pharmacy and pharmaceutical sciences education, (2022) <https://www.fip.org/file/5242>
- 5-Nanjing Statements, Statements on Pharmacy and Pharmaceutical Sciences Education (2017)
- 6-Fip Statement Of Policy Quality Assurance Of Pharmacy Education, Approved by FIP Council in Istanbul in September 2009

Eczacılık Eğitimine Küresel Bir Bakış

Ö.B. Küçükşahin, M.Ş. Mercimek, F.S.B ağcı, D. Akay, M.S. Çiy, R.S. Akkurt, K. Doğanay, B. Karagöz, Z. Arslan, A. Erikçi, S. Yıldız, F. Onur , M.S. Özden*

Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06510, Ankara, Türkiye

*seckin.ozden@lokmanhekim.edu.tr

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) "sağlık çalışanları olmadan sağlık hizmeti, eğitim olmadan da sağlık çalışanlarının olamayacağı" görüşünü her zaman gündeme getirmektedir.

Dünya çapında 150'nin üzerinde ulusal eczacı örgütünü temsil eden ve dört milyondan fazla eczacı, eczacılık araştırmacısı ve eczacılık eğitimcilerinin küresel organizasyonu olan Uluslararası Eczacılık Federasyonu (FIP), eczacılık eğitiminin geliştirilmesi ve o ülke nüfusunun sağlık ihtiyaçları ve ulusal öncelikleriyle uyumlu hale getirilmesi için eğitimde, o ülkenin ihtiyaçlarını temel alan bir yapılandırma önermektedir. Araştırmalar, DSÖ'nün altı bölgesinde eczacılık eğitiminin durumu hakkında farklılıklar bulunduğunu göstermektedir.

Günümüz eczacısının rolünün, farmasötik bakım kavramlarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi ve eczacının bir sağlık profesyoneli olarak görev dağılımının yeni rol ve sorumluluklar ışığında yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu (UNGA) da 2015'te sağlık ve sağlık hizmetlerinin sunumu ile ilgili olmak üzere Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini (UN SDGs) kabul etmiştir. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri tüm Birleşmiş Milletler (BM) üye devletlerinin 2030 yılına kadar evrensel sağlık güvencesine ulaşmak için çalışmayı kabul ettiği 17 hedef olarak belirlenmiştir. Kapsamlı ve eşitlikçi kaliteli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenme fırsatlarını teşvik etmek Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin 4.'sünü oluşturmaktadır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve FIP Eczacılıkta Global Kalkınma (Gelişim) Hedefleri'nde (DGs) insanların bilgi, beceri ve davranışlarla güçlendirilmesi için eğitim ve nitelikli mesleki gelişimin öncelikli hedefler olduğu savunulmaktadır. Özellikle herkes için eğitim her zaman BM sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Sağlık hizmetlerinin geliştirilmesinde eczacılık hizmetleri de dahil olmak üzere, halkın sağlık ihtiyaçlarını karşılamada eğitimin rolü son derece önemlidir.

Eczacılık iş gücünün planlanması ve geliştirilmesi, 2030 yılına kadar "herkes için evrensel sağlık hizmetine"(UHC) ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşılması açısından temel öneme sahiptir.

FIP, eğitimi merkeze alarak saptadığı 21 Eczacılıkta Global Kalkınma Hedefleri (DG) aracılığıyla, sağlıkla ilgili BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH)'lerine ulaşmaya çalışırken, BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden (SKH) 4. hedefi (Kaliteli eğitim) esas almıştır. 2023 yılında yayımlanan bir çalışmada, FIP'in küresel sağlığı destekleme misyonuyla uyumlu olan FIP gelişim hedeflerinin altı DSÖ bölgesinde (Amerika, Avrupa, Doğu Akdeniz, Güneydoğu Asya, Batı Pasifik ve Afrika bölgeleri) önceliklendirilmesi yoluyla eczacılık eğitiminde küresel ve bölgesel ihtiyaçların belirlenmesi planlanmıştır.

FIP gelişim hedeflerinin önceliklendirilmesine göre, eğitimin iyileştirilmesi için, 21 FIP DG' si arasından DG 1 (Akademik kapasite), DG 3 (Kalite güvencesi), DG 4 (İleri düzey ve uzmanlık gelişimi), DG 5 (Yetkinlik geliştirme), DG 6 (Liderlik gelişimi), DG 8 (Başkalılarıyla çalışmak), DG 9 (Sürekli mesleki gelişim stratejileri), DG 13 (Politika geliştirme), DG 18 (İlaçlara, cihazlara ve hizmetlere erişim), DG 19 (Hasta güvenliği) ve DG 20 (Dijital sağlık) olmak üzere 11 kalkınma hedefi, DSÖ'nün farklı bölgelerinde öncelikleri olarak belirlenmiştir. Bunlar arasında akademik kapasite, yetkin ve yetenekli bir eczacılık iş gücüne sahip olmanın, akademik personelin öğretme ve eğitme kapasitesine bağlı olduğu kabul edilerek dört bölgede öncelik olarak belirlenmiştir. Akademik kapasite, yetkin bir eczacılık iş gücü hazırlamak için çok önemlidir ve öğretim üyelerinin kapasitesinin geliştirilmesi, günümüzdeki eczacılık uygulamadaki değişim talebini karşılamak ve mesleki uygulamada ürün temelli olmaktan hasta merkezli olmaya doğru küresel değişime uyum sağlamak için de gereklidir.

Evrensel sağlık hizmetine ulaşılmasını kolaylaştıracak, sürdürülebilir eczacılık hizmetleri sunabilecek kaliteli ve uyarlanabilir bir eczacılık iş gücünün sağlanması için eczacılık eğitiminin geliştirilmesi şarttır.

Mesleki yeterliliğin gelişimini destekleyen temel faktörlerden biri, üniversiteler ve diğer öğrenim kurumları arasındaki deneyim ve bilgi alışverişinin yanı sıra akademisyenler, araştırmacılar ve farklı bölgelerden yöneticiler gibi paydaşlar arasındaki işbirlikçi uygulamalardır. FIP, eczacılık eğitim ve öğretimindeki bu tür boşlukları gidermek için istikrarlı ve kararlı bir şekilde çerçeveler, kaynaklar ve programlar geliştirmiştir (FIP-UNESCO UNITWIN programı- Küresel Eczacılık Eğitimi Geliştirme (GPhEd) Ağı).

FIP'in misyonu, eczacılık eğitiminin yanı sıra eczacılık uygulamaları ve bilimlerinin ilerlemesini sağlayarak küresel sağlığı desteklemektir. UNITWIN programı aracılığıyla misyonunu yerine getirmek için FIP, hiçbir ülke veya bölgeyi geride bırakmadan farklı ihtiyaç ve öncelikleri ele almakta ve desteklemekte kararlıdır.

Bu durum, eczacılık eğitiminin yerel veya bölgesel olarak belirlenmesini, sosyal olarak hesap verebilir olmasını, küresel olarak bağlantılı olmasını ve toplumların sağlık ihtiyaçlarını karşılamak için kalite güvencesine sahip olmasını gerektirir.

FIP liderliğinde, DSÖ ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) eczacılık eğitiminin dünya çapında eşit kalitede olması için öncelikle küresel kalite güvence sistemlerine ihtiyaç olduğunu kabul etmişlerdir. FIP genel olarak, o ülkenin sağlık ihtiyaçları ve hizmetleriyle bağlantılı kısaca "ihtiyaca dayalı eğitim" önermekte ve kendi ulusal kalite güvence sistemlerine ve standartlarına sahip olmaları gerektiğini savunmaktadır.

KAYNAKÇA:

- Etukakpan, Alison, et al. "Transforming pharmaceutical education: A needs-based global analysis for policy development." *Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy* 9 (2023): 100234.
- World Health Organization Global Strategy on Human Resources for Health: Workforce 2030 <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/250368/9789241511131-eng.pdf> (2016) accessed 30 January 2023
- International Pharmaceutical Federation Sustainability in Pharmacy – FIP Development Goals <https://developmentgoals.fip.org/dg21/> (2020) accessed 30 January 2023
- Mukhalalati, Banan Abdurzaq, et al. "Transforming the pharmaceutical workforce in the Eastern Mediterranean Region: a call for action." (2020).
- United Nations The 17 Goals Sustainable Development. 2023. <https://sdgs.un.org/goals> accessed 30 January 2023.
- Toklu, Hale Zerrin, and Azhar Hussain. "The changing face of pharmacy practice and the need for a new model of pharmacy education." *Journal of Young Pharmacists* 5.2 (2013)
- The Hague: International Pharmaceutical Federation (2013) Accessed 17th Mar 2019 Anderson, Claire, et al. "Highlights from the FIPEd global education report." *American journal of pharmaceutical education* 78.1 (2014).
- 2013 FIPEd Global Education Report A Global Framework for Quality Assurance of Pharmacy Education (International Pharmaceutical Federation (FIP))
- (FIP)-Quality Assurance of Pharmacy Education: the FIP Global Framework 2nd Edition | 2014-Nanjing Statements on Pharmacy and Pharmaceutical Sciences Education International Pharmaceutical Federation (FIP)
- The FIP Development Goals report 2021 Setting goals for the decade ahead 2022
- International Pharmaceutical Federation (FIP). Transforming Pharmacy and Pharmaceutical Sciences Education in the Context of Workforce Development. The Hague: International Pharmaceutical Federation; 2017

FIP GELİŞİM HEDEFLERİ Ve AKADEMİK KAPASİTE

M.Ş. Mercimek, E. Şahin, P.P. Benice, G. Kabasakal, B. Coşkun, M. Bayrakdar, D. Özdemir, P. Tahtacı, A. Şahin, D. Çelik, R. Ateş, A.G. Ergül, S. Yıldız, **M.S. Özden***

Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06510, Ankara, Türkiye

*seckin.ozden@lokmanhekim.edu.tr

Günümüzde, sağlık hizmetlerinde hem hastalar hem de toplum daha yüksek standartlar talep etmekte, kalite güvencesi aramakta ve sağlık çalışanlarının niceliğine ve niteliğine daha fazla dikkat etmektedir. Eczacılık, Birleşmiş Milletler (BM), Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve diğer sivil toplum kuruluşları tarafından kilit bir sağlık işgücü olarak kabul edilmektedir. Eczacının, sağlık hizmetleri alanında rolünün giderek daha fazla tanınması, değer görmesi ve yaygınlaşması nedeniyle eczacılık uygulamaları ve eğitimi küresel olarak önemli bir değişim geçirmektedir. Zira eczacılar, farmasötik ürünlerin geliştirilmesi, üretimi ve güvenli dağıtımının yanı sıra hastalar ve toplum tarafından ilaçların güvenli ve etkili kullanımı, hastalıkların önlenmesi, salgınlar, depremler gibi beklenmedik felaketler, krizler ve çatışmalar karşısında daha çok sorumluluklar yüklenmektedir. Bunun için de bu hızlı değişime uyum sağlayacak bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazanmalıdır.

Uluslararası Eczacılık Federasyonu (FIP), o ülkenin sağlık ihtiyaçları ve hizmetleriyle bağlantılı kısaca 'ihtiyaca dayalı eğitim' önermekte ve kendi ulusal kalite güvence sistemlerine ve standartlarına sahip olmaları gerektiğini savunmaktadır.

FIP, 2016 yılında Çin'in Nanjing kentinde düzenlenen Eczacılık ve Eczacılık Bilimleri Eğitimi Küresel Konferansı'nda dünya çapında daha iyi bir sağlık hizmeti sunmak üzere eczacılık bilimini, eğitimi ve uygulamasının geliştirilmesini sağlamak amacıyla Eczacılık ve Eczacılık Bilimleri Eğitimi'ne ilişkin "Nanjing Bildirileri başlığı ile bir belge yayınlamıştır. FIP-Nanjing Bildirileri, ülke ihtiyaçlarını karşılayacak etkin bir eczacılık eğitim sisteminin nasıl olması gerektiğine dair oy birliği ile kabul edilen 67 ifadeden oluşmaktadır. Bu ifadeler 1) Ortak Küresel Vizyon 2) Mesleki Beceriler 3) Öğrencilerin seçilmesi 4) Temel Eğitim ve Liderlik 5) Uygulamalı Eğitim 6) Kaynaklar ve Akademik Personel 7) Kalite Güvencesi 8) Sürekli Mesleki Gelişim olmak üzere 8 küme halinde gruplandırılmıştır.

FIP, Ayrıca Eylül 2020'de daha geliştirilmiş ve daha ileri bir eczacılık mesleğini tanımlayan 21 adet Kalkınma (Gelişim) Hedefi (DG) yayınlamıştır. Bu hedefler 2016 yılında başlatılan 13 Eczacılık İş gücü Geliştirme Hedefleri üzerine inşa edilmiştir.

FIP Eczacılık Gelişim Hedefleri, akademi (okullara, üniversitelere ve eğitime odaklanma), mesleki gelişim (eczacılık iş gücüne odaklanma) ve sistemler (politika geliştirme, hükümet stratejisi ve planlaması ve izleme sistemlerine odaklanma) olmak üzere üç kümeye ayrılmıştır.

FIP'in Eczacılık Gelişim Hedefleri, eczacılık mesleğini küresel, bölgesel ve ulusal olarak geliştirmek için önemli bir kaynaktır ve eczacılık uygulamalarını, bilimi, iş gücünü ve eğitimi bir araya getirerek eczacılıkta dönüşümü amaçlamaktadır.

2021 yılında, FIP bölgeler ve üyeleri genelinde ilerideki on yıl için öncelikli hedefleri belirlemek üzere dijital bir program yürütmüştür. Bu çalışma ile, FIP gelişim hedefleri paralelinde, altı Dünya Sağlık Örgütü (WHO) bölgesinde öncelikli hedefleri belirlenerek eczacılık ve eczacılık eğitiminin durumu hakkında küresel ve bölgesel ihtiyaçların saptanması planlanmıştır. Türkiye bu çalışmaya katılmamıştır.

Eczacılık ve de eczacılık eğitiminin gelişimi için geçerli ve güvenilir bölgesel yol haritalarının çıkarılmasında öncelikli hedeflerin belirlenmesi önemli bir kaynaktır.

Üye ülke ve gözlemci kuruluşlardan toplanan ve dünya genelinde en çok öncelik verilen, birinci, ikinci ve üçüncü seviye olarak belirtilen 2021 Eczacılık İşgücü Geliştirme Hedeflerinin küresel dağılımına bakıldığında altı DSÖ bölgesinde farklı bulgular ortaya çıkmış, dünya genelinde DG1 akademik kapasite, DG4 ileri düzey ve uzmanlık gelişimi, DG7 kapsamlı hizmetlerin geliştirilmesi, DG13 politikalar geliştirme öncelikler sıralamasında ilk dört sırada yer alan hedefler olmuştur.

Bu hedeflerden FIP DG 1 (Akademik kapasite) dört DSÖ bölgesinde en çok belirtilen öncelik olmuştur. Akademik kapasite'ye öncelik veren üye ülkeler Afrika'da; Cezayir, Nijerya, Amerika Kıtasında; Kosta Rika, Amerika Birleşik Devletleri, Doğu Akdeniz bölgesinde; Mısır, Avrupa; Birleşik Krallık, Batı Pasifik bölgesinde ise; Avustralya, Çin, Tayvan, Japonya, Yeni Zelanda'dır.

Yetkin ve yetenekli bir eczacılık iş gücüne sahip olmak için başlıca etkenin, akademisyenlerin öğretme ve eğitme kapasitesine bağlı olduğu düşüncesinin, DG1 akademik kapasiteye dünya genelinde en çok öncelik verilmesini sağlamış olduğu açıktır. Kalite güvence standartları, akademik işgücü geliştirme ve kapasite oluşturmaya birçok farklı açıdan değerlendirmekle beraber akreditasyon ve uluslararası tanınma için akademik kapasite temel koşullardan biri olarak ele alınmaktadır.

Gelişim hedefleri incelendiğinde, hedeflerin birbirini tamamladığı ve DG2 erken kariyer eğitim stratejisi, DG3 kalite güvencesi, DG8 Sağlık ekibindeki diğer kişilerle birlikte çalışma, DG10 Eşitlik ve adalet, DG11 Etki ve sonuçlar, DG12 Eczane bilgileri, DG13 Politika geliştirme hedeflerinin DG 1 ile oldukça ilişkili olduğu görülmektedir.

Bu nedenle Akademik kapasite konusunda, akademik işgücü için elverişli ve adil çalışma koşullarının sağlanması, toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleme ve öğrenciler için eğitimdeki eşitsizlikler, üniversiteler arası iş birliği ,eczacılık ve eğitimle ilgili gerekli politikalar, akademik kapasiteyi artırmak için adil kaynak tahsisi, eğitim etkisi ve sonuçlarını ölçmek ve asgari ulusal kalite standartları gibi birçok etkenin ulusal, bölgesel ve küresel olarak birlikte ele alınması gerekmektedir.

FIP 'in, öncelikli hedefleri belirlemek için yaptığı bu çalışması eczacılık eğitimi her düzeyde günün koşullarına göre düzenleyerek, eczacılık hizmetlerini geliştirmek için belirlenen önlemlerin acilen harekete geçirilmesi gerektiği konusunda itici bir güç olmuştur. Her ülke ve bölge için, FIP DG' lerinin sistematik bir çerçeve sağladığı ve eczacılık eğitiminin dönüşümü için ihtiyaçlara ve kanıta dayalı politikalar geliştirmekte kritik bir öneme sahip olduğu açıktır.

13 Aralık 2021'de FIP-UNITWIN eczacılık eğitimi küresel zirvesinde FIP, her bölge için nihai yol haritalarını ve bu yol haritalarının uygulanmasını desteklemek için akademik kurumlar, meslek örgütleri, politika yapıcılar ve dünya çapındaki kilit eczacılık paydaşları için "FIP eczacılık eğitimi küresel eylem çağrısını" başlatmıştır.

Sonuçta eczacılık eğitiminin dönüştürülmesi için küresel, bölgesel ve ulusal düzeyde iş birliği ve paydaş katılımını teşvik etmek ve FIP Gelişim Hedefleri ile uyumlu politikalar geliştirmek gereklidir. Ancak Türkiye gerçekleri ele alındığında, özellikle art arda açılan yeni eczacılık fakülteleri nedeniyle FIP Gelişim Hedeflerinden özellikle ilk üç sırada yer alan hedefler DG1 akademik kapasite, DG2 erken kariyer eğitim stratejisi, DG3 kalite güvencesi fazlasıyla önem kazanmaktadır.

KAYNAKÇA:

- Nanjing Statements Copyright © 2017 International Pharmaceutical Federation (FIP) 2017
- Law, M., Bader, L., Uzman, N., Williams, A., & Bates, I. (2019). The FIP Nanjing Statements: Shaping global pharmacy and pharmaceutical sciences education. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 15(12), 1472-1475. Pharmaceutical Workforce Development Goals Copyright © 2016 International Pharmaceutical Federation (FIP) 2016
- The FIP Development Goals report 2021 Setting goals for the decade ahead 2022
- Etukakpan, Alison, et al. "Transforming pharmaceutical education: A needs-based global analysis for policy development." *Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy* 9 (2023): 100234.
- International Pharmaceutical Federation (FIP). *Transforming Pharmacy and Pharmaceutical Sciences Education in the Context of Workforce Development*. The Hague: International Pharmaceutical Federation; 2017 (FIP Nanjing Report 2017 Final.pdf)
- Farah Aqqad, Sherly Meilanti, Christopher John, Diala Koudmani, Marwan Akel, Ian Bates ^^ Needs assessment of global pharmaceutical development goals: an explanatory mixed-methods study of 21 countries^^ *International Journal of Pharmacy Practice*, <https://doi.org/10.1093/ijpp/riad078> Published: 25 November 2023
- 2013 FIPEd Global Education Report Copyright © 2013 International Pharmaceutical Federation (FIP)
- FIP Global Call To Action For Advancing Pharmaceutical Education The Hague, 13 December 2021
- International Pharmaceutical Federation (FIP). FIP-UNESCO UNITWIN Programme. [Accessed 19 November 2021.] Available at: <https://www.fip.org/fip-unesco-unitwin-programme>.

P14

Süleyman Demirel Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinin Probiyotikler Hakkında Bilgi Tutum ve Pratiklerinin Değerlendirilmesi

A. Albayrak*, Ş. Mülazım

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı,
32200, Isparta*

aslinuralbayrak@sdu.edu.tr

Amaç: Bu çalışmada Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ) Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin probiyotiklere ilişkin bilgi, tutum ve pratiklerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma kesitsel bir anket çalışmasıdır. Süleyman Demirel Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğrencileri arasında 9 Ekim-30 Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Etik kurul onayı SDÜ Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan alınmıştır (Tarih: 21.07.2023/Sayı:156). Öğrenciler çalışmaya katılmadan önce bilgilendirilmiş ve onamı alınmıştır. Ankette toplam 25 soru bulunmakta olup, 3 soru demografik bilgilerle, 8 soru bilgiyle, 5 soru tutumla ve 9 soru pratikle ilgilidir. Bilgi kısmında doğru cevaplar 1, yanlış cevaplar 0 olarak puanlanmıştır. Tutum bölümü 5'li Likert ölçeğine göre puanlanmıştır (5 = kesinlikle katılıyorum, 4 = katılıyorum, 3 = kararsızım, 2 = katılmıyorum, 1 = kesinlikle katılmıyorum). Pratik kısımda ise bir soru haricinde (4 = her gün, 3 = her 2-6 günde bir, 2 = her 1-3 haftada bir, 1 = her 3-4 haftada bir, 0 = tüketmedim) olumlu cevap 1, olumsuz cevap ise 0 olarak puanlanmıştır. Toplam puan bilgi bölümünden en fazla 8, tutum bölümünden 25 ve pratik bölümünden 12 puandır. Toplam puanın ≥ 80 'i iyi düzeyde bilgi, tutum ve pratikle ilişkilendirilmiştir. Analizler için SPSS 20 programı kullanılmıştır.

Bulgular: Anket 347 (%74,7) öğrenci tarafından yanıtlanmıştır. Ankete katılanların çoğunluğu (%68,6) kız öğrencilerden oluşmaktadır ve yaş medyanı 21 (IQR,19-22) dir. Bilgi, tutum ve pratiklerin ortalama± standart sapma puanları sırasıyla; 5,14±1,53, 19,44±2,1 ve 3,72±2,77'dir. Ankete katılanların çoğunluğu (%79) probiyotikleri doğru bir şekilde tanımlamıştır. Katılımcıların yaklaşık yarısı probiyotik üretiminde kullanılan bakteri türünü bilmektedir. Katılımcıların çoğu (%77,5) probiyotiklerin sindirim sistemindeki mukozal bariyerin savunmasını güçlendirebileceğini bilmektedir. Katılımcıların %37,7'si probiyotiklerin antibiyotiklerin yan etkilerini önleyebileceğini düşünmektedir. Ankete katılanların %45,2'si daha önce probiyotik takviyesi kullandığını belirtmiştir. Ankete katılanların %31,1'i probiyotikler hakkında çeşitli kaynaklardan ek bilgi aradığını bildirmiştir. Katılımcıların %40,6'sı ailesine/yakın akrabalarına probiyotik önerdiğini belirtmiştir. Daha ileri yaş (medyan 20 vs. 22, $p<0,001$) ve daha yüksek sınıf (4. ve 5. sınıf vs., 1., 2., 3. sınıf $p=0,002$) daha iyi bilgi düzeyleriyle ilişkili olduğu bulunmuştur. Ayrıca dördüncü sınıftaki öğrencilerin tutum düzeyleri diğer sınıflara göre daha iyi bulunmuştur ($p=0,002$) ve pratik düzeyiyle değişkenler arasında herhangi bir ilişki saptanmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç: Çalışmamız SDÜ Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin probiyotikler hakkında tutumlarının kabul edilebilir olmasına rağmen bilgi eksikliklerinin olduğunu ve uygulamalarının zayıf olduğunu göstermektedir. Eczacılık fakültesi öğrencileri geleceğin eczacıları olarak sağlık sisteminde kritik bir role sahiptir. Bu nedenle probiyotikler konusundaki bilgi ve uygulamalarını arttırmak için lisans eğitiminde bu konuya daha fazla yer verilmeli ve konuyla ilgili bilimsel etkinlikler düzenlenmelidir.

P15

İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Eczacılık Teknolojisi Eğitimine Akreditasyon Sürecinin Yansımaları

E. Oktay¹, E. Kartal^{1*}, Z.G. Demet¹, N. Doğan², İ. Eroğlu³, M. D. Arpa²

1 İstanbul Medipol Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, 34692, İstanbul

2 İstanbul Medipol Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı, 34692, İstanbul

3 İstanbul Medipol Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı, 34692, İstanbul

*ecem.kartal@std.medipol.edu.tr

Akreditasyon; bir kurumun konusunda tarafsız bir otorite tarafından önceden belirlenen alanına özgü standartlar doğrultusunda kalitesinin değerlendirildiği ve kurumun uygun standartları bulundurduğuna ilişkin dış kalite güvence sürecinden geçerek belgelendirildiği bir süreçtir.

Ülkemizde Eczacılık Fakülteleri'nin sayısı son yıllarda hızlı bir şekilde artmış ve bu artış iyi bir eczacılık eğitimi için gerekli görülen altyapı olanaklarını ve lisans eğitimi standartlarını belirleme ihtiyacını oluşturmuştur. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Yürütme Kurulu tarafından 23.12.2015 tarihinde kabul edilen Ulusal Eczacılık Çekirdek Eğitim Programı (EczÇEP-2015), Eczacılık Fakülteleri'nin eğitim-öğretim faaliyetlerine yönelik asgari yeterlilikleri kapsayan kılavuzdur. EczÇEP-2015; 2017-2018 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlanmış, uygulama sırasında görülen eksikler ve saptanan ihtiyaçlar doğrultusunda 'EczÇEP-2019' oluşturulmuştur. 2023 yılında 'EczÇEP-2023' kabul edilmiştir.

İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eczacılık Eğitim Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER) tarafından 25.01.2019-25.01.2025 tarihleri arasında, 2021 yılında ara değerlendirme yapılması koşuluyla, 'TAM AKREDİTASYON' almaya hak kazanmıştır. Akreditasyonunun Farmasötik Teknoloji eğitimine yansımaları, Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin gözünden sekiz ana akreditasyon başlığı (amaç ve hedefler, örgütlenme ve yönetim, lisans eğitim programı, öğrenci, eğitim öğretim kadrosu, tesisler ve öğrenme kaynakları, mali kaynaklar ve akreditasyon güncelleme) kapsamında değerlendirilmiştir.

Farmasötik Teknoloji; doğal, sentetik ve yarı sentetik kaynaklı etken maddelerin farmasötik ilaç formlarının tasarımı, geliştirilmesi, test edilmesi ve ilacın kullanımıyla alakalı tüm teknolojileri içeren bir eczacılık disiplindir. Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı'nın amaç ve hedefleri; fakültenin misyon ve vizyonuna uygun olarak, ilaç şekillerinin formülasyonunu ve kalite kontrolünü yapabilecek yetkinliğe sahip eczacılar yetiştirmektir.

Bu amaç ve hedefler doğrultusunda ECZAKDER'e sunulan 2018-2021 Dönemi Ara Değerlendirme Raporu'na ECZAKDER tarafından yapılan standartları karşılama durumu ile ilgili açıklamalar göz önünde bulundurularak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. ECZAKDER tarafından Eczacılık Teknolojisi Bölümü altında seçmeli ders olarak yer alan 'Biyoteknolojik Ürünler ve Biyobenzer İlaçlar' ve 'Dermokozmetik' derslerinin zorunlu ders içeriğinde yer alması gerektiği bildirilmiş ve 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı itibarıyla haftada ikişer saat olmak üzere ders isimleri ve içerikleri EczÇEP-2019 esas alınarak 'Farmasötik Biyoteknoloji' ve 'Kozmetoloji' olarak güncellenmiş ve bu dersler zorunlu ders kapsamında eğitim-öğretim programına alınmıştır.

Farmasötik Teknoloji eğitimi, akreditasyon standartlarının gerekli gördüğü şekilde güçlü akademik kadroyla yüksek donanıma sahip olan derslik ve laboratuvarlarda verilmektedir. Düzenli bir şekilde öğrencilerin bilgi seviyeleri ve öğretim kadrosunun performansını ölçmeye yönelik olarak yapılan değerlendirme anketleri ile eğitimde kalitenin artırılması hedeflenmektedir. Eğitim; güncel EczÇEP'te belirtilen teknik yeterlilikler ve akreditasyon standartları üzerinden periyodik bir şekilde analiz edilmekte, eğitimin eksik veya geliştirilebilir yanlarının sunulan çözüm önerileriyle daima iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde güncel Ulusal Eczacılık Çekirdek Programı'na uygun bir şekilde Farmasötik Teknoloji eğitimi verilmektedir ve eğitimin daima geliştirilebilmesi için koşullar değerlendirilmekte olup uygun çalışmalar yürütülmektedir.

P16

ECZAKDER'in Orta ve Doğu Avrupa Yüksek Öğretimde Kalite Güvence Ajansları Ağı'na (CEENQA) Üyelik Süreci ve CEENQA Etkinlikleri

A. Pabuçcuoğlu^{1*}, S. Süzen², G. Çakmak³, Z.S. Bayındır⁴, V. Eğilmez⁵, S. Özden⁶

¹ *Ege Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, İzmir*

² *Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Kimya Anabilim Dalı, Ankara*

³ *Gazi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı, Ankara*

⁴ *Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı, Ankara*

⁵ *İlaç Endüstrisi ve İşverenler Sendikası, Nef 09 B Blok Kat10 D.203 Sanayi Mah. Hümeysra sk. No:7, İstanbul*

⁶ *Lokman Hekim Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Kimya Anabilim Dalı, Ankara*

aysun.pabuccuoglu@ege.edu.tr

Eczacılık Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER), 2022 yılında 'Orta ve Doğu Avrupa Yüksek Öğretimde Kalite Güvence Ajansları Ağı'na (CEENQA) tam üye olmuştur. Bu üyeliğin amacı, ECZAKDER'in uluslararası alanda tanınırlığını sağlamak ve uluslararası iş birliklerinin kurulmasıyla derneği geliştirmektir. CEENQA, Orta ve Doğu Avrupa'da yükseköğretimde kalite güvencesi ve kalite iyileştirme alanındaki faaliyetlerin geliştirilmesi ve uyumlaştırılmasında, üye kuruluşlar arasındaki iş birliğini teşvik etmek ve böylece Avrupa yükseköğretim alanının geliştirilmesi ve uygulanmasına katkıda bulunmak amacıyla kurulmuş, kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşudur. 13 Ekim 2001 tarihinde Polonya'nın Krakow kentinde kurulmuş ve 4 Temmuz 2011 tarihinde Almanya'nın Düsseldorf kentinde yasal olarak tescil edilmiştir. CEENQA; Aralık 2006'dan beri 'Avrupa Yüksek Öğretimde Kalite Güvence Ajansı'na (ENQA) bağlıdır. Ayrıca, 'Avrupa Akreditasyon Konsorsiyumu' (ECA) ve 'Yüksek Öğretimde Kalite Güvence Ajansları Uluslararası Ağı' (INQAAHE) ile iş birliği anlaşmaları bulunmaktadır. CEENQA üyeleri, ajansın web sitesi aracılığıyla görünürlük sağladığı gibi, Orta ve Doğu Avrupa'daki gelişmeler hakkında yılda birkaç kez yayınlanmakta olan haber bültenleri ile bilgilendirilmektedir. CEENQA, iki ayda bir düzenlediği toplantılarıyla üye kurumlara Kalite Güvencesi ve Yüksek Öğretim ile ilgili çeşitli konularda tematik analizler, araştırma projeleri ve diğer çalışmalar için bir platform sunmaktadır. CEENQA'nın günümüzde 27 ülkeden 45 üyesi (43 tam üye ve gözlemci statüsünde iki üye) bulunmaktadır. Türkiye'den 7 akreditasyon kuruluşu tam üyedir. Bunlar, Tıp Eğitimi Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEPDAD), Fen, Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri Akreditasyon Derneği (FEDEK) İletişim Araştırmaları Derneği (İLAD), Hemşirelik Eğitim Programları Akreditasyon Derneği (HEPDAK), Öğretmenlik Eğitim Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD), ECZAKDER, Sosyal Beşeri ve Temel Bilimler Akreditasyon ve Rating Derneği (STAR)'dır. Dış Hekimliği Eğitimi Programları Akreditasyon Derneği (DEPAD) ise gözlemci statüsündedir. ECZAKDER'in CEENQ'ya üyelik başvurusu için gereken belgeler, ECZAKDER'in alt çalışma grubu olan Uluslararası Faaliyetleri Geliştirme Çalışma Grubu (UFGÇG) tarafından hazırlanmıştır. Gerekli belgelerin tamamlanmasından sonra Nisan, 2022'de başvuru yapılmıştır. Ajansın talebiyle, Temmuz, 2022'de çevrimiçi toplantıda CEENQA Yönetim Kurulu'na ECZAKDER'i tanıtan bir sunum yapılmıştır. Daha sonra, 24 Eylül 2022 tarihinde CEENQA'nın İstanbul'da yüzyüze yapılan Genel Kurul toplantısında ECZAKDER'i tanıtan bir sunum yapılmış ve ECZAKDER'in üyelik başvurusu oylanarak oybirliği ile kabul edilmiştir. Üye olduğumuz tarihten itibaren iki ayda bir yapılan toplantılara ECZAKDER Yönetim Kurulu ve UFGÇG üyeleri tarafından katılım sağlanmıştır. CEENQA tarafından yayımlanan aylık bültenin Aralık 2022 sayısında ECZAKDER'in tanıtımı yapılmıştır. Böylece üye ülkeler ECZAKDER hakkında bilgi sahibi olmuşlardır. Bundan sonraki dönemlerde ECZAKDER'in CEENQA projelerinde yer alması ve üye ülkeler ile iş birliklerinin artırılması hedeflenmektedir.

E. Sadak^{1,*}, İ. Erdoğan Orhan^{2,3}

¹*Gazi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, 3. sınıf öğrencisi, 06330 Ankara*

²*Gazi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakognozi Anabilim Dalı, 06330 Ankara*

³*Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Vedat Dalokay Cad., No.112, 06670 Ankara*

Amerikan Eczacılık Eğitimi Akreditasyon Konseyi (Accreditation Council for Pharmacy Education, ACPE), eczacılık programlarının öğrencilere hasta odaklı bakım sağlama ve sorunları çözebilme yetenekleriyle ilgili bilgi ve becerileri sunmalarını vurgulamaktadır. Simülasyonlar, iki boyutlu sanal dünya platformları, hasta vakaları ve üç boyutlu (3D) modelleme, eczacılık eğitiminde faydalı bulunmaktadır. Bu bağlamda, sanal gerçeklik (virtual reality, VR) teknolojisi, son yıllarda daha yaygın bir şekilde eczacılık eğitiminde etkileşimli öğrenme deneyimleri sunmak için kullanılmaktadır. Bu öğrenme deneyimleri, mevcut sanal gerçeklikte sağlanan üç boyutlu dijital ortamlarda gerçekleşmekte olup, öğrenmede gelişme sağlamıştır. Son teknolojik ilerlemeler, eczacılık eğitimi için sanal gerçekliğin potansiyel faydasını önemli ölçüde artırmıştır. Bu uygulamalar, etkileşimli eğitim aktiviteleri sağlamaktadır. Sanal gerçeklik, üç boyutlu modelleme ve görselleştirmeler aracılığıyla karmaşık anatomi veya ilaç etkileşimlerini daha iyi anlama imkânı sunar. Sanal gerçeklik, öğrencilere hasta merkezli bakımın nasıl uygulanacağını gösterme konusunda etkili bir araçtır. Hasta etkileşimleri, empati geliştirme ve iletişim becerilerini güçlendirme açısından değerlidir. Sanal gerçeklik, coğrafi konum veya sınırlı kaynaklara bağlı kalmadan öğrencilere eğitim imkânı sunar. Bu, uzaktan eğitim ve çevrimiçi öğrenme için de uygun bir araçtır. Aynı zamanda, öğrencilere riskleri minimize ederek pratik yapma fırsatı sunulur. Hataların sanal ortamda yapılması, gerçek hastalar üzerinde uygulama öncesinde öğrencilere değerli bir öğrenme deneyimi sağlar. Başa ve göze takılan ekranları kullanan sanal gerçeklik uygulamaları ile sanal gerçeklik programlarının sayısı artmaktadır. Daha fazla teknolojik ve yazılım gelişimi ile sanal gerçekliğin, eczacılık eğitiminin ayrılmaz bir parçası haline geleceği öngörülebilir. Daha fazla araştırma ve geliştirme, özellikle de yazılım geliştirme ile sanal gerçeklik, eczacılık eğitiminin ayrılmaz bir parçası olma potansiyeline sahiptir. Bu nedenlerle, eczacılık eğitiminde sanal gerçeklik kullanımı, öğrencilerin klinik becerilerini geliştirmelerine, teorik bilgilerini pratiğe dökme yeteneklerini artırmalarına ve hasta odaklı farmasötik bakım konusunda daha güvenli ve etkili bir şekilde eğitilmelerine katkı sağlayacaktır. Bu bildiride, eczacılık eğitiminde sanal gerçeklik uygulamalarının örnekleri ile eğitime katkılarından bahsedilecektir.

P18

Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Öğrencileri ile 2023 Yılı Değerlendirmesinin Sonuçları

A. Selçuk^{1*}, M. Ünlüsoy², A. Bozkır³

¹Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, 06560, Ankara

²Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Kimya Anabilim Dalı, 06560, Ankara

³Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı, 06560, Ankara

*aysuselcuk@ankara.edu.tr

ECZAKDER'in Fakültemiz değerlendirmesi sırasında önem verdiği konulardan biri Fakültemizin işleyişi sırasında ölçme ve değerlendirme yapılıp yapılmadığıdır. Ölçme ve değerlendirme amacıyla Fakültemizde öğrenim görmekte olan tüm öğrencilerimize online anket aracılığı ile fiziki koşullar, öğretim elemanı ve dersler, sosyal aktiviteler ve topluluklar hakkında toplam 25 soru 5'li Likert ölçeği ile yöneltilmiştir. Çalışmaya 385 öğrenci katılmıştır ve çoğunluğu üçüncü sınıf öğrencisidir (%27). Öğrencilerin %82'si Türkçe programa kayıtlı öğrencilerdir. Öğrencilerin %71'i ihtiyaçları durumunda fakülte'deki öğretim elemanları ile kolayca iletişime geçebildiğini bildirirken, %77'si öğrencilerin görüş ve önerilerini gerektiğinde fakülte kurul ve/veya komisyonlarına bildirebildiğini söylemiştir. Öğrencilerin %74'ü fakültemizde özellikle birinci sınıflar için akran eşleştirmesine başlanmasının öğrencilerin fakülteye adaptasyonu için faydalı olabileceğini söylemiştir. Ancak öğrencilerin yalnızca %37'si fakültemiz öz değerlendirme raporu ve %42'si çekirdek eğitim programı hakkında farkındalığa sahiptir. Fakültemiz öğretim elemanlarına ulaşılabilirlik ve öğrencilerin istek ve taleplerini iletebilirlikleri açısından iyi durumdadır. Öz değerlendirme konusunda farkındalığın artması için ECZAKDER tarafından öğrencilere yönelik daha fazla tanıtım ve bilinçlendirme toplantılarının yapılması gerektiği düşünülmektedir.

P19

Eczacılıkta Toplumsal Katkı Uygulamaları Dersi

A. Selçuk^{1*}, O. M. Saka², A. Bozkır²

¹ Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, 06560, Ankara

² Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı, 06560, Ankara

*aysuselcuk@ankara.edu.tr

Yüksek Öğretim Kurulu üniversiteleri değerlendirme kriterleri arasına eğitim-öğretim ve araştırma ile birlikte artık toplumsal katkı konusunu da almıştır. Bu kapsamda üniversitemiz ve fakültemizde toplumsal katkı faaliyetlerini artırmak ve öğrencilerin doğrudan toplumsal katkı faaliyetlerine katılımını sağlamak amacı ile Üniversitemiz için ilk olan “Eczacılıkta Toplumsal Katkı Uygulamaları” dersini açmış bulunmaktayız. Dersimiz İngilizce ve Türkçe program öğrencilerine ikinci ve üçüncü sınıf düzeyinde açılmaktadır. Dersi alan öğrencilere toplumsal katkı konusunda temel bilgiler anlatıldıktan sonra proje yönetimi konusunda bilgi verilmektedir. Ders kapsamında toplumsal katkıya örnek olabilecek proje örnekleri tartışmakta ve öğrencilerden kendi projelerini üretmeleri istenmektedir. İsteyen öğrencilere öğretim elemanının var olan projelerinde uygulamalara katılma imkânı sağlanmaktadır. Projelerin sayısını artırmak amacıyla dış paydaşlarımız olan eczacı odaları ve belediyeler ile iş birlikleri yapılmaktadır. 2022-2023 akademik yılından itibaren yürütmekte olduğumuz dersimizde öğrencilerimiz topluma katkı vermeye yönelik çeşitli projeler önermişlerdir. Bu projeler aynı zamanda fakültemiz web sitesinde yayınlanmak üzere toplumu bilinçlendirecek konularda (antibiyotik kullanımı, gıda takviyesi kullanımı, atık ilaç bilinci gibi) kısa videolar haline dönüştürülmüştür. 2024 yılı itibari ile dersimizin ölçme ve değerlendirmesinin yapılması planlanmaktadır.

P20

Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Eczacılık Fakültelerinde Akreditasyonun Önemi

F. Şahin^{1*}, A. Selçuk², A. Bozkır³

¹ Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Ankara

² Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, Ankara

³ Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı, Ankara

*furki273@gmail.com

Ülkemizde 2014 yılından bu yana faaliyet gösteren ECZAKDER ve akreditasyon çalışmaları hakkında eczacılık öğrencilerinin bakış açısı ve farkındalıklarını ölçen sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Bu nedenle çalışmamızda Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin ECZAKDER' e bakış açısı ve akreditasyon hakkında farkındalıklarını gözlemlemek amaçlanmıştır. Fakültemizde öğrenim görmekte olan tüm öğrencilerimize online anket aracılığı ile Akreditasyon ve ECZAKDER hakkında toplam 12 soru 5'li Likert ölçeği ile yöneltilmiştir. Çalışmaya 395 öğrenci katılmıştır ve çoğunluğu üçüncü sınıf öğrencisidir (%34). Öğrencilerin %71'i Türkçe programa kayıtlı öğrencilerdir. Öğrencilerin %48'i ECZAKDER hakkında farkındalığa sahiptir. Öğrencilerin %85'i fakültenin akredite olup olmamasının fakülteyi tercih etmeleri konusunda etkili olduğunu söylemiştir. Ayrıca öğrencilerin %91'i akredite bir fakültede eğitim almanın faydalı olacağını ifade etmiştir. Öğrencilerin %87'si akredite bir fakülteden mezun olmanın avantajlı olduğunu söylemiştir. Öğrencilerin yalnızca %32'sinin fakülte öz değerlendirme raporu hakkında farkındalığı bulunuyorken %62'si fakültenin akreditasyon standartlarına uygun hareket ettiğini düşündüğünü ifade etmiştir. Ancak öğrencilerin %36'sı Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) logosunun önemi hakkında bilgi sahibiyken %29'u TYÇ logosunun diploma ekinde yer alması hakkında bilgi sahibidir. Öğrencilerin %62'si akreditasyon sürecinde yer almanın kendilerine katkı sağladığını/sağlayacağını düşünmektedir ve %65'i lisans eğitimi süresince ve/veya mezuniyet sonrasında ECZAKDER çalışmalarına katılmak istediğini belirtmiştir. Sonuç olarak fakültemiz öğrencilerinin bakış açısıyla fakültelerin akredite olması fakülte tercihi yapmaları ve mezuniyette avantaj sağlaması nedeniyle önemli bulunmuştur. Öğrencilerin yarıdan fazlası ECZAKDER ile ilgili komisyonlarda çalışmayı istemektedir ve bu durum ECZAKDER'e öğrenci desteği ve bakış açısı sağlanması açısından önemlidir.

OECD'nin Eczacı ve Eczacılık Üzerine Çalışmaları

D.T. Kurt¹, M.B. Şen¹, **H. T. Sen^{1*}**, S. Çalamak¹, S. Süzen², B.C. Eke², S. Yıldız¹, F. Onur¹, M.S. Özden^{1**}

¹Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06510, Ankara

²Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06560, Ankara

*hasan.sen@lokmanhekim.edu.tr

**seckin.ozden@lokmanhekim.edu.tr

Türkiye'nin de üyesi olduğu Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) daha iyi bir yaşam için daha iyi politikalar oluşturmak üzere çalışan uluslararası bir kuruluştur. OECD ülkeleri sanayileşmiş ve gelişmekte olan ülkelerden oluşmaktadır. Bugün 38 üye ülke, Kuzey ve Güney Amerika'dan Avrupa ve Asya-Pasifik'e kadar tüm dünyaya yayılmış durumdadır. Amaçları, herkes için refah, eşitlik, fırsat ve esenliği teşvik eden politikaları şekillendirmektir.

Birçok konuda araştırma yürütmekte olan OECD'nin temel görevleri ekonomik, sosyal ve istatistiksel verileri sağlamak ve bunları yayımlamak olarak özetlenebilir. Belirli periyotlar ile yayımlanan OECD verileri ile gerek ülkeler bazında gerek küresel bazda güncel bilgileri takip edebilmek mümkündür. Önemli istatistiksel verileri içeren yayınlar serisi olarak OECD tarafından yayımlanan Bir Bakışta Sağlık raporu ile OECD ülkelerindeki sağlık sistemlerinin performansının farklı yönlerine ilişkin en son karşılaştırılabilir veriler ve eğilimler sunulmaktadır. Kuruluş, araştırmalarında sağlık sonuçlarını ve sağlık sistemi kaynaklarının kullanımını ölçmenin yanı sıra sağlık hizmetlerine erişimi, verimliliği ve kaliteyi artıran politikaları analiz ederek ülkelerin yüksek performanslı sağlık sistemlerine ulaşmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

OECD ülkelerinde eczacıların çoğu serbest eczanelerde, birçoğu da hastanelerde, endüstride, araştırma kuruluşları ve akademik kurumlarda çalışmaktadır.

OECD, 2021 yılında yayımladığı Bir Bakışta Sağlık'ta, 2000 ve 2019 yılları arasında, kişi başına düşen eczacı sayısının, tüm OECD ülkelerinde ortalama %40 oranında arttığını ve 100.000 kişi başına 86 eczacıya ulaşılmış olduğunu ortaya koymuştur.

OECD'nin, 2023 yılında yayımladığı Bir Bakışta Sağlık raporu ise 2011 ve 2021 yılları arasında OECD ülkelerinde kişi başına düşen eczacı sayısının ortalama %20 arttığını, 100.000 kişi başına 85 eczacıya ulaşılmış olduğunu göstermiştir.

2021 yılında yayımlanan ve 2019 yılı ve yakını yılların verilerini gördüğümüz OECD raporunda, 100.000 kişiye düşen toplum eczanesi sayısı Danimarka'da 9 ile Yunanistan'da 88 arasında değişirken, bu sayı OECD ülkelerinde ortalama 28'dir. Bu raporda Türkiye'de 100.000 kişiye düşen serbest eczane sayısı 32 olarak görülmektedir. Ülkeler arasında toplum eczanesi yoğunluğundaki bu değişkenlik kısmen ilaç dağıtım kanallarındaki farklılıklarla açıklanmaktadır. Bazı ülkelerde ayakta tedavi gören hastalar ilaca ulaşmakta toplum eczanelerine daha fazla güvenirken, Hollanda gibi bazı ülkeler ise doktorların hastalarına ilaç dağıtmasına izin vermeye devam etmektedir. Danimarka'da daha az sayıda toplum eczanesi vardır, ancak bunlar genellikle büyüktür ve bir ana eczaneye bağlı şube eczaneleri ve yardımcı eczane birimlerini içermektedir. Her 100.000 kişiye ortalama 23 serbest eczane düşen Avustralya'da eczaneler arasında minimum mesafe zorunluluğu konulmuştur.

2021 yılını yansıtan 2023 OECD raporunda, 100.000 kişiye düşen serbest eczane sayısı Danimarka'da 9 ile Yunanistan'da 97 arasında değişirken, OECD ülkelerinde ortalama yine 28'dir. Türkiye'de ise bu sayı 33'e çıkmıştır. Çoğu ülkede zaman içinde çok fazla bir değişiklik olmamıştır, ancak 2011 ve 2021 yılları arasında serbest eczane yoğunluğunun neredeyse iki katına çıktığı Danimarka bunun bir istisnasıdır.

Toplum eczacısının rolü son yıllarda değişmiştir. İlaç dağıtımına ek olarak, eczacılar hem serbest eczanelerde hem de entegre sağlık hizmeti sağlayıcı ekiplerinin bir parçası olarak hastalara giderek daha fazla doğrudan bakım (aşılar, ilaç uyumu kronik hastalık yönetimi desteği ve evde ilaç takibi gibi) sağlamaktadır. Belçika, Finlandiya, İtalya, İsviçre ve Birleşik Krallık gibi ülkelerde eczacılar, kırsal alanlar da dahil olmak üzere sağlığın iyileştirilmesinde ve hastalıkların önlenmesinde de gelişmiş bir rol oynamaktadır.

Pek çok OECD ülkesinde serbest eczacıların çalışma kapsamı, COVID-19 pandemisi ile daha da genişletilmiştir. Eczacılar, sağlık sistemi için önemli bir ilk temas noktası olmaya devam etmektedir ve

eczaneler, karantina sırasında halka açık kalan sağlık hizmetleri arasında yer almıştır. Farmasötik bakımın sürekliliğini ve ilaçlara erişimi garanti altına almak için Avusturya, Kanada, Fransa, İrlanda, İtalya, Portekiz ve Amerika Birleşik Devletleri'nin bazı eyaletlerinde eczacılara raporların uzatılması, elektronik reçete aktarımının etkinleştirilmesi ve belirli kronik durumlar için ilaç reçete edilmesi gibi daha geniş bir yetki verilmiştir. Birçok ülkede eczacılar, mevsimsel grip (Avustralya, Kanada, İrlanda, İtalya, Yeni Zelanda, Norveç ve Portekiz'de olduğu gibi), COVID-19 (Avustralya, Kanada, Fransa, İrlanda, İtalya, Norveç, Polonya, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta olduğu gibi) ve seçilmiş rutin çocukluk aşıları (Avustralya, Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık'ta olduğu gibi) dahil olmak üzere aşıların uygulanmasında artan bir rol oynamaktadır. Buna ek olarak, COVID-19 test kapasitesi bazı ülkelerde kendi kendine örnek alma kitlerinin sağlanması veya eczaneler tarafından doğrudan test yapılmasıyla eczacıların görev tanımı artırılmıştır.

Eczaneler tarafından sağlanan ürün ve hizmet yelpazesi de ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Örneğin çoğu Avrupa ülkesinde eczaneler kozmetik, gıda takviyeleri, tıbbi cihazlar ve homeopatik ürünler de satmaktadır.

OECD verilerinden elde edilen sonuçlara göre, birinci basamak farmasötik bakımda görev alan eczacıların sayısında bir değişim olduğu sonucuna varılabilir. Mezun olan ve istihdam edilen eczacıların sayısı genellikle yüksek nüfusa sahip ülkelerde daha fazladır. Tüm Avrupa ülkelerinde iş gücünde az bir artış eğilimi olsa da daha az gelişmiş ülkelerdeki kapasite eksikliği devam etmektedir. Bunun bir nedeni, eczacıların gelişmekte olan ülkelere daha gelişmiş ülkelere göçü olsa da diğer etkenlerle ilgili daha net veriler olmadığından gelişmiş ile az gelişmiş ülkelerdeki eczacı sayısındaki artış veya azalmayı sadece bu eczacı göçü ile ilişkilendirmenin doğru olmayacağı kanısındayız.

KAYNAKÇA:

- OECD "About", erişim: 1 Ocak 2024, <https://www.oecd.org/about>
- DAUTI, M., Haxhiu Zajmi, A., Alili Idrizi, E., Ahmeti Lika, S., BALLAZHI, L., Havziu, D., ... & Shabani, A. (2023). Analysis on the Capacities and Efficiency of the Workforce in Primary Pharmaceutical Care. *Acta Medica Balkanica International Journal of Medical Sciences*, 8(15-16), 263-268.
- Pharmacists and pharmacies, Health at a Glance 2021: OECD Indicators
- Pharmacists and pharmacies, Health at a Glance 2023: OECD Indicators
- OECD (2021), "Strengthening the frontline: How primary health care helps health systems adapt during the COVID 19 pandemic", OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19), OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9a5ae6daen>.
- OECD (2020), Realising the Potential of Primary Health Care, OECD Health Policy Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/a92adee4-en>.
- PGEU (2021), PGEU Position Paper on Role of Community Pharmacists in COVID-19 - Lessons learned from the pandemic, <https://www.pgeu.eu/publications/pgeu-position-paper-on-the-lessons-learned-from-the-covid-19-pandemic/> (accessed on 14 July 2021).

ECZACILIK İŞ GÜCÜNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Z. Şimşek^{1*}, Ş. Terzi¹, N. Gülen¹, C. C. Çalışır¹, C. B. Kandıralı¹, D. T. Kurt¹, H. T. Şen¹, S. Süzen², M. S. Özden¹

¹Lokman Hekim Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06510, Ankara

²Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 06560, Ankara

*201210306@lhu.edu.tr

Eczacılık; hastaların teşhis ve tedavisinde, hastalıklardan korunmada ilaçların üretilmesinden hastaya sunulmasına kadar geçen sürede emniyet, etkinlik ve maliyet bakımından en iyi biçimde kullanılmasını sağlayan, bilim ve teknolojiye gelişmelerle birlikte COVID19 gibi beklenmedik felaketlerle görev tanımının değiştiği ve geliştiği multidisipliner bir meslek grubudur. Eczacılar sağlık iş gücünün önemli bir bileşenidir ve birçok ülkede en kolay erişilebilir sağlık personeli. Küresel sağlık iş gücü, artan ulusal nüfuslar, uzayan yaşam beklentileri, artan sağlık hizmetleri talepleri ve maliyetleri ve kronik hastalıkların yükü ile çok önemli değişimler geçirmektedir. Küresel eczacılık iş gücünü etkileyen eğitim, mesleki süreç ve meslek dışı olmak üzere birçok kilit etken bulunmaktadır. Üniversitelerde verilen eczacılık eğitiminin mesleki uygulama ihtiyaçlarını tam olarak karşılamadığı yapılan çalışmalarla belirtilmiştir. Yeni açılan eczacılık fakülteleri ve mevcut okullardaki öğrenci sayısındaki artış, öğretim kalitesi ve akademisyen sayısı ile ilgili konularda endişeleri beraberinde getirmektedir. Ayrıca eczacılık müfredatının eczacılık uygulamalarıyla uyumlu hale getirilmesi, iş tatmini ve dolayısıyla eczacıların tanınırlığı açısından önemlidir. Eczacıların işe devamlılığını arttıran faktörler arasında iyi ücretlendirme, iş arkadaşlarıyla ilişkileri ve esnek çalışma programları yer almaktadır. Eczacılık mesleğini etkileyen birçok farklı arz ve talep faktörü tespit edilmiştir. Talebi arttıran en yaygın faktörler; hasta bakım kalitesinin sürekli olarak gözden geçirilmesi, artan reçete sayısı ve ilaç tedavisinin karmaşıklığıdır. Talebi azaltan yaygın faktörler ise internet kullanımı, eczane teknisyenlerinin sayılarının ve rollerinin genişlemesidir. Meslek dışı etkenlere bakıldığında ise kişi başına düşen eczane iş gücü yoğunluğu, ülkeler ve bölgeler arasında önemli farklılıklar gösterir ve genellikle nüfus büyüklüğü ve ülke düzeyindeki ekonomik göstergelerle ilişkilidir. Daha düşük ekonomik göstergelere sahip ülke ve bölgelerde daha az eczacı ve eczane teknisyeni bulunmaktadır; bu durum ilaçlara erişim ve ilaç kullanımındaki eşitsizlikler üzerinde etkili olmaktadır. Bir ülkenin ekonomik durumu, kişi başına düşen sağlık harcamaları ve eczacı yoğunluğu ile doğrudan ilişkilidir. Örneğin Nijerya'da Eczacılık Konseyi'ne (PCN) kayıtlı yaklaşık 20.000 eczacı bulunmaktadır; bu da ülkeyi, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından tavsiye edilen 1:1000 oranının çok uzağında, yaklaşık 1:10.000 ile en düşük eczacı: nüfus oranlarından birine sahip bir ülke haline getirmektedir. Bunun nedeni ülkenin düşük gelir düzeyi (dünya bankası gelir düzeyi sınıflandırmasına göre) ulusal sağlık politikasındaki hatalar veya daha elverişli yaşam ve istihdam koşulları arayışıyla çoğunlukla Avrupa ve Amerika'ya göçler gibi faktörler olabilir. Eczacı iş gücündeki eğilimleri; ulusal nüfuslar, ülkenin hastalık yükleri ve ekonomik durumlara göre değerlendirmek önemlidir. Devletlerin, özellikle gelişmiş ülkelerin sistemli stratejik iş gücü planları yaparak güncel sorunları tanımlamaları ve iş gücü verileri kullanarak çözümler üretmeleri gerekmektedir. Fakat birçok ülkede kamu sağlık hizmetlerinde eczacıların iş gücü kapasitesi ve dağılımına ilişkin veriler eksiktir. Bu güvenilir veri eksikliği, ilaç ve eczacılık hizmetlerinin yeterli bir şekilde sunulması için gereken sağlık iş gücünün yeterli bir şekilde planlamasını ve geliştirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu yüzden eczacıların iş gücü kapasitesi özellikle sağlık otoritelerince düzenli olarak saptanmalı ve mevcut iş gücünün en iyi şekilde kullanılması için gerçekçi politikalar oluşturarak önlemler alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Al-Haqan A, Smith F, Al -Taweel D, Bader L, Bates I. Using a global systematic framework tool to guide the advancement of the pharmacy workforce education and training on a national level. Research in Social and Administrative Pharmacy, 2020.
- Bader L, Bates I, John C. From workforce intelligence to workforce development: advancing the Eastern Mediterranean pharmaceutical workforce for better health outcomes. Eastern Mediterranean Health Journal, 2018, 24:9.
- Bates I, John C, Bruno A, Fu P, Alibadi S. An analysis of the global pharmacy workforce capacity. Human Resources For Health, 2016, 14:61.

Bates I, John C, Seegobin P, Bruno A. Bates et al. An analysis of the global pharmacy workforce capacity trends from 2006 to 2012. *Human Resources for Health* 2018, 16:3.

Faraco E.B, Guimaraes L, Anderson C, Leite S.N. The pharmacy workforce in public primary healthcare centres: promoting criteria and information on medicines. *Pharmacy Practice* 2020, 18:4.

Hawthorne N, Anderson C. The global pharmacy workforce: a systematic review of the literature. *Human Resources for Health* 2009, 7:48.

Ikhile I, Anderson C, McGrath S, Bridges S. Is the global pharmacy workforce issue all about numbers. *American Journal of Pharmaceutical Education* 2018, 82:6.

İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Öğrenci Etkinlikleri

M. Gökmen^{1*}, **B. Velidedeoğlu¹**, N. Eker¹, M.D. Arpa¹, İ. Eroğlu¹, G.Z. Omurtag¹

¹ *İstanbul Medipol Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, 34815, İstanbul*

*melih.gokmen@std.medipol.edu.tr

İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, uluslararası düzeyde çalışmalar yürütüp sağlık sektörünün ihtiyaçlarını karşılayarak yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen bir araştırma, eğitim ve danışma merkezi olmayı vizyon edinmiş, öğrencilerini sadece mesleki bilgi ve becerilerle donatmakla kalmayıp aynı zamanda etik değerlere saygılı, sürekli gelişim içinde olan, toplum sağlığını gözetken, bilimsel araştırmalara katkı sağlayan, toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket eden bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda fakülte bünyesinde 2013 yılında kurulan İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Öğrencileri Birliği (MEDUPSA) öğrencilerin akademik, mesleki ve sosyal gelişimine destek olmayı hedefleyen bir birliktir.

İstanbul Medipol Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nin tüm öğrencileri, birliğin üyesidir. Her yıl eczacılık fakültesi öğrencileri arasından yeni bir yönetim kurulu seçilmektedir. 2022-2023 eğitim öğretim yılında buna uygun olarak 11. dönem MEDUPSA yönetim kurulu belirlenmiştir. Birliğin temel hedefleri arasında eczacılık meslek öğretilerinin gelişimine katkıda bulunmak, öğrencilerin lisans eğitimlerini daha bilinçli şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmak, mezuniyet sonrası kariyer planlamalarında destek olmak, güncel bilimsel araştırmalar hakkında bilgilendirme sağlamak ve sosyal farkındalığı artırmak yer almaktadır. MEDUPSA, düzenlediği etkinliklerle öğrencilerin akademik, mesleki ve sosyal anlamda gelişimlerine katkı sağlamakta ve topluma faydalı bireyler olarak yetiştirmelerine destek olmaktadır.

MEDUPSA'nın öncülüğünde 2022-2023 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilen etkinlikler arasında konferanslar, eğitimler, söyleşiler, sosyal faaliyetler, geziler/ziyaretler, sosyal sorumluluk faaliyetleri (5) bulunmaktadır. Birliğin gerçekleştirdiği kapsamlı organizasyonlardan olan Farmataalks kapsamında 8 değerli misafir konuşmacıya ev sahipliği yapılmış ve 6. Kariyer Günleri için 9 misafir konuşmacı davet edilerek 4 oturumdan oluşacak şekilde organizasyon gerçekleştirilmiştir. 2022-2023 eğitim-öğretim yılında toplam 52 etkinlik gerçekleştirilmiş olup, bu etkinlikler sayesinde öğrencilerin akademik, mesleki ve sosyal anlamda gelişimleri desteklenmekte, aynı zamanda öğrenciler arasındaki dayanışma ve iş birliği duygusu güçlendirilmektedir. Bu sayede, MEDUPSA'nın faaliyetleri öğrencilerin üniversite hayatlarını daha verimli ve anlamlı hale getirirken, mezuniyet sonrası kariyer planlamalarında da destek olmaktadır.

Eczacılıkta Bütünleştirici Eğitim Uygulamaları: Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Örneği

L. Yumrukaya^{1*}, E. Kara², B. Sözen Şahne¹, G. Telli³, G. Uçar⁴

¹ *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı, Ankara*

² *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, Ankara*

³ *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalı, Ankara*

⁴ *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, Ankara*

*eczleylayumrukaya@gmail.com

Bütünleştirici eğitim modeli yaklaşımları, öğrencilerin, eğitim müfredatı doğrultusunda kazandıkları bilgi ve becerilerini, farklı bağlamlardaki karmaşık problemler için kullanabilmesini amaçlamaktadır. Bu model kapsamında, zaman içerisinde bütünleştirme, bir takvim yılı içerisinde bütünleştirme veya birkaç takvim/çalışma yılı arasında bütünleştirme gibi çeşitli yöntemler izlenebilmektedir. Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin, öğrenim gördükleri süre boyunca fakülte bünyesinde bulunan farklı disiplinlerden edindikleri bilgi ve becerileri nerede ve nasıl bir araya getirip kullanabileceklerine dair endişeleri olduğu, öğrenci geri bildirimleri doğrultusunda anlaşılmıştır. Bütünleştirici eğitim uygulamalarına yönelik ihtiyaç tespiti yapılmıştır. Bu amaçla, bütünleştirici eğitim uygulamalarına yönelik müfredat dışı çalışmaların yürütülmesi için Fakülte Dekanlığı bünyesinde çalışmalara başlanmıştır. Planlanan uygulamaların yürütülebilmesi için bir komisyon oluşturularak, gönüllü öğrencilerle ilk olarak hastane eczacılığı ve serbest eczacılık uygulamalarında karşılaşılabilecekleri olgular üzerinden atölye çalışması yapılmıştır. Uygulamalar, 2022 – 2023 Akademik Yılı Bahar Dönemi'nde gerçekleştirilmiş olup, dönemin çevrim içi ve yüz yüze eğitim şeklinde hibrit olarak devam etmesi nedeniyle, fiziksel olarak katılım sağlayamayacak durumdaki öğrencilere, çevrim içi katılım imkânı da sağlanmıştır. Toplamda 51 öğrenci atölye için başvuruda bulunmuş, bu başvurulardan hastane eczacılığı ve serbest eczacılık alanlarını tercih ettiğini belirten ilk 20 öğrenci seçilmiştir. Uygulamalar, toplamda üç oturumda gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda, katılım sağlayan 20 öğrenciye genel bilgiler ve atölye uygulamalarının amaçları aktarılmıştır. Oturum sonunda, her iki grupta 10 öğrenci yer alacak şekilde çalışma grupları oluşturulmuştur. İkinci oturumda, grupların mesleki bilgilerini bütünleştirmeleri gereken vakalarla ilgili detaylar paylaşılmıştır. Hastane eczacılığı grubuna hastalık ve ilaç öyküsü, vital ve laboratuvar bulguları ile birlikte meslekler arası iş birliğine odaklanılması gereken bir olgu verilmiştir. Serbest eczacılık grubuna ise bir adet normal eczane çalışma saatlerinde, bir adet de nöbet koşullarında başvuran hastaya ait bilgileri içeren olgular aktarılmıştır. Öğrencilere çalışma zamanı tanımak açısından bir sonraki toplantı tarihi ara sınav haftasından sonrasına olacak şekilde planlanarak oturum tamamlanmıştır. Üçüncü ve son oturumda da katılım sağlayan 10 öğrenci olgulardan yola çıkarak yaptıkları değerlendirmeleri bütünleşik bir biçimde açıklamışlar, olgulara yönelik önerilerini iletmışlerdir. Ayrıca, bu oturumda, öğrencilerin düşüncelerini ve geri bildirimlerini anonim olarak iletebilecekleri bir çevrimiçi form iletilmiştir. Sürece toplamda 20 öğrenci ile başlanmış, 10 öğrenci tüm oturumlara katılım sağlamıştır. Son oturuma katılım sağlayan 5 öğrenci, bütünleştirici uygulamalara yönelik geri bildirimlerinde, süreci verimli bulduklarını, mesleki anlamda tatmin olmuş hissettiklerini, gerçek hayatla bağdaşan olguların kendileri için farklı bir bakış açısı sağladığını ve iletişim becerilerini geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, öğrenciler, form kapsamında, uygulamalara yönelik önerilerinde, daha kapsamlı bir olgu çözümünü de yapılabileceği, daha geniş bir zaman aralığında daha fazla olgu ile çalışmanın onlar için daha iyi olabileceği gibi konuları vurgulamışlardır. Bu olumlu geri bildirimler dikkate alınarak ayrıca akademi ve ilaç endüstrisi eczacılığını hedef alan bir diğer atölyenin yapılması için de çalışmalar başlatılmıştır. Eczacılık lisans eğitiminde, bütünleştirici uygulamaların önemi literatürde de vurgulanmaktadır. Gerçekleştirilen bütünleştirici uygulamalar ile 21. yüzyıl etkinliklerinde yer verilen sosyal beceriler bağlamında, olgu bazlı sorun çözebilme, eleştirel düşünce ve takım içerisinde çalışmaya yönelik gelişim fırsatlarının da yaratılması mümkün olabilmektedir. Yapılan atölye çalışmasının yaygınlaştırılarak devam etmesinin, eczacılık fakültesi öğrencilerinin mesleki hazır bulunuşluklarının geliştirilmesine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

P25

Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesinde Bilgi, Deneyim ve Eğlence Dolu Bir Yolculuk: Marmara Eczacılık Kulübü

E. Akdirin¹, A. Usta¹, S.Y. Kocakiren¹, L. Kabasakal^{1*}, H.K. Elçioğlu²

¹ *Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Marmara Eczacılık Kulübü, İstanbul*

² *Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanlığı, İstanbul*

Marmara Eczacılık Kulübü olarak Marmara Üniversitesine bağlı 4 aktif kulüpten biriyiz. 2023-2024 döneminde kulübümüzde 15 kişi yönetim kurulunda aktif olarak yer almaktadır. Başkan, Başkan Yardımcısı, Genel Sekreter, Sayman, İletişim sorumlusu ve Halk Sağlığı, Eğitim ve Proje, Medya ve IT, Sosyal Etkinlik ve Tasarım olmak üzere 5 koordinatörlüğü içinde barındıran kulübümüzde eczacılık öğrencilerine yönelik birçok eğitici, farkındalık yaratıcı ve eğlenceli etkinlikler düzenlemekteyiz. Başkan kulüp üyelerini yönetir ve yapılacak etkinlikleri onaylar. Başkan yardımcısı, koordinatörlüklerden sorumludur. Genel sekreter kulübün resmi işleriyle, sayman ise kulübün mali işleriyle ilgilenir. İletişim sorumlusu etkinlikleri öğrencilere duyurmak için duyuru yazılarını yazar ve etkinliklerdeki konuşmacı ve firmalarla iletişime geçer.

Halk Sağlığı Koordinatörlüğümüz halkı bilinçlendirmek üzere saha ve farkındalık etkinlikleri düzenlemektedir. Gelenekselleşmiş etkinliklerinden olan Beyaz Baston Görme Engelliler Haftası Farkındalık Etkinliği, Meme Kanseri Farkındalık Etkinliği, HIV/AIDS Farkındalık Etkinliği gibi halkı bilinçlendirmeye yönelik pek çok saha etkinliği gerçekleştirmektedir.

Eğitim ve Proje Koordinatörlüğümüz genellikle eczacılık öğrencilerine yönelik pek çok farklı konuda eğitici etkinlikler düzenlemektedir. Her sene düzenlediğimiz Eczacılıkta Yeni Serüven "EUS", MEK Zirve, üretim tesisi gezileri ve çok daha farklı konularda, online ve yüz yüze etkinlikler düzenlenmektedir. Eğitim ve Proje Koordinatörlüğümüzün en önemli ve en büyük etkinliği olan ve her sene gerçekleştirdiği MEK Zirve isimli etkinlikte alanında uzman olan isimler eczacılık öğrencileriyle buluşturulmaktadır. Sponsorlarımızın bulunduğu fuaye alanlarında katılımcıların çeşitli firmalarla bir araya geldiği bu etkinlikte her sene eczacılık için önemli olan konulardaki oturumlarımızda alanında uzman konuşmacılar ağırlanmaktadır.

Sosyal Etkinlik Koordinatörlüğümüz ise şehir dışı gezileri, müze gezileri, her sene dönem başında yaptığımız geleneksel Tanışma Kahvaltımız, Bowling Etkinliği, Seramik atölyesi gibi öğrencilerin streslerini atmak ve tanışıp kaynaşmak için birbirinden eğlenceli etkinlikler gerçekleştirmektedir. Özellikle sınav haftalarımızdan sonra sınav stresini atmak için gerçekleştirdiği etkinliklerimiz fakültemizdeki öğrenciler tarafından büyük bir ilgi görmektedir.

Tasarım Koordinatörlüğümüz, etkinliklerimizin afişlerini ve özel günlerde paylaştığımız postlarımızı tasarlayıp Medya ve IT Koordinatörlüğümüze iletmektedir. Medya ve IT Koordinatörlüğümüz ise etkinliklerimizin afişlerini ve özel gün postlarını sosyal medya hesaplarımızdan paylaşarak etkinliklerimizle ilgili içerik üretimi yapmaktadır.

2005 yılında kurulup fakültemizin en köklü kulübü olan Marmara Eczacılık Kulübü olarak her geçen yıl kendimizi geliştirerek vizyon ve misyonumuza uygun olarak eğitici, öğretici ve eğlenceli etkinliklerimizi gerçekleştirmeye devam edeceğiz.

P26

Deneyimlerle Güçlü Bir Geleceğe: Marmara Üniversitesi Eczacılık Öğrencileri Birliği (MUPSA)

D. Çetin¹, S. Karslı^{1*}, H. Elçioğlu²

¹ *Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi MUPSA Kulübü, Başibüyük, Maltepe İstanbul*

² *Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanlığı, Başibüyük, Maltepe İstanbul*

İngilizce açılımı 'Marmara University Pharmaceutical Students' Association olan MUPSA; Marmara Üniversitesi Eczacılık Öğrencileri Birliğidir. 1997 yılından itibaren Avrupa Eczacılık Öğrencileri Birliği (European Pharmaceutical Students' Association - EPSA) organizasyonuna üye olan MUPSA, herhangi bir politik amaç gütmeyen, eczacılık mesleğine yönelik bir öğrenci organizasyonudur. Marmara Üniversitesi Eczacılık fakültesinin 4 kulübünden biri olarak 15 yıldır aktif olarak çalışmaktadır ve yönetim kurulu 14 kişiden oluşmaktadır.

Çeşitli alanlarda projeler düzenleyerek faaliyetlerini sürdüren MUPSA, 2016 yılında "Bilinçli Vapur Seferi" ve 2017 yılında "Ecza Dolabı Olmayan Okul Kalmasın" projeleriyle Altın Havan Ödülüne layık görülmüştür. "Bilinçli Vapur Seferi" etkinliğinde her yıl yeni bir konu başlığı seçilerek Kadıköy-Beşiktaş vapur seferlerinde halk, seçilen konuyla ilgili gerekli bilgiler verilerek bilinçlendirilir. Günümüze kadar yapılan Bilinçli Vapur Seferlerinde, 'Antibiyotikler, Akılcı İlaç Kullanımı, Diyabet, Tıbbi Bitkiler, Ağrı Kesiciler, Güneş Koruyucular' gibi konular ele alınmıştır. "Ecza Dolabı Olmayan Okul Kalmasın" projesinde ise ecza dolabı olmayan okullar tespit edilip bu okullara ecza dolabı sağlanırken; okuldaki öğrencilere eczacılık, hijyen, bağışıklık gibi konularda bilgi vermek amaçlanmıştır. MUPSA 2023 yılı itibarıyla bu projeyi büyüterek "Ecza Dolabı Olmayan Okul Kalmasın Yolda" ile köy okullarına ecza dolabı yardımına başlamış ve şu ana kadar iki köy okuluna ulaştırmıştır.

Bunun dışında MUPSA'nın imza etkinliklerinden biri olan ve sektördeki eczacıların yer aldığı, eczacılıkta farklı kariyer olanaklarına değinilen KariyerX; halk sağlığı ve sosyal sorumluluk kampanyaları her sene düzenli olarak düzenlenmektedir.

Uluslararası etkinlikler de düzenleyen MUPSA, EPSA'ya bağlı birlikler arasında gerçekleştirilen ve kısa süreli öğrenci değişim programı olan Twinnet projesini de düzenli olarak gerçekleştirmektedir. Twinnet projesi, Avrupa ülkelerindeki eczacılık öğrencileriyle yapılan öğrenci değişim programıdır ve eczacılık ile ilgili çeşitli eğitimleri, 'Soft Skill' geliştirmeyi amaçlayan Training programlarını ve sosyal gezileri kapsar.

Gerçekleştirdiği farklı projelerle MUPSA, eczacılık öğrencilerini daha aktif, daha bilgili ve kendilerine güvenen bireyler olarak meslek hayatına hazırlayabilmek için mesleki aktivite platformu sağlamaktadır.

P27

Eczacılık Öğrencileri ve Güncel Sağlık Teknolojileri: Vademecum

D. Demir^{*1}, T. B. Tüküç²

¹ Gazi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Ankara

² Vademecum Yayıncılık A.Ş. Zeytinburnu, İstanbul

*derya.demir2@gazi.edu.tr

Sağlık sistemlerindeki önlenabilir zararların başında güvenli olmayan ilaç uygulamaları ve ilaç hataları gelmektedir. Bu hatalar eksik ilaç sistemleri, bilgi kirliliği ve personel eksikliği gibi sebeplerden oluşmaktadır. Kısa muayene süreleri, ilaç-ilaç etkileşimleri gibi önemli ancak uzun olabilen süreçleri engelleyebilir. Doğru bilgiye hızlı bir şekilde ulaştıran ilaç karar destek servisleri, bilgi desteği ile süreci kısaltırken ve pratik hale getirir. E-Order sistemleriyle kullanıldığında reçeteleme sürecinde ilaç hatası riskinin azaltmakta ve hasta güvenliğini önemli ölçüde arttırmaktadır. Bu amaçla oluşturulan Vademecum, sağlık profesyonellerinin klinik kararlarına destek olmak amacıyla ilaçlar, takviyeler ve dermokozmetik ürünler hakkında bilgiler sunan, eczacı ve doktorlar tarafından sıklıkla güncellenen bir kaynaktır. Vademecum Mobil ise sağlık profesyonellerinin ve öğrencilerinin Vademecum'un sunduğu bilgilerden en sıklıkla kullanılan ve pratik olarak ihtiyaç duyulan bilgilere mobil cihaz üzerinden bireysel olarak erişebilmeleri için geliştirilmiş ilaç bilgi servsidir. Öğrenciler ve akademisyenler için ücretsiz olan bu mobil servisin kullanımının yaygınlaşmasıyla mesleğe güncel teknolojileri kullanıp doğru bilgiye vakit kaybetmeden ulaşabilen eczacı ve hekimler olarak başlamaları mümkün olmaktadır. Herhangi bir sağlık çalışanının, rutin iş akışında ihtiyaç duyacağı tüm bilgileri içeren bu uygulama aynı zamanda eczanelerde eczacıların vereceği farmasötik bakımı da kolaylaştırmaktadır. İlaç-besin etkileşimlerinden geri ödeme bilgilerine, rapor gerekliliklerinden kontrendikasyonlara geniş bir bilgi yelpazesine sahiptir ve bu bilgilerle öğrencilerin stajları da daha verimli hale gelmektedir.

P28

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Pharmainovatif Topluluğu Öğrenci Etkinlikleri

E. Mansuroğlu^{1*}, S. Dağışan¹, Y. Gürçan¹, G. Akbal¹, A. Tunç¹, R. Kazak¹,
G. Gülpınar¹

¹*Gazi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, 06330 Emniyet Mahallesi, Yenimahalle
Ankara, TÜRKİYE*

*elif.mansuroglu@gazi.edu.tr

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, ulusal ve uluslararası alanda öncü bir eczacılık eğitim ve araştırma merkezi olmayı vizyon edinmiştir. Topluma değer katan, etik değerlere bağlı, araştırmacı, çağdaş ve donanımlı eczacılar yetiştirme misyonu ile hareket ederken, öğrencilerine sağladığı destek ve katkılarla da ön plana çıkmaktadır. Öğrencilerine vermiş olduğu nitelikli eğitim ve araştırma ortamıyla mesleki gelişimlerine katkıda bulunurken, onları sürekli öğrenmeye teşvik etmekte ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesine katkı sağlamalarını desteklemektedir. Bu doğrultuda fakülte bünyesinde 2021 yılında kurulan Pharmainovatif Öğrenci Topluluğu öğrencilerin girişimci ruhunu ortaya çıkarıp mesleki problemlere çözüm odaklı yaklaşmasını hedeflemektedir.

Pharmainovatif, hızla değişen ve gelişen sağlık sektöründe yenilikçi çözümlere duyulan ihtiyacı karşılamak üzere kurulmuştur. Öğrenciler, mesleği öğrenme yolunda adım adım ilerlerken, gözlemledikleri problemleri teknoloji çağına uygun, yenilikçi ve inovatif fikirlerle ele alarak projeler ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu bağlamda 2022-2023 eğitim öğretim yılında çeşitli eğitim, kongre ve yarışmalar düzenleyerek karşılanmamış sağlık ihtiyaçlarına dikkat çekmiş, farkındalık oluşturmuşlardır.

Pharmainovatif öncülüğünde gerçekleşen ve süreci hala devam etmekte olan kapsamlı organizasyonlardan biri olan HIP (Health, Innovation and Project) Proje Fikir Yarışması, eczacılık öğrencilerinin proje yazmasını teşvik etmektedir. Yarışma kapsamında başvuran öğrencilere ilham ve yol göstermesi adına 7 oturumdan oluşan eğitimler verilmiştir. Bu eğitimlerin ardından, öğrenci ekipleri sağlık alanındaki gözlemledikleri problemlere yönelik çözüm önerilerini bir proje dosyası halinde sunmuşlardır. 2022-2023 eğitim öğretim yılında toplam 20 etkinlik gerçekleştirilmiş olup, bu etkinlikler sayesinde öğrenciler, girişimcilik, proje yönetimi, literatür taraması, proje yazma, sunum becerileri ve takım çalışması gibi konularda önemli deneyimler edinmişlerdir. Bu bağlamda Pharmainovatif öğrenci topluluğunun etkinlikleri fikir üretebilen, dinamik ve mesleki farkındalığı yüksek eczacıların yetişmesine katkı sağlamak üzere öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimini sağlaması açısından önemli görülmektedir.

P29

GAZİ ÜNİVERSİTESİ ECZACILIK FAKÜLTESİ EĞİTİMİNİN İLAÇ ENDÜSTRİSİYLE OLAN PAYDAŞLIĞI

E. Mansuroğlu^{1*}, O.K. Ulutaş¹, F. N. Tuğcu Demiröz¹, İ. Erdoğan Orhan¹

¹*Gazi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, 06330 Emniyet Mahallesi, Yenimahalle
Ankara, TÜRKİYE*

*elif.mansuroglu@gazi.edu.tr

Eczacılık fakültesinde, öğrencilerin aldıkları teorik eğitimlerin yanı sıra laboratuvar çalışması, klinik uygulamalar, staj programları ve endüstri iş birlikleri gibi pratik eğitimlerle, öğrencilerin farklı mesleki ve sosyal yetkinlikleri arttırılmaktadır. Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, bu kapsamda öğrencilerin ilaç sektörüyle entegrasyonunu sağlamak için çeşitli fırsatlar sağlamaktadır. Bu hedefe ulaşmak için, çeşitli eğitim programları ve endüstri iş birlikleri geliştirilmekte ve öğrencilerin ilaç endüstrisinde başarılı bir kariyer için donanımlı olmaları sağlanmaya çalışılmaktadır.

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, özellikle ilaç endüstrisi ile iş birliği yaparak öğrencilerin sektörle doğrudan etkileşimini artırmayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, GEN İlaç Firması ile sürdürülen uniGEN iş birliği, öğrencilere sektördeki güncel gelişmeleri takip etme, uzmanlarla etkileşime geçme ve staj olanaklarından yararlanma imkânı sunmaktadır. Bu doğrultuda 2023-2024 eğitim öğretim güz yarıyılında öğrencilerin hem saha deneyimi kazanmaları hem de mezuniyet sonrası iş hayatına daha hazır hale gelmeleri için “Eczacılıkta Endüstri Uygulamaları” isimli ders açılmıştır. Bu ders kapsamında Gazi, Hacettepe ve Ankara Üniversitelerinden 5’er eczacılık, kimya ve kimya mühendisliği lisans öğrencisi 14 haftalık bir eğitim programını tamamlamıştır. Öğrenciler bu dersi haftanın bir günü tüm gün olacak şekilde almıştır. Bu doğrultuda sabahları ilaç sektöründe konusunun uzmanı kişilerden teorik dersler alınmış olup, öğleden sonra GEN İlaç’ın farklı departmanlarında rotasyon şeklinde pratiğe yönelik bilgi ve beceriler edinilmiştir. 14 haftanın sonunda gruplara ayrılmış öğrenciler sorumlu olduğu departmana ilişkin gözlem ve edindiği tecrübelerle yönelik sunumlarını gerçekleştirmişlerdir.

Bu eğitim programı sonunda öğrencilerin ilaç sanayiinin çeşitli departmanlarına yönelik bilgi ve becerileri artmıştır. Aynı zamanda ilaç sektöründeki güncel gelişmelere hakim olmuş, uzmanlarla doğrudan etkileşim sağlamış, sunum ve iletişim becerilerini geliştirmiş ve ekip çalışmasını gerçekleştirmişlerdir. Bu yaklaşım, öğrencilerin mezuniyet sonrası sadece başarılı birer profesyonel olmakla kalmayıp, aynı zamanda topluma ve ilaç sektöründe birer lider haline gelmelerine yardımcı olmuştur.

P30

Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinin Onkoloji Eczacılığı İle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi

S. Tezcan^{1*}, M. Hatip², M. Sancar¹, Ş. Apikoğlu¹

¹ *Marmara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Klinik Eczacılık Anabilim Dalı, İstanbul*

² *Marmara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, İstanbul*

*songul.butur@marmara.edu.tr

Onkoloji eczacılığı, klinik eczacılığın bir uzmanlık alanıdır. “Klinik Eczacılık” bilim dalının, ülkemizde 1990’lı yıllarda Prof. Dr. Fikret Vehbi İzzettin önderliğinde kurulmasıyla birlikte, onkoloji eczacılığı kavramı da tanıtılmaya başlanmıştır. Uzun yıllardır Marmara Üniversitesi Klinik Eczacılık Doktora Programında ayrı bir ders olarak okutulan “onkolojide farmasötik bakım”, son bir yıldır fakültemizde seçmeli ders olarak öğrencilere sunulmaktadır. Lisans öğrencilerine yönelik “Klinik Eczacılık ve Onkoloji Eczacılığı” başlıklı bir öğrenci etkinliği düzenlenmiş ve bu etkinlikte öğrencilerin konuya olan ilgisi ve bilgisini değerlendirmek amacıyla sunum öncesi kısa bir anket yapılmıştır. Ankete 12 üniversitenin eczacılık fakültesinden toplam 32 öğrenci katılmış olup, %43,8’i Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu anketten elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların %50’si onkoloji/kanser ile ilgili bilgisinin az olduğunu ve %79,4’ü ise onkoloji eczacılığı ile ilgili kariyer yapmayı planladığını belirtmiştir. Katılımcıların %64,3’ü onkoloji eczacılığının ilgi çekici bir alan olduğunu ve gelişen rollerinin bulunduğuna inandığını belirtmiştir. Katılımcıların %76,5’i onkoloji ile ilgili bilgi kaynaklarını bilmediğini belirtmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu kanser ve/veya kanser tarama yöntemleriyle ilgili bir eğitim almak istediğini belirtmiştir. Sunum sonrası anketin verileri katılımcılar ile paylaşılmıştır. Sonuç olarak, eczacılar en yakın sağlık danışmanı olarak kanserin önlenmesinde ve tedavisinde önemli bir role sahiptir. Onkoloji eczacılığı, klinik eczacılığın uzmanlık alanı olarak oldukça ilgi görmektedir ve bu nedenle lisans eğitimi içeriğinde konuyla ilgili derslerin yer alması veya geliştirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Klinik eczacılık, kanser tedavisi, onkoloji eczacılığı, lisans eğitimi

P31

Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinde Sosyal ve Akademik Birliktelik: FarmAkademi Kulübü

C. Ulusoy¹, A. Şahin¹, M. Sancar^{1*}, H. Elçioğlu²

¹ *Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi FarmAkademi Kulübü, Başbüyük, Maltepe, İstanbul*

² *Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanlığı, Başbüyük, Maltepe, İstanbul*

cerenulusoy.02@gmail.com

Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren 4 öğrenci kulübünden biri olan FarmAkademi kulübü, kendisine bağlı 8 koordinatörlük ile eczacılık ve ilaç sektörüne değer katan gelişmeleri eczacılık öğrencileriyle akademik ve sosyal çerçevede buluşturmaya devam etmektedir. Akademik Projeler Koordinatörlüğü tarafından her sene düzenli olarak gerçekleştirilen ve kulübün imza etkinliği olarak kabul edilen FarmAkademik Günler Kongresinde ilaç ve sağlık sektörünün değerli temsilcileri, eczacılık öğrencilerine deneyimlerini aktarmakta ve mesleki gelişim için yol gösterici olmaktadır. Sektör Sohbetleri etkinliğinde de yine ilaç sektörünün başarılı isimleri öğrencilerle küçük gruplar halinde birebir iletişim kurmaktadır. İki yılda bir gerçekleştirilen Lider Kadınlar Zirvesi ile öğrencilere ilaç sektöründeki lider kadınların tecrübelerinden faydalanma fırsatı sunulmaktadır. Koordinatörlüğün bu geleneksel etkinliklerinin yanı sıra geçen sene gerçekleştirdiği “Eczacılıkta Yapay Zeka” etkinliğiyle öğrencilerin ilaç endüstrisindeki yapay zeka uygulamaları, dijital sağlık teknolojisi çeşitleri ve kişiselleştirilmiş tıp gibi güncel konularla tanışması sağlanmıştır.

PharMentorship adlı mentorluk projesiyle ilaç ve eczacılık sektöründe yer alan uzmanların öğrencilere mentorluk desteği vermeleri sağlanmaktadır. PharmFellowship adlı akran mentorluk projesiyle ise belirli yetkinlikleri kazanmış eczacılık öğrencilerinin kendilerinden alt sınıflarda okuyan öğrencilere mentorluk vermesi amaçlanmaktadır.

Toplum Sağlığı Koordinatörlüğü toplumu bilinçlendirerek farkındalık yaratmak amacıyla her sene çeşitli etkinlikler düzenlemektedir. Topluma osteoporoz farkındalığını artırmak ve erken tanının önemini anlatmak amacıyla İstanbul’un Kadıköy ilçesinde düzenlenen “Sağlıklı Kemikler Sağlıklı Yaşam” adlı saha çalışması kulübün bu kapsamda yaptığı en güncel çalışmadır. Uluslararası Eczacılık Federasyonunun öncelikli alanlardan biri olarak belirlediği “anne sütünün teşvik edilmesinde eczacının rolü” projesi kapsamında Türkiye’yi temsilen yer alan Etkin Eczacılık Derneğinin, eczacılık fakültesi öğrencileriyle buluşturulduğu panel eczacının toplum sağlığındaki önemini göstermesi açısından verimli bir etkinlik olmuştur. Çağımızın gittikçe büyüyen sorunlarında biri olan Alzheimer hastalığının anlatıldığı panelde bu konudaki yeni yaklaşımlar ele alınmıştır. Kulübün gelenekselleşen etkinliklerinden biri olan ‘Ellerime Kulak Ver!’ Atölyesi ile öğrencilere temel düzeyde işaret dili eğitimi verilmeye devam edilmektedir.

Gezi Koordinatörlüğü tarafından her yıl düzenli olarak yerli veya yabancı ilaç üreticisi firmalara çeşitli ziyaretler düzenlenmektedir. Sosyal Etkinlik Koordinatörlüğünün genellikle kültür-sanat mekanlarında düzenlediği etkinliklerin amacı özellikle fakülteye yeni kaydolmuş öğrencilerle kaynaşma sağlanmasıdır. Gazete Basın-Yayın koordinatörlüğü tarafından her yıl FarmAkademist adlı bir dergi çıkartılmaktadır. Tasarım Koordinatörlüğü ve Medya Koordinatörlüğü kulübün tanıtım süreçlerini yürütmekte, düzenlenen etkinliklerin sadece Marmara Üniversitesi öğrencileri ile sınırlı kalmaması için etkili bir iletişim süreci yönetmektedirler. Tüm bu adı geçen etkinliklerin katılımcılarla buluşması için IT Koordinatörlüğü gerekli tüm teknik desteği sağlamaktadır.

Ondört yıllık geçmişi ile FarmAkademi kulübü eczacılık eğitiminin ve mesleğinin akademik yönü kadar sosyal yönünün de güçlü olduğunu kanıtlar nitelikte etkinliklerini düzenlemeye devam edecektir.

P32

Eczacılık Fakültesi Tercihinde Öğrenci Eğilimleri: Anket Sonuçları Üzerinden Bir Değerlendirme

O.K. Ulutaş*

Gazi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, F. Toksikoloji Anabilim Dalı, 06330, Ankara

**onurkenan@gazi.edu.tr*

Eczacılık eğitimi, geleceğin sağlık profesyonellerini yetiştirmek açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin eczacılık fakültelerini tercih ederken nelere dikkat ettiklerini anlamak önemlidir. Akademik imkanlar ve destek hizmetleri bu faktörlerin başında geldiği; öğrenciler, fakültelerin sunduğu sosyal etkinliklerin çeşitliliği ve aktifliğini değerlendirerek tercihlerini şekillendirebildiği; öğretim kadrosunun nitelikleri de tercihlerde belirleyici olduğu; ayrıca, mezunların istihdam durumu ve başarıları da öğrenciler için önemli bir faktör olup, mezunların kariyer başarıları ve istihdam olanakları, öğrencilerin tercihlerini etkileyen önemli unsurlar olduğu düşünüldüğünde, Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yönlendirim ile Eczacılıkta Kariyer Planlama Dersi ders yöntemi ve içeriği planlaması çerçevesinde öğrenci anketi oluşturulmuş ve birinci sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre, öğrencilerin fakülte tercihlerinde önem verdikleri genel faktörlerden birkaçının diğer faktörlere göre ağır bastığı görülmektedir.

Anket sonuçlarına göre, öğrencilerin eczacılık fakültesi tercihlerinde en önemli faktörün akademik başarıyı destekleyen program ve çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin eğitimlerinin kalitesine ve akademik gelişimlerine önem verdiklerini göstermektedir. Eczacılık mesleğindeki güncel trendlerin, uluslararası iş birliği ve değişim programlarının ve sosyal etkinliklerin tercihlerde de önemli rol oynadığı görülmektedir. Bu, öğrencilerin hem mesleki gelişimlerini destekleyen fırsatlara hem de sosyal ve kültürel etkinliklere önem verdiklerini yansıtmaktadır. Ancak, öğrenci kulüpleri ve aktivitelerinin, eczacılık fakültesinin imkân ve kaynaklarının ve laboratuvar, kütüphane, online kaynakların önemi diğer faktörlere göre biraz daha düşüktür. Bu durum, öğrencilerin eğitim ortamlarının kalitesine ve akademik destek hizmetlerine daha fazla odaklandığını göstermekte; mevcut eğitim sisteminin zaten en uygun şekilde bu olanakları kendilerine sağlayacağını düşünmelerine ya da karşılaştırma yapacak kadar konu hakkında bilgi sunulmadığı ya da bilgi sahibi olmadıkları şeklinde yorumlanabilecek sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Son olarak, eczacılık fakültesinin, eczacılık alanındaki güncel gelişmeleri web sitesinden takip ediyor olması, öğrenciler için tercihlerde en az önemli faktör olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin mesleki güncellemeleri sağlayan kaynaklara çevrimiçi erişimlerinin tercihlerinde belirleyici bir rol oynamasında daha az takip ettikleri bir yol olarak göze çarpmaktadır.

Sonuç olarak, eczacılık fakültesi tercihinde öğrencilerin akademik imkanlar, sosyal etkinlikler, öğretim kadrosu nitelikleri ve mezunların başarıları gibi çeşitli faktörleri dikkate aldıkları görülmektedir. Bu bilgiler ışığında, fakültelerin öğrencilere sunacakları deneyimlerin ve olanakların ön plana çıkarılması tercih edilen bir strateji olabilir.

P33

Eczacılık Fakültesi Lisans Düzeyinde İklim Değişikliği Bilinci Oluşturma ve Farkındalık Programı Uygulaması: Gazi İDESA

O.K. Ulutaş^{*1,2}

¹*Gazi Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, F. Toksikoloji Anabilim Dalı, Ankara*

²*İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Topluluğu, Akademik Lider, Gazi Üniversitesi, Ankara*

* onurkenan@gazi.edu.tr

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Hükümetler Arası Paneli (IPCC), "İklim Değişikliği 2021: Fiziksel Bilim Temeli" başlıklı raporunu yayınlamıştır. Bu rapor, Dünya'nın iklimindeki değişiklikleri belgeleyerek devam eden değişikliklerin yakın gelecekte bize nasıl etki edeceğine dair tahminler içermektedir. Pozitif bir iklim geleceği yaratmak, özellikle gençler ve üniversite öğrencileri gibi halkın devam eden çabalarıyla mümkündür, çünkü onlar riskleri daha iyi anlarlar ve yakın gelecekte daha kırılgan bir iklim ortamında yaşamak zorunda kalacaklardır.

Gençler ve üniversite öğrencileri için sorunu ve çözümleri kapsamlı bir şekilde ele almak önemlidir. Bu kapsamda, iklim felaketlerinden etkilenen topluluklarla bağlantı kurmak, okul ve üniversitelerde iklim konuşmalarını teşvik etmek, tartışma grupları düzenlemek ve iklim değişikliği hakkında bilinçli ve olumlu bilgiler kullanmak gereklidir. Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Topluluğu (İDESA), bu vizyon ve misyonla 2021'in sonlarında 15 lisans öğrencisi üye ile kurulmuştur. Kurulduğu dönemden bu yana düzenli olarak topluluk aktiviteleri düzenlenmektedir. Topluluk içinde gerçek/bilim temelli bilgilendirme panelleri ile bireysel bilimsel kişisel gelişim sağlanmaktadır. Topluluk dışında tüm Eczacılık fakültesi öğrencileri de davet edilerek akademik mentor konuşmalarının yardımıyla üniversite genelinde 500'den fazla öğrenciye ulaşarak toplumda farkındalık programları başlatmış bulunmaktadır.

Topluluk üyelerinin uluslararası ekolojik iklim zirvelerine katılımı lisans öğrencilerine, gerçek yaşam durumlarında ekonomik ve ülke düzeyinde iklim değişikliğinin önemini anlatan bir bakış açısı kazandırır. Akademik yıl sona ererken, grup tüm paydaşların katkılarıyla PUKO döngüsünü kapatır ve bir sonraki yılın faaliyetlerini planlamaya geçmekte olup, öncelikli olarak İDESA'nın bir topluluk olarak sürdürülebilirliğini ve daha fazla üye ve topluluğa ulaşmayı önceliklendirmektedir.

İDESA, lisans ve lisansüstü öğrencilerinde iklim bilincinin oluşması ve yaygınlaşması için motive edici başarıyı hedeflemekte olup, iklim kriziyle mücadele edilebilmesi için bu yolda alınabilecek başarılarla dair farkındalıkları artırmayı amaç edinmiş bir topluluk olarak çalışmalarına devam etmekte, birlikte harekete geçmenin, kamuoyu oluşturma, motivasyon ve aktivitelerin sürdürülebilirliğinin iklim değişikliği konusunda ortaya çıkan ekoanksiyete ile başa çıkmada etkili bir yöntem olduğu vizyonuyla hareket etmektedir. Topluluk akademik lideri Dr. Öğr. Üyesi Onur Kenan Ulutaş, ve topluluk kurucuları Senem Akgül ve Nagihan Özbek, içinde bulunulan iklim krizinin ciddiyetinden herkesin farkında olmasının yanı sıra felaket senaryolarına karşı insanlarda harekete geçme teşviği oluşturma için başarı örneklerine ihtiyaç duyulmasının motive edici bir etmen olarak ortaya çıktığını gösterdikleri Example of Success in Conducting an Education and Awareness Program for Combating Climate Change at Undergraduate Level: Gazi İDESA isimli çalışmaları ile de 2022 yılında II. Uluslararası Küresel İklim Değişikliği Kongresi'nde de Genç Araştırmacı Ödülünü elde etmişlerdir.

Gazi İDESA'nın başarılı çalışmaları, lisans düzeyindeki öğrenci topluluklarının iklim değişikliğiyle mücadeledeki kilit rolünü vurgulayarak ön plana çıkmakta olup, öğrencilerin lisans düzeyinde de her alanda etkin katılım ile ve etkin akademik liderlik ile başarıya ulaşabileceklerini ve bunun önemini göstermektedir.

Marmara Eczacılık Bilimsel Araştırmalar Kulübü

Y.E. Yazıcı^{1*}, Ö.Bingöl Özakpınar², H.K. Elçioğlu³

1 Marmara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, İstanbul

2 Marmara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, İstanbul

3 Marmara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakoloji Anabilim Dalı, İstanbul

*yeyazici_61@outlook.com

Marmara Eczacılık Bilimsel Araştırmalar Kulübü (MEBAK) fakültemizde ve üniversitemizde öğrencilerin bilimsel araştırma yapmaya özendirilmesi ve öğrencilerin akademik çalışmalarda daha fazla yer almasının sağlanarak bilimsel araştırma ve proje sayısının artırılması amacıyla 14 Kasım 2022 tarihinde Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi bünyesinde kurulmuştur. MEBAK olarak hedefimiz; eczacılık öğrencilerinin bireysel olarak gelişimini kuvvetlendirmek, araştırma-geliştirme faaliyetlerine yönelmelerini sağlamak amacıyla bilimsel altyapı kazandırmak, geleceğe dair fikirlerini hayata geçirmek adına motivasyon sağlamak ve bu fikirleri somutlaştırarak deneyim kazanmalarını sağlamaktır.

Bu hedeflerimiz doğrultusunda kurulduğumuz günden itibaren başta Eczacılık Fakültesi öğrencileri olmak üzere tüm öğrencilere ilham olacak etkinlikler gerçekleştirmeyi amaçladık. Bu doğrultuda sosyal sorumluluk projeleri, atölye çalışmaları ve bilimsel söyleşiler gibi etkinlikler gerçekleştirdik. Bu etkinliklerden bazıları şunlardır:

1. Bilinmeyen Yönleriyle Spor Eczacılığı

Eczacılık fakültesi öğrencilerine, eczacılığın yeni çalışma alanlarından biri olan Spor Eczacılığı'nın alanında uzman kişiler tarafından tanıtıldığı, bu alanda ilerlemek isteyenlerin neler yapmaları gerektiği, Spor Eczacılığı'nın gelecekteki önemi ve karşılaşılabilecek sorunların tartışıldığı ve öğrencilerin akıllarına takılan soruların cevap bulmasının amaçlandığı bir etkinliktir.

2. Ecz. Kenan Alpay ile Serum Atölyesi

Öğrencilerin dermokozmetik üretiminde eczacıların rolünü sahada görmeleri için gerçekleştirilmiştir. Bu alanda çalışan tecrübeli insanlarla atölye çalışması yapılarak Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin firma laboratuvarlarını yerinde görerek işleyiş hakkında kapsamlı bilgi sahibi olmaları amaçlanmıştır.

3. Fakültemizi Tanıyalım

Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi bünyesinde bulunan ana bilim dallarının öğrenciler tarafından daha fazla tanınması için oluşturulmuş bir etkinliktir. Fakültemizdeki hocalarımızın çalışma alanlarını tanıtarak katılabilecekleri çalışmalar ve projeler anlatılarak akademik vizyon kazandırmak amaçlanmıştır.

4. Reçeteme Bak

Bariş Manço'ya ait "Nane-Limon Kabuğu" şarkısında geçen bitkisel drogların incelenmesi ve uygun bir reçete hazırlanmasını konu almaktadır. Bu bitkisel drogların yaygın farmakolojik etkileri incelenmiştir. Majör bileşikleri baz alınarak uygun çayının nasıl hazırlanması gerektiğinin anlatıldığı ve uygulandığı bir çay yapım-tadım atölyesi yapılmıştır. Atölyeye katılmış Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin, bilgilerini üniversitemiz Başbüyük Sağlık Yerleşkesi'nde bulunan öğrencilere aktarabilecekleri bir stant açılmıştır. Sağlık çalışanı olacak öğrencilerin bitkilerin kullanım alanları, yanlış kullanımları ve doğru kullanımları hakkında bilgi edinmesi ve bu vizyonla hareket etmesi amaçlanmıştır. Kurulan stantta ilgili droglar sergilenmiştir.

5. Kış Söyleşileri

Yüksek Mimar Berna Karadoğan'ın sunumu eşliğinde gerçekleştirilen etkinlikte Anadolu'da geçmiş zamanlarda şifa için nelerin kullanıldığından bahsedilmiştir. Şifa yolculuğu, Antik çağlardan başlayarak Osmanlı zamanına kadar anlatılmış ve Topkapı Sarayı'nda bulunan Eczahane-i Hümayun'un gizemli yönüne dikkat çekilerek yapılabilecek çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir. Şifanın ve tıbbın sembolü olan çift başlı yılanın hikayesi anlatılmıştır.

Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya olan ilgisi ve akademik katılımlarını artırmak amacıyla düzenlenen MEBAK etkinlikleri, disiplinler arası bilgi edinme fırsatları sunarak mesleki gelişimlerine katkıda bulunmuştur. Bu etkinlikler, öğrencilerin akademik ve profesyonel kariyerlerinde daha donanımlı olmalarını sağlayarak, eczacılık alanında gelecekteki rollerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmelerine olanak sağlamaktadır.

P35

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Tanıtımı

M. Güney^{1*}, D.Ö. Özgün², T. Aydın³

¹ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Dekanlık, Ağrı

² Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Kimya ABD, Ağrı

³ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakognozi ABD, Ağrı

*mguney@agri.edu.tr

Fakültemiz Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak 28/03/1983 tarihli ve 2808 sayılı kanunun ek 30. Maddesine göre 17/01/2011 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuş ve ilk öğrencilerini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında almıştır.

Fakültemizde yetkin eczacı yetiştirmek amacıyla eğitim verilmektedir. Eczacılık eğitimi, bilgi çağının gereklerini yerine getirecek eğitim araçlarını sağlamak zorunda olduğundan Eczacılık alanındaki laboratuvar uygulamaları ile desteklenmiş ve güncel bilimsel-teknolojik gelişmelere paralel en iyi bilgiler ile donatılmış güçlü bir mesleki eğitim sağlamak zorundadır. Bu kapsamda eğitim programımız, eczacılık mesleğinin yeni klinik yönünün yanında, ilaç teknolojisindeki temel eğitimleri de kapsayacak şekilde; zorunlu-seçmeli teorik dersler, laboratuvar ve staj uygulamaları olarak planlanmıştır. Ayrıca, öğrencilerimize klinik eczacılık konusunda da teorik ve pratik bilgiler verilmektedir. Eczacılık eğitimi teorik eğitim yanında çok geniş bir uygulamaya yönelik olup, öğrencilerimiz eczane, hastane ve ilaç firmalarında meslekleri ile ilgili staj yapmaktadırlar. İnsanla çok yakın ilişkide olan eczacıların eğitim programında, İngilizce, temel seviye bilgisayar derslerinin yanı sıra değişik kültürel dersler de yer almaktadır. 6270 m²'lik alana sahip olan fakültemizde 10 adet derslik, 3 adet amfi, 3 adet öğrenci laboratuvarı, 3 adet araştırma laboratuvarı, 1 adet mikroskop laboratuvarı, 1 adet bilgisayar laboratuvarı, 1 adet konferans salonu ve 1 adet toplantı salonu bulunmaktadır.

Fakültemiz, öğrencilerini sadece mesleki açıdan değil, aynı zamanda etik değerlere de bağlı bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlar. Bu nedenle, öğrencilere hasta odaklı hizmet anlayışını ve topluma duyarlılık bilincini aşılar. Ayrıca, araştırma imkanları aracılığıyla öğrencilerin bilimsel ve akademik yeteneklerini geliştirmelerine olanak sağlar.

Fakültemiz, mezunlarının sağlık sektöründe liderlik rollerini üstlenmelerini, topluma sağlık hizmeti sunmalarını ve mesleklerini etik değerlere uygun bir şekilde icra etmelerini hedefler. Bu bağlamda, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, bölgesel ve ulusal düzeyde sağlık sektörüne önemli katkılar sağlayan nitelikli eczacılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Kongre Ardından

IV. Ulusal Eczacılık Eğitimi ve Akreditasyon Kongresi Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi ev sahipliğinde, 29 Şubat - 1 Mart 2024 tarihinde başarıyla gerçekleştirildi. Eczacılık eğitimi programları için akreditasyon, değerlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaparak Türkiye'de eczacılık eğitiminin geliştirilmesi ve kalitesinin yükseltilmesini hedefleyen ECZAKDER ile köklü eczacılık fakültelerimizden biri olan Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nin ortaklaşa düzenlediği kongreye 126 akademisyen, 11 eczacı ve 78 öğrenci katıldı. Eczacılık eğitimindeki yeni gelişmeleri ve yükseköğretimde akreditasyon sürecini paylaşmak, kalite güvencesi konusunda farkındalık yaratmak ve kalite kültürünü yaymak amacıyla düzenlenen kongrede 6 bilimsel oturumda toplam 25 davetli konuşmacı ve 2 panelde toplam 13 panelist yer aldı. Kongrede ayrıca 34 poster bildirisi sunuldu. Jüri tarafından yapılan değerlendirmeye göre poster üçüncülük ödülü Ankara Üniversitesi'nden Furkan Şahin'e, poster ikincilik ödülü Hacettepe Üniversitesi'nden R. Eren'e ve poster birincilik ödülü Ege Üniversitesi'nden Mehmet Arun'a verildi.

Kongrenin açış konuşmaları kongre eş başkanları Prof. Dr. M. Seçkin Özden ve Prof. Dr. İlkay Erdoğan Orhan tarafından yapıldı. Kongre açış oturumunda ayrıca Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Erden Banoğlu, Ankara Eczacı Odası Başkanı Ecz. Cem Abbasoğlu, Türk Eczacıları Birliği Başkanı Ecz. Arman Üney, Yükseköğretim Kalite Kurulu Üyesi Prof. Dr. Feyza Arıcıoğlu ve Gazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Yıldız akreditasyonun eczacılık eğitimi ve uygulamalarındaki önemini vurgulayan birer konuşma yaparak kongreyle ilgili başarı dileklerini iletiler. Kongre, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümünce hazırlanan küçük müzik dinletisinin ardından bilimsel oturumlarla başlamış oldu. 2 gün boyunca eczacılık fakültelerinin dekanlarının, akademisyenlerin, öğrencilerin ve eczacıların yoğun ilgiyle takip ettiği kongre 1 Mart 2024 akşamı kongre başkanlarının yapmış olduğu değerlendirme ve teşekkür konuşmalarıyla sona erdi. Kapanış konuşmalarında başta kongre bilimsel sekreteryasını yürüten Prof. Dr. Benay Can Eke ve Prof. Dr. Gonca Çakmak olmak üzere emeği geçen tüm düzenleme kurulu üyelerine ve kongre sponsorlarına teşekkür edildi.

29 Şubat – 01 Mart 2024

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi

Ankara